ὁ φίλος τοῦ παιδιοῦ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΑΙΔΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟ ΑΠΟ ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ (Ἔγκρ. 9)24-1-51)
Διευθυντής: ΑΛΚΗΣ ΤΡΟΠΑΙΑΤΗΣ

Ἡ εἰκόνα τοῦ ἐξωφύλλου μας εἶναι ἀπὸ τὸ διήγημα «Ο ΦΙΛΟΣ ΜΑΣ Ο ΜΟΡΤΗΣ» ποὺ δημοσιεύεται στὴ σελίδα 34.
(Σχέδιο: ΑΝΤΩΝΗ ΘΕΟΦΙΛΟΠΟΥΛΟΥ).

Ὁ «Μόρτης» κοίταζε τὸ Σαράντη μὲ περιφρόνηση...

ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 3 ΤΙΜΗ ΔΡΧ. 3.000 ΑΘΗΝΑΙ, 16 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1954

«Ο ΜΗ ΩΝ ΜΕΤ' ΕΜΟΥ...»

«Ο ΜΗ ΩΝ ΜΕΤ' ΕΜΟΥ...» κατ' ἐμοῦ ἐστίν». Ἐκεῖνος ποὺ δὲν εἶναι μαζί μου, εἶναι ἐναντίον μου. Ὁποιος δὲν μ' ἀγαπάει εἶναι ἐχθρός μου...

Τὰ θεῖα αὐτὰ λόγια, τρυγημένα ἀπὸ τὴν ἀστείρευτη κηρήθρα τῆς διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ, φλογίζουν τὴν καρδιά μας καὶ φωτίζουν τὸ δρόμο μας. Σὰν ἴσκιος περνάει ἀπὸ δίπλα μας ἡ ἄσπιλη θωριὰ τοῦ γλυκοῦ Ναζωραίου. Ἀπλώνουμε τὰ χέρια ν' ἀγγίξουμε μοναχὰ τὸ χιτώνα του κι' ἀγγίζουμε μοναχὰ τὸν ἀέρα.

Ἀγαπᾶμε στὴ ζωὴ μόνο ὅ,τι βλέπουμε. Δενόμαστε στὴ ζωὴ μόνο μ' ὅ,τι μποροῦν ν' ἀγγίξουν τὰ χέρια μας. Ἔχουμε τόσο πολὺ συνεταιριστὴ μὲ τὴν ὕλη... Μὰ Ἐκεῖνος εἶναι ἄϋλος — Ἐκεῖνος «νενίκηκε» τὴν Ὕλη. Κι' ὅμως ἐμεῖς ζητᾶμε σὰν τὸν ἄπιστο Θωμᾶ ν' ἀγγίζουμε κάθε φορὰ «τὸν τύπον τῶν ἥλων» γιὰ νὰ πιστέψουμε...

«Ὅποιος δὲν μ' ἀγαπάει, εἶναι ἐχθρός μου» — ὁ θεῖος Λόγος Του. Μὰ πῶς μπορεῖ νὰ μὴν τὸν ἀγαπᾶμε; — ἂν θὰ ἦταν ποτὲ δυνατὸ νὰ μὴν ἀγαπᾶμε τὸ Φῶς... Πῶς μπορεῖ νὰ μὴν Τὸν πιστεύουμε; — ἂν ἦταν δυνατὸ νὰ μὴ πιστεύουμε στὴ Ζωή... Πῶς γίνεται νὰ μὴν Τὸν λατρεύουμε; — μὰ τότε θἄπρεπε νὰ μὴ μποροῦμε νὰ πιστέψουμε στὴν Ἀλήθεια...

Ὡστόσο, δὲν παύουμε νὰ εἴμαστε Θωμάδες. Θέλομε νὰ τὸν βλέπουμε στὸ δρόμο μας, νὰ μποροῦν νὰ Τὸν ἀγγίζουν τὰ χέρια μας, ν' ἀκοῦμε τὴ φωνή Του. Τί πλάνη.... Ὅποιος ἀναζητήσῃ στ' ἀλήθεια τὸ Χριστό, θὰ Τὸν βρῇ. Ἂν δὲν μποροῦμε νὰ ἰδοῦμε τὰ μάτια Του, μποροῦμε νὰ σκύψουμε καὶ νὰ κοιτάξουμε κατάματα τὸν πονεμένο ἀδελφό μας — θὰ εἶναι σὰν ν' ἀντικρύσουμε Ἐκεῖνον στὰ μάτια. Ἂν δὲν μποροῦμε νὰ χύσουμε βάλσαμο στὶς πληγὲς ποὺ Τοῦ ἄνοιξαν τὰ καρφιὰ τῶν δημίων Του στὰ θεῖα χέρια Του, εἶναι εὔκολο νὰ βάλουμε λάδι στὶς πληγὲς τοῦ συνανθρώπου ποὺ εἶναι πληγωμένος. Ἂν δὲν μποροῦμε νὰ ποῦμε σ' Ἐκεῖνον τὸ λόγο τὸν παρήγορο, τὸν γυρεύει ὁ ἄγνωστος ποὺ ἀνταμώσαμε στὸ δρόμο πονεμένον κι' εἶχε τόση ἀνάγκη ν' ἀκούσῃ ἀπὸ τὰ χείλη μας τὸ λόγο τὸν παραμυθητικό.

Τὰ μάτια τοῦ πονεμένου ἀδελφοῦ εἶναι τὰ δικά του μάτια· δικές Του εἶναι οἱ πληγὲς τοῦ συντρόφου μας· Αὐτὸς — ὁ Χριστὸς — εἶναι ὁ ἄγνωστος ποὺ μᾶς πρόσμενε λυπημένος στὴ γωνιὰ τοῦ δρόμου. Κι' ἐμεῖς; Ἐμεῖς δὲν κοιτάξαμε τὸν ἀδελφό μας, δὲν γιατρέψαμε τὶς πληγὲς τοῦ συνανθρώπου, δὲν παρηγορήσαμε τὸν ἄγνωστο τοῦ δρόμου. Μὰ τότε, δὲν εἴμαστε μαζὶ μὲ τὸ Χριστό, εἴμαστε ἐναντίον Του.

Παιδιά μου. Χωρέσετε στὴν καρδιά σας αὐτὰ τὰ λόγια τοῦ Χριστοῦ. Ἀγαπῆστε τὸν ἄλλον, βοηθῆστε τὸν ἄλλον, παρηγορῆστε τὸν ἄλλον. Εἶναι σὰν νὰ ἀγαπᾶτε, σὰν νὰ βοηθᾶτε, σὰν νὰ παρηγορῆτε Ἐκεῖνον.

*

Ο ΦΙΛΟΣ ΜΑΣ Ο ΜΟΡΤΗΣ

ΔΙΗΓΗΜΑ

Τὸ σκύλο μας τὸ Μόρτη μᾶς τὸν εἶχε φέρει στὸ σπίτι ὁ θεῖος ὁ Λευτέρης. Τὸν εἶχε σώσει ἀπὸ τὰ χέρια κάποιων «καλῶν παιδιῶν» ποὺ τοῦ εἶχαν δέσει μιὰ πέτρα στὸ λαιμὸ καὶ τὸν εἶχαν ρίξει κιόλας στὴ θάλασσα γιὰ νὰ τὸν πνίξουν. Ἔτσι γιά... γούστο. Ὁ θεῖος ὁ Λευτέρης εἶχε ἀναγκαστεῖ νὰ μπῇ κι' ὁ ἴδιος μέσα στὸ νερὸ καὶ νὰ βραχῇ, γιὰ νὰ προφτάσῃ νὰ τὸν γλυτώσῃ.

— Δὲν μοῦ λές, τὸν εἶχε ρωτήσει τότε ἡ μητέρα μου, ἀνάμεσα σ' αὐτὰ τὰ παιδιὰ θὰ ἦταν σίγουρα καὶ κεῖνος ὁ προκομένος ὁ Σαράντης τοῦ Βάρδα...

— Μποροῦσε νὰ λείπῃ ὁ Σαράντης, τῆς εἶχε ἀποκριθῆ ὁ θεῖος μου. Ἴσια-ἴσια ποὺ αὐτὸς ἦταν κι' ὁ ἀρχηγὸς τῆς συμμορίας...

Ὁ Σαράντης τοῦ Βάρδα ἦταν ἕνα γειτονόπουλο ποὺ ἡ μητέρα δὲν ἤθελε μὲ κανένα τρόπο νὰ ἔχω σχέσεις μαζί του. Καθὼς ἄκουσε τὴν ἀπάντηση τοῦ θείου Λευτέρη, μὲ κοίταξε μὲ μιὰ τόσο εὔγλωττη ματιά, ποὺ ἐγὼ ἀναγκάστηκα νὰ σκύψω καταντροπιασμένος τὸ κεφάλι.

✤

Ὁ Μόρτης ἔμεινε ἀπὸ τότε κοντά μας. Τὸν βαφτίσαμε «Μόρτη», μ' ὅλο ποὺ ἦταν τύπος καὶ ὑπογραμμὸς σκυλιοῦ. Οὔτε μᾶς ἀνησυχοῦσε στὸ σπίτι, οὔτε λέρωνε. Καὶ πάνω ἀπ' ὅλα εἶχε γίνει ὁ ἀχώριστος σύντροφός μας καὶ ὁ φύλακας—ἄγγελός μας. Ὅταν μᾶς τὸν πρωτοφέραν ἦταν ἕνα ἀναμαλλιάρικο μαῦρο σκυλάκι, ἀδύνατο καὶ σκελετωμένο ἀπὸ τὴν πεῖνα, ἀλλὰ τὰ μάτια του ἦσαν τόσο ἐξυπνα καὶ μαζὶ τόσο ἄκακα καὶ τρυφερά... Μέσα σ' ἕνα χρόνο ὁ Μόρτης ψήλωσε, μεγάλωσε καὶ δυνάμωσε, ἔγινε ἕνα θεόρατο σκυλί, καὶ τὰ μάτια του δὲν ἔπαυαν νὰ εἶναι ἄκακα καὶ τρυφερά—σὰν τοῦ παιδιοῦ.

Ἦταν ἕνα πανέξυπνο σκυλὶ ὁ Μόρτης. Καὶ εἶχε μιὰ τρομερὴ διαίσθηση νὰ ξεχωρίζῃ τὸν καλὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὸν κακό. Ἐκεῖνον ποὺ δὲ μποροῦσε νὰ χωνέψῃ ἦταν ὁ Σαράντης. Εἶναι περιττό, βέβαια, νὰ πῶ πὼς ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ εἶχε δοκιμάσει νὰ πνίξῃ τὸ Μόρτη, δὲν τοῦ εἶχα ξαναπεῖ καλημέρα. Μὰ κι' ὁ σκύλος ὅπου τὸν ἀντίκρυζε, ἀκόμα κι' ὅταν αἰσθανόταν ἀπὸ μακρυὰ τὴν ὕπαρξή του, τὸν γαύγιζε καὶ δειχνόταν ἕτοιμος νὰ τοῦ ριχτῇ. Σιγὰ-σιγα ὅμως, μὲ τὸν καιρό, σὰν νὰ λιγόστευαν ἡ ἔχθρα του καὶ τὸ μῖσος του γιὰ τὸ σκληρόκαρδο ἐκεῖνο παιδί. Κι' ὅταν ἀντάμωνε στὸ δρόμο τὸ Σαράντη τὸν κοίταζε καὶ τὸν προσπερνοῦσε μὲ περιφρόνηση.

✤

Τὸ σπίτι μας ἦταν κοντὰ στὴν παραλία. Κι' ἕνα ἀπόγευμα, βλέπω τὸν ἀδερφό μου νὰ γυρίζῃ λαχανιασμένος στὸ σπίτι.

— Τρεχᾶτε, μᾶς φώναξε, ὁ Σαράντης μὲ τὴ βάρκα του θαλασσοπνίγεται στ' ἀνοιχτά...

Τρέξαμε ἀπὸ κοντά του ὡς τὸ μῶλο. Ὁ Μόρτης, μαζί μας. Κι' ὅταν φτάσαμε, εἴδαμε, διακόσια-τριακόσια μέτρα μακρυὰ ἀπὸ τὴν ἀκτή, τὴ βάρκα τοῦ Σαράντη νὰ θαλασσοδέρνεται καὶ πότε τὸ κῦμα νὰ γίνεται βουνὸ καὶ νὰ τὴν ἀνεβάζῃ στὴν κορφή του καὶ πότε νὰ τὴν χάνῃ ἀπὸ τὰ μάτια σου καὶ νὰ λές πὼς τὴ ρούφηξε στὸ μάνιασμά του.

Ὁ κόσμος ποὺ εἶχε μαζευτεῖ στὴν παραλία ἀγωνιοῦσε, δίχως νὰ μπορῇ νὰ δώσῃ βοήθεια στὸν ἄνθρωπο ποὺ κινδύνευε. Μιὰ μεγαλύτερη βάρκα, ποὺ τὴν εἶχαν λύσει κιόλας δύο-τρεῖς τρατάρηδες, ἦταν ζήτημα ἂν θὰ τὸν πρόφταιναν.

Ὁ Μόρτης μας, ὅλη αὐτὴ τὴν ὥρα, ἔτρεχε ἀνήσυχος ἀπάνω κάτω. Καταλάβαινε πὼς γινόταν κάτι πολὺ σοβαρό. Μπερδευόταν ἀνάμεσα στὰ πόδια μας, κουνοῦσε τὴν οὐρά του, γαύγιζε, μᾶς κοιτοῦσε στὰ μάτια. Σὰ νὰ περίμενε ἕνα πρόσταγμα.

— Τρέξε, Μόρτη, τοῦ φώναξε κάποια στιγμὴ ὁ ἀδελφός μου.

Πρὶν προφτάσῃ νὰ τελειώσῃ τὸ λόγο του, τὸ σκυλὶ εἶχε βρεθῆ κιόλας στὴ θάλασσα. Κι' ἀμέσως ἄρχισε νὰ κολυμπάῃ μὲ ἀπίστευτη γρηγοράδα κατὰ τὴ διεύθυνση τῆς βάρκας τοῦ Σαράντη. Τὴν ἴδια στιγμὴ ἕνα κῦμα πιὸ ψηλὸ καὶ πιὸ μεγάλο ἀπὸ τ' ἄλλα, ἕνα κῦμα βουνό, τὴν ἀναποδογύριζε σὰν καρυδότσουφλο. Κι' ὁ Σαράντης τοῦ Βάρδα εἶχε βρεθῆ στὴ θάλασσα.

— Βοήθεια... βοήθεια...

Ἀκούστηκε τὴν ἴδια στιγμὴ ἡ φωνὴ τοῦ παιδιοῦ ποὺ πνιγόταν. Μιὰ φωνὴ ἀπελπισμένη, μακρυνή, σὰν ἀπόκοσμη.

Ἀπὸ ποιὸν ζητοῦσε τὴ βοήθεια; Ὁ κόσμος ποὺ παρακολουθοῦσε ἀπὸ τὴν παραλία εἶχε κοκκαλώσει ἀπὸ τὴν ἀγωνία καὶ τὴν ταραχή του. Ἄνθρωπος κανένας δὲν μποροῦσε νὰ βοηθήσῃ τὸ παιδί ποὺ μποροῦσε νὰ προσμένῃ βοήθεια. Κι' αὐτὸ τὸ σκυλί, ἦταν τὸ ἴδιο ἐκεῖνο σκυλί, ποὺ πρὶν ἕνα χρόνο τοῦ εἶχε δέσει ὁ ἴδιος μιὰ πέτρα στὸ λαιμὸ γιὰ νὰ τὸ πνίξῃ...

✤

Ὁ Μόρτης γλύτωσε τὸ Σαράντη τοῦ Βάρδα ἀπὸ βέβαιο θάνατο. Τὸν εἶχε ἀρχα μὲ τὰ δυνατά του δόντια καὶ τὸν ἔσερβε πίσω κατὰ τὴν παραλία. Στὰ μισά τοῦ δρόμου τοὺς πρόφτασε ἡ βάρκα ποὺ εἶχε ἀνοιχτεῖ γιὰ τὸν ἴδιο σκοπὸ καὶ τοὺς μάζεψε καὶ τοὺς δυό, ἄνθρωπο καὶ σκύλο.

Βγάλαν ἀναίσθητο στὴ στεριὰ τὸ Σαράντη. Κι' ὅσην ὥρα προσπαθοῦσαν νὰ τὸν συνεφέρουν—ἔπρεπε νὰ βγάλῃ τὸ νερὸ ποὺ εἶχε πιεῖ—ὁ Μόρτης δὲν τὸ κούμπωνε ἀπὸ δίπλα του. Μὰ σὰν ἄνοιξε τὰ μάτια του ὁ Σαράντης, ἡ πρώτη-πρώτη Ποὺ τὸν κοιτοῦσε κι' αὐτὸς μ' ἕνα ζευγάρι ἐξυπνα, τρυφερὰ καὶ ἄκακα μάτια. Καὶ τότε ὁ θεῖος Λευτέρης εἶχε πεῖ αὐτὸ τὸ λόγο:

— Δὲν ξέρω ἂν αὐτὸ ποὺ ἔκανε σήμερα τοῦτο τὸ σκυλί, νὰ σώσῃ τῆς ἴδιας του ζωῆς τὸ φονιά του, θὰ τὸ κάνε, ἔτσι εὔκολα καὶ πρόθυμα σὰν αὐτό, ἕνας ἄνθρωπος...

ΑΛΚΗΣ Κ. ΤΡΟΠΑΙΑΤΗΣ

Ξενητειὰ

ΧΕΙΜΩΝΙΑΣΕ, μανούλα μου, κι' ἡ ἔξω, θερίζει ἡ παγωνιά.
(ξενητειὰ ἔχει χιόνια·
Ἄχ, πῶς λαχτάρησα νὰ δῶ ξανὰ τὰ
(ψηλ' Ἀλώνια
καὶ τοῦ σπιτιοῦ μου τὴν ὀλόξεστη
(γωνιά...

Ἐδῶ ποὺ μ' ἔστειλες μικρὸν νὰ ρθῶ
(γιὰ νὰ δουλέψω,
στὴν πολιτεία τὴν τρανή,
μάνα, μὴ βασανίζεσαι, καλὰ θὰ τὰ
(πορέψω
μὲ τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴ δικιά σου τὴν
(εὐχή!

Τ' ἀφεντικό μου εἶναι καλό, μὲ ντύ-
(νει, μὲ ποδένει,
—μ' ἔχει, νὰ φανταστῆς, σὰν ψυχο-
(γιό—
κι' ἄμα τελειώσω τὴ δουλειά, μονά-
(χο του μὲ στέλνει
τὰ βράδυα στὸ σχολειό.

Ἐδῶ ποὺ μ' ἔστειλες μικρὸν νὰ ρθῶ
(γιὰ νὰ δουλέψω
εἰκονομῶ ποὺ λὲς καὶ τὴ δραχμή·
κι' ἄμα σοῦ ρθῶ μὲ τὸ καλό, ἐγὼ θὰ
(τὴν παντρέψω
τὴν ἀδερφούλα μου τὴ Στυλιανή.

Α. ΞΕΝΟΣ

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

ΝΥΧΤΕΡΙ ΣΤΟ ΤΖΑΚΙ

ΠΕΡΑΣΑΝ πιὰ οἱ γιορτές, ἔφυγαν κι' οἱ καλικάντζαροι σὰν εἶδαν τὴν ἁγιαστούρα τοῦ παπᾶ. Γαλήνη ἀπλώθηκε πάλι στὸ χωριό μας. Τὸ χιόνι ὅλο καὶ αὐξαίνει ἐδῶ σὲ μιὰ πλαγιὰ τοῦ γέρο Πίνδου ὅπου βρίσκεται τὸ χωριό μας, ἡ Δαφνούλα. Μπορεῖ νὰ γίνῃ διαφορετικά, χίλια ἑκατὸ μέτρα ὑψόμετρο;

Τὸ πῶς περνᾶμε τὸν καιρό μας τὴν ἡμέρα θὰ σᾶς τὸ πῶ μιὰ ἄλλη φορά. Τώρα θέλω νὰ σᾶς πῶ γιὰ τὶς μεγάλες χειμωνιάτικες νύχτες. Νά, κάθε βράδυ μαζευόμαστε πότε στὸ σπίτι τοῦ ἑνός, πότε στοῦ ἄλλου.

Ἀπόψε ἔχουμε νυχτέρι στὸ σπίτι τοῦ γέρο Θόδωρου. Ὅλοι εἴμαστε μαζεμένοι κοντὰ στὸ τζάκι μὲ τὴν τετράψηλη φωτιά. Οἱ μανάδες γνέθουν, τὰ κορίτσια πλέκουν, ὁ πατέρας πελεκάει ἕνα ξύλο γιὰ νὰ κάνῃ μιὰ κεντημένη ρόκα τῆς Ἀνθούλας. Ἡ γιαγιὰ πάλι, σὰν πιὸ πολύξερη, κάνει μὲ ἴσιο ψηλὸ σχοινὶ τὰ μιτάρια, δηλαδὴ ἕνα ἀπαραίτητο σύνεργο γιὰ τὸν ἀργαλειὸ τῆς Ἀσημίνας. Ἡ Ζαφειρούλα κεντᾶει ἕνα ὄμορφο μαντήλι ποὺ ἑτοιμάζει ἀπὸ καιρὸ γιὰ νὰ τὸ στείλῃ στὸν ξενητεμένο της τὸν ἀδερφό, τὸ Λάμπη. Ἄλλος μ' ἕνα μυτερὸ σουγιὰ σχεδιάζει σὲ πυξαρέκο ξύλο τὸν Ἅη Γιώργη τὸν καβαλλάρη.

Ὅλοι κάνουν κάτι. Μοναχὰ ὁ παπποῦς, ὁ γέρο Θόδωρος, δὲν δουλεύει. Ποιὸς τὸ λέει πὼς δὲν δουλεύει... Αὐτὸς κοιτάζει τὴ φωτιὰ νὰ μὴ σβύσῃ. Βάζει συνέχεια ξύλα στὴ φωτιά. Ὕστερα, ποιὸς θὰ πῇ τὶς ὄμορφες ἱστορίες τοῦ παληοῦ καιροῦ; Ποιὸς θ' ἀρχίσῃ τὸ παραπονετικὸ τραγοῦδι τοῦ γέρο κλέφτη;

Παλιά μου χρόνια καὶ καιροὶ καὶ σεῖς ἀ-
(περασμένα
πὼς ναταν νὰ μοῦ γένονταν τὰ ἑκατό
(μου δέκα.
Μοῦ πόνεσε γιὰ κρύο νερό, γιὰ τὰ παλιὰ
(λημέρια.
Παίρνω καὶ ζώνω τὸ σπαθί, ἄχ παίρνω τὸ
(ντουφέκι
καὶ παίρνω δίπλα τὰ βουνό, δίπλα τὰ κορ-
(φοβούνια,
βρίσκω λημέρια κλέφτικα, παλιὰ χορταρια-
(σμένα
καὶ κόβομαι καὶ σκέπτομαι καὶ κάθομαι
(καὶ κλαίω
. . . . . .

Δὲν εἶχε προφτάσει καλὰ καλὰ νὰ τελειώσῃ τὸ τραγοῦδι του ὁ γέρο Θόδωρος καὶ νά, ἀκούστηκαν ἔξω φωνὲς ἀπὸ τὸ κοτέτσι. Οἱ κότες κάτι εἶχαν πάθει.

— Καμιὰ ἀλεποῦ θὰ θέλῃ μεζὲ γιὰ νὰ κάνῃ τὴ γιορτή της, λέει ὁ παπποῦς.

Στὴ στιγμὴ ἡ γιαγιὰ πετάχτηκε ἔξω. Ἀκολούθησαν τὰ παιδιά, κρατώντας στὰ χέρια του ἄλλος ξύλο, ἄλλος σανίδα, ἄλλος τὸ φτυάρι τῆς φωτιᾶς. Ὅ,τι βρῆκε ὁ καθένας. Ὁ Πετρῆς πρόφτασε καὶ ἄρπαξε ἕνα δαυλὶ ἀναμμένο. Βγῆκαν ἔξω μὰ δὲν εἶδαν τίποτε. Ἡ γιαγιὰ ὅμως φώναξε:

— Νυφίτσα, κυρὰ νυφίτσα, μὴ μοῦ τρῶς τὶς κότες. Θὰ σοῦ βάλω ρόκα καὶ ἀδράχτι, καλή μου...

Ἡ γιαγιὰ μπῆκε μέσα, πῆρε μιὰ παληὰ ρόκα μὲ λίγο μαλλὶ καὶ ἕνα ἀδράχτι καὶ τὰ ἔβαλε σταυρωτὰ ἐπάνω ἀπὸ τὴν πόρτα τοῦ κοτετσιοῦ.

Οἱ κατημένες οἱ κοτοῦλες εἶχαν σωπάσει τώρα. Ὁ πετεινὸς ὅμως ὁ παλληκαρᾶς δὲν εἶχε ἀκουστῆ καθόλου. Κάτω ἀπὸ τὰ φτερὰ καμιᾶς μικρῆς πουλακίδας θἄβαλε τὸ λοφίο καὶ τὰ σπιρούνια του.

— Γιαγιά, ρωτᾶ ἡ Ζαφειρούλα, γιατὶ ἔβαλες τὴ ρόκα μὲ τὸ ἀδράχτι ἐπάνω στὸ κοτέτσι; Οἱ κότες σου θὰ γνέσουν;

— Ἡ νυφίτσα, ἡ νυφίτσα τοῦ Γιάννη, ἀπαντᾶ ἡ γιαγιά, ἄμα δῇ ροκούλα καὶ ἀδράχτι τίποτα δὲν πειράζει. Ἦταν κοπέλλα μιὰ φορὰ κι' αὐτή...

— Γιαγιά, γιαγιά, πές μας τὴν ἱστορία της...

Ἔβαλε ὁ γέρο Θόδωρος ἕνα δεμάτι βελανιδίσια ξύλα καὶ ἡ κυρὰ Καλή, ἡ γιαγιὰ μας, ἄρχισε:

— Μιὰ φορὰ ἦταν μιὰ ὄμορφη κοπέλλα. Δὲν ἦταν ξακουστὴ σὲ ὅλα τὰ χωριὰ μόνο γιὰ τὴ λεβεντιά της, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴ γρηγοράδα της γιὰ ὅλες τὶς δουλειές. Μὰ πάνω ἀπ' ὅλα γιὰ τὴ ρόκα. Τὴ ζήλεψε ἕνα παλληκάρι καὶ τὴν ἀρραβώνιασε. Ἐκείνη τότε ρίχτηκε μὲ μεγαλύτερη ὄρεξη στὴ δουλειὰ γιὰ νὰ ἑτοιμάσῃ τὰ προικιά της. Μιὰ μέρα ποὺ πήγαινε ἐπάνω στὰ βουνὰ γιὰ νὰ βοσκήσῃ τὰ πρόβατά της, ξεγλύστρησε ἕνα μεγάλο γκρεμὸ καὶ χτύπησε πολὺ ἄσχημα. Δὲν εἶχε τὸ νοῦ της ἡ κακομοίρα. Περπατοῦσε καὶ κοίταζε νὰ γνέθῃ... «Ἄσε με, Χάρε μου, νὰ ζήσω, ἔλεγε ἐκεῖ κάτω στὸ βάραθρο, νὰ τελειώσω τὰ προικιά μου κι' ὕστερα μὲ παίρνεις...». Μὰ ποὺ ν' ἀκούσῃ ἐκεῖνος. Ὕστερα εἶχε χτυπήσει πολὺ ἄσχημα στὸ κεφάλι της. Ὁ Θεὸς ὅμως τὴ λυπήθηκε καὶ τὴν ἔκανε νυφίτσα. Ἀπὸ τότε, γυρίζει αὐτὴ παντοῦ ὅπου μπορεῖ νὰ βρῇ ρόκα κι' ἀδράχτι. Λένε ὅτι τρώει καὶ τὰ ροῦχα καὶ τὰ προικιὰ τῶν κοριτσιῶν. Μὰ ἐγὼ δὲν τὸ πιστεύω. Μὲ τὶς καλὲς νοικοκυρὲς εἶναι καλὴ κι' αὐτή. Ποῦ νὰ ζυγώσῃ παντίκι ἐκεῖ ποὺ πατάει τὸ πόδι της...

— Ἡ καημένη ἡ νυφίτσα, λέει ἡ Ἀνθούλα. Νἄρχονταν νὰ καθήσῃ μαζὶ μὲ τὴν ψιψίνα μας, πόσο θὰ τὴν ἀγαπούσαμε.

— Δὲν ἀλλάζει κανένας τὸ τομάρι του, λέει ὁ παπποῦς. Ἡ νυφίτσα εἶναι νυφίτσα κι' ὁ λύκος εἶναι λύκος. Ὁ χειμῶνας θὰ χιονίσῃ κι' ὁ Γενάρης θὰ σ' ἀσπρίσῃ.

— Ναί, ἀπαντᾶ ὁ Νῖκος, ἀλλὰ ἐχιόνι πέφτει τὸ Γενάρη, θἄχουμε χαρὲς τὸν Ἀλωνάρη». «Χιόνι σ' ἔβρεξε ὁ Γενάρης, ὅλοι οἱ μύλοι μας ἀλέθουν».

Τώρα ἔχει σειρὰ ὁ παπποῦς μὲ τὰ παιδιά. Πρῶτα τοὺς εἶπε τὰ «κομποκλίτσια», ὅπως ἔλεγε αὐτὸς μερικὰ μπερδεμένα προβλήματα τῆς ἀριθμητικῆς, ποὺ θέλουν ἀκονισμένο μυαλό. Νὰ ἕνα ἀπὸ αὐτά:

«Γειά σου, τσομπάνε, μὲ τὰ πολλὰ τὰ πρόβατα. Νὰ εἶχα ὅσα ἔχω, ἐκεῖνα κι' ἄλλα τόσα, τὰ μισὰ ἀπὸ τοῦτα ποὺ ἔχω καὶ πενῆντα γίνονται ἑκατό. Πόσα πρόβατα εἶχε ὁ τσομπάνος;»

Τὰ παιδιὰ λογάριασαν, λαγάριασαν μὰ στὸ τέλος τὸ βρῆκαν. Ὕστερα ἀπὸ τὰ «κομποκλίτσια» τὸ ρίξαν στὰ αἰνίγματα. Στὸ τέλος ὁ παπποῦς τοὺς εἶπε γιὰ τὸν Μελιοθανάσῃ.

Μὰ πρέπει νὰ σταματήσωμε γιατὶ πέρασαν πολὺ τὰ μεσάνυχτα, ἡ φωτιὰ πάει νὰ σβύσῃ καὶ ἡ Ἀνθούλα κοιμᾶται ὀρθή.

ΒΑΣ. ΜΑΚΗΣ

ΑΠΟ ΤΗ φωλιά μου

ΓΚΟΥΧ, γκούχ, γκούχ... Ἀκόμα δήχω. Εἴχ' ἀρπάξει, ποὺ λέτε, μιὰ γρίππη, μὰ τί γρίππη.... Κουράστηκα, βλέπετε, μὲ τὸ πρώτο φύλλο. Πότε νὰ πεταχθῶ ἐδῶ, πότε νὰ πεταχτῶ ἐκεῖ, ὅλην τὴν ὥρα βρισκόμουν σὲ μιὰν ἀδιάκοπη κίνηση. Δὲν πήγαινα, βέβαια μὲ τὰ πόδια. Μά, ὅσο νἄναι, καὶ τὰ φτερὰ κουράζονται. Θὰ ἴδρωσα, φαίνεται, δὲν φυλάχτηκα καὶ νά σου ὁ καλός σου μὲ ζεστὰ καὶ μὲ δεντοῦζες. Ἔτσι μὲ χάσατε ἀπὸ τὸ προηγούμενο φύλλο. Πῆγα νὰ σκάσω ἀπὸ τὸ κακό μου. Νὰ μὴ μπορῶ νὰ σᾶς μιλήσω, νὰ σᾶς πῶ δυὸ λόγια νὰ σᾶς στείλω εὐχὲς γιὰ τὸν καινούργιο χρόνο; Γι' αὐτὸ καὶ παρακάλεσα νὰ σᾶς τὶς στείλουν γιὰ λογαριασμό μου.

⁂

ΑΛΗΘΕΙΑ, πῶς τὰ περάσατε μὲ τὶς γιορτές; Φαντάζομαι πὼς θὰ γεμίσατε ἀπὸ δῶρα. Θυμηθήκατε ὅμως καὶ τὰ φτωχὰ παιδάκια, ποὺ δὲν εἶχαν ἕνα τόσο δὰ δωράκι; Εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ τοὺς δώσατε σεῖς ἀπὸ τὰ δικά σας. Κι' ἔτσι ἡ χαρά σας θὰ ἦταν διπλῆ. Γιατί, δὲν γίνεται εὐτυχισμένος μοναχὰ ἐκεῖνος ποὺ παίρνει, ἀλλὰ καὶ κεῖνος ποὺ δίνει. Ἂν μὲ ρωτούσατε μάλιστα, ἐγὼ πιστεύω πὼς ἄμα δίνης κάτι μὲ τὴν καρδιά σου, σύ εἶσαι ὁ πιὸ κερδισμένος, ἡ χαρὰ ἡ δικιά σου πρέπει νὰ εἶναι μεγαλύτερη ἀπὸ τὴ χαρὰ τοῦ ἄλλου ποὺ παίρνει...

⁂

ΕΝΑΣ φίλος μου ἀπὸ τὴ Θεσσαλονίκη, μοῦ γράφει πὼς θέλει νὰ μοῦ κάνῃ γιὰ δῶρο ἕνα... στυλὸ καὶ μὲ παρακαλεῖ νὰ τὸ δεχθῶ. Σ' εὐχαριστῶ, καλό μου παιδί, ποὺ μὲ θυμήθηκες, ἀλλὰ τί νὰ τὸ κάνω τὸ στυλό, μιὰ κι' ἔχω τὸ ράμφος μου; Θὰ πῆς τὸ ράμφος μου δὲν εἶναι τὸ ἴδιο, γιατὶ δὲν χωράει μὲ μιᾶς πολὺ μελάνι ὅπως ἕνας στυλογράφος κι' ἔτσι ἀναγκάζομαι νὰ βουτῶ ὅλη τὴν ὥρα στὸ μελάνι γιὰ νὰ γράφω. Ἔλα ὅμως ποὺ δὲν γίνεται ἀλλοιῶς... Σὰν πουλὶ ποὺ εἶμαι, δὲν ἔχω χέρια. Ἐκτός, ἂν νομίζῃς, πὼς θὰ μποροῦσα νὰ κρατῶ τὸ στυλὸ μὲ τὰ... πόδια. Μὰ τότε θἄπρεπε νὰ γράφω καὶ μὲ τὰ... πόδια, ἀγαπητέ φου φίλε. Δὲν λέω, κι' ἐδῶ στὸν τόπο μας κι' ἀλλοῦ, πολλοὶ συνηθίζουν νὰ γράφουν μὲ τὰ...πόδια. Οὔτε τοὺς ζηλεύω, βέβαια, οὔτε καὶ θἄθελα νὰ τοὺς μοιάσω...

⁂

ΑΟΙΠΟΝ σᾶς ἄρεσε τὸ πρῶτο φύλλο. Καὶ τὸ δεύτερο πιὸ πολὺ ἀπὸ τὸ πρῶτο. Ἀπὸ ποῦ τὰ ἔμαθα μιὰ καὶ ἤμουν ἄρρωστος, θὰ ρωτήσετε. Ἔρχεται καὶ μοῦ τὰ λέει τὸ... πουλάκι. Τὰ ἔμαθα ἀπὸ τὸν διευθυντή μου, μοῦ τὸ ἔγραψαν κι' ἕνα σωρὸ παιδιά. Τώρα, θέλω νὰ μοῦ πῆτε τὴ γνώμη σας καὶ γιὰ τὸ τρίτο, αὐτὸ ποὺ κρατᾶτε στὰ χέρια σας. Γιατί, ἐδῶ ποὺ τὰ λέμε, σ' αὐτὸ τὸ φύλλο ἔχω βάλει κι' ἐγὼ τὴν... οὐρίτσα μου.

⁂

ΚΑΙ ΤΩΡΑ σᾶς ἀφήνω γιὰ τὸ ἄλλο φύλλο. Βρίσκομαι στὸ τυπογραφεῖο, ἔξω βρέχει καὶ κάνει ἕνα παλιόκαιρο... Γι' αὐτὸ κι' ἐγὼ θὰ μαζευτῶ γρήγορα στὴ φωλιά μου,

Ο ΣΠΟΥΡΓΙΤΗΣ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΟΣΜΗΤΕΙΑ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΡΓΥΡΟΥ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
ΔΩΡΕΑ Κ. Φρουζου
ΗΜΕΡΟΜ.
ΑΡΙΘ. 27925

Ο ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΙΚΑ

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ ΦΩΤΕΙΝΟΥ

ΤΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΑ

('Ο Αὐτοκράτορας τῶν Ρωμαίων 'Ηβασιλικὰ Χασρὸῆ εἰρήνη. 'Ο Χασρόης βασιλιὰς Χασρόη, εἰρήνη. 'Ο Χασρόης τοῦ ἀπαντᾶ ὅτι θὰ συνθηκολογήση μαζί του μόνον ὅταν τὸ Βυζάντιο ἀρνηθῆ τὴν πίστη του καὶ προσκυνήση γιὰ Θεο τὸν δικό του Θεό, τὸν 'Ηλιο. 'Ο 'Ηράκλειος εἶναι ἀπελπισμένος, γιατὶ δὲν ἔχει στρατό, οὔτε καὶ χρήματα γιὰ νὰ τὸν ἑτοιμάση. 'Ο σύμβουλός του Πατριάρχης Σέργιος βάζει τότε στὴ διάθεσή του τοὺς ἀμύθητους θησαυροὺς τῆς 'Εκκλησίας γιὰ νὰ χτυπήση ὁ 'Ηράκλειος τὸ Χασρόη).

3ο

ΧΩΡΙΣ νὰ χάση καιρό, ὁ Σέργιος κάλεσε τὴν 'Ιερὰ Σύνοδο κι' ἔκαμε τὴν πρότασή του. Μερικοὶ κληρικοὶ τὴ θεώρησαν βέβηλη. Ποτὲ ὡς τότε δὲν εἶχε γίνει κάτι παρόμοιο. Νὰ ξοδευτοῦν ἐκκλησιαστικὰ χρήματα γιὰ δαπάνες στρατιωτικές;

Μὰ ὁ συνετὸς Πατριάρχης, ποὺ ἔβλεπε πλατύτερα ἀπὸ ὅλους, ποὺ ἀντιμετώπιζε τὴν πραγματικότητα μὲ ὀρθοφροσύνη, δὲν δυσκολεύτηκε νὰ τοὺς πείση πὼς κι' ὁ ἀγώνας ποὺ ἄρχιζε μὲ τοὺς Πέρσες, δὲν ἔμοιαζε μὲ τοὺς προηγουμένους πολέμους. "Αν ἡ Πατρίδα χανόταν, ἡ 'Εκκλησία δὲν θὰ εἶχε ὑπόσταση. Τὰ ἱερά της κειμήλια θάπεφταν στῶν ἀπίστων τὰ χέρια. 'Ενῶ ἂν νικοῦσε ὁ 'Ηράκλειος, τ' ἀμέτρητα πλούτητοῦ Χοσρόη θὰ γέμιζαν καὶ τοῦ κράτους τὰ θησαυροφυλάκια καὶ τῆς 'Εκκλησίας. 'Εξ ἄλλου, δὲ θὰ ἤταν ντροπὴ νὰ κρατήση ἡ 'Εκκλησία τὰ πλούτη της, ἐνῶ ὁ Σταυρὸς ποὺ ἁγιάστηκε μὲ τὸ αἷμα τοῦ Θεανθρώπου θὰ βρίσκεται στῶν ἀλλόθρησκων τὰ χέρια;

Στοὺς δρόμους ἀντηχοῦσαν ἰαχὲς πολέμου.

"Ετσι, τὴν ἄλλη μέρα, ὅλος ὁ κλῆρος παρουσιάστηκε στὸ 'Ιερὸ Παλάτιο κι' ἔκαμε τὴν αὐθόρμητη προσφορά του.

— Τρισαύγουστε, εἶπε ἐξ ὀνόματος ὅλων ὁ Σέργιος, ἡ 'Εκκλησία σοῦ ἐμπιστεύεται τὴν περιουσία της, γιὰ νὰ πολεμήσης τὸ Θεομάχο Χοσρόη καὶ νὰ στήσης ξανὰ στὴν 'Αγία Πύλη τὸ Τίμιο Ξύλο τοῦ Σταυροῦ. Κι' ἂν δὲν φτάνουν τὰ χρήματα, μὴ διστάσης ν' ἀνοίξης τὶς σκευοθῆκες νὰ λυώσης τ' ἀσήμι καὶ τὸ χρυσάφι, νὰ τὸ κάμης κοντάρια καὶ βέλη. Κι' ἂν κι' αὐτὰ δὲν ἀρκέσουν, τὰ μοναστήρια θ' ἀνοίξουν τὶς κρύπτες τους, θὰ ξεθάψουν παμπάλαιους θησαυροὺς...

— Μὰ τότε κανένας δὲν μὲ κρατᾶ! φώναξε μ' ἐνθουσιασμὸ ὁ 'Ηράκλειος. 'Εμπρὸς γιὰ τὴ Κτησιφῶντα! 'Ο Σταυρὸς Νικά!

II

'Η Βασιλεύουσα γέμισε κίνηση καὶ ζωή. Στοὺς δρόμους της ἀντηχοῦν ἰαχὲς πολέμου, ὕμνοι παλληκαριᾶς κι' ἀντρειοσύνης. Τὰ φρούρια κι' οἱ στρατῶνες πλημμύρισαν ἀπὸ νέους σπαθάριους, ποὺ ἀστραποβολοῦν μέσα στὶς λαμπρὲς πανοπλίες τους. 'Ο 'Ηράκλειος ἑτοιμάζεται γιὰ τὴν ἱερὴ ἐκστρατεία του κατὰ τοῦ Χοσρόη.

Τὰ «Παλληκάρια», οἱ δόκιμοι ἐξκουβίτορες τῆς Βασιλικῆς φρουρᾶς, ζοῦν μέσα σὲ πυρετὸ προσδοκίας, πλάθοντας ὄνειρα γιὰ μιὰ δράση πολεμική, στὰ βουνὰ καὶ στοὺς κάμπους τῆς Κιλικίας, τῆς 'Αρμενίας καὶ τῆς Περσίας. "Ολοι, ἀπ' τὸ μικρὸ ἀρχηγό τους τὸν Κοσμᾶ, ὡς τὸν πιὸ νεαρὸ δόκιμο, τὸν 'Αλέξιο, ζοῦν μ' ἐνθουσιασμὸ τὴ μεγάλη ἐκείνη ὥρα ποὺ τοὺς κεντρίζει τὴ φαντασία μὲ δράματα δόξας.

Κι' ἄξαφνα, ἔπεσε σὰν κεραυνὸς ἡ φήμη, πὼς ὁ Αὐτοκράτορας θὰ τοὺς ἄφηνε στὸ Βυζάντιο. Τὰ γενναῖα ἐκεῖνα παιδιά, ποὺ μεγάλωναν κάτω ἀπ' τὰ φτερὰ τοῦ βασιλικοῦ ἀετοῦ, κι' εἶχαν κάμει τὸν Αὔγουστο ἴνδαλμα καὶ ψυχή τους ἀναστατώθηκαν ἀπὸ κείνη τὴν εἴδηση. Μὰ δὲν ἔδειξαν τόσες φορὲς τὴν ἀξία τους, σὲ ὧρες κινδύνου; 'Ο Κοσμᾶς κι' ὁ 'Αλέξιος, ποὺ τὸ συζητοῦν, τὶς ἀναθυμοῦνται, μιὰ μιά, τὶς ἀξέχαστες αὐτὲς ὧρες.

— "Ημουν στὰ χρόνια σου τότε, εἶπε ὁ Κοσμᾶς στὸν 'Αλέξιο. Μόλις ἔκλεινα τὰ δεκατρία. 'Εσὺ ἤσουν ἀκόμα παιδί. Τὸ θυμᾶμαι σὰν νὰ ἤταν τώρα. Οἱ "Αβαροι εἶχαν καλέσει τὸ βασιλιὰ ἔξω ἀπὸ τὴν Πύλη, γιὰ νὰ μιλήσουν γιὰ τὴ συνθήκη... Κι' ἄξαφνα, ἂν καὶ ἄφησε πίσω τὸ στρατό του, γιὰ νὰ μὴν παρεξηγηθῆ, κρατώντας μονάχα ἐμᾶς, τὴ μικρή του φρουρά, εἴδαμε τοὺς βαρβάρους νὰ πέφτουν ἐπάνω του καὶ νὰ τὸν κυκλώνουν. Φουντώσαμε τότε ἀπ' ἀγανάκτηση καὶ ριχτήκαμε ἐπάνω, ἐνῶ ἕνας μικρὸς καβαλλάρης ποὺ ξέφυγε, πῆγε νὰ εἰδοποιήση τὸ στρατό... Μὲ πόση μανία χτυπούσαμε τοὺς ἐπίορκους, στήνοντας τεῖχος μὲ τὰ κορμιά μας μπροστὰ στὸν 'Ηράκλειο... Μὰ ἐκεῖνος μᾶς ἔσπρωξε καὶ μᾶς ἔβαλε πίσω του, νὰ μᾶς προστατέψη... "Οταν νικήθηκαν οἱ ἐχθροὶ καὶ γυρίσανε πίσω, μᾶς εἶπε κι' ἐφύγαμε καὶ κλειστήκαμε μέσα στὰ τείχη... «Τὸ αἷμα σας εἶναι ἀψύ, παλληκάρια, μᾶς εἶπε, πρέπει νὰ σβύνη τὴ φλόγα του λίγο ἡ φρόνηση. "Αλλη φορὰ νὰ μὴν κάνετε τίποτε, ἂν δὲν σᾶς προστάξω».

Κι' εἶχε βέβαια δίκιο. Μὰ δὲ φαινότανε καὶ πολὺ θυμωμένος μαζί μας. Γελοῦσαν ἀκόμα καὶ τ' αὐτιά του, καθὼς μᾶς ἔλεγε τ' αὐστηρὰ ἐκεῖνα λόγια.

— Κι' οἱ "Αβαροι τὶ ἀπόγιναν; ρώτησε ὁ 'Αλέξιος ποὺ τὸν συνεπῆρε ἡ διήγηση τοῦ Κοσμᾶ.

— 'Εσμιξαν μ' ἄλλους πολλοὺς κι' ἀπ' τὴ λύσσα τους ποὺ τοὺς ξέφυγε ὁ Βασιλέας, ριχτήκανε στὰ περίχωρα καὶ ρημάξαν τὸν τόπο, παίρνοντας αἰχμαλώτους πολλούς. Μά, σὲ λίγες μέρες, ὁ βάρβαρος βασιλιᾶς τους, ὁ Χαγάνος, ἔστειλε πρέσβεις στὴ Βασιλεύουσα, νὰ ζητήσουν συγνώμη ἀπ' τὸν 'Ηράκλειο, γιά... τὸ λάθος! 'Εκεῖνος, λέει, δὲν εἶχε ἰδέα. Οἱ πλεονέκτες οἱ ἀρχηγοὶ τοῦ στρατοῦ, ποὺ διψοῦσαν γιὰ πλιάτσικο, δὲν κατάλαβαν ποιοὺς χτυποῦσαν. Τοῦ γύριζε μάλιστα καὶ τοὺς αἰχμαλώτους ποὺ εἶχαν πιάσει ἐκεῖνοι.

—Μὰ βέβαια δὲν τὸ πίστεψε ὁ Βασιλιᾶς, εἶπε ὁ 'Αλέξιος.

— "Οχι φυσικά, μὰ δὲ συνέφερνε νὰ τὸ δείξη. Εἴμαστε τότε ἀδύνατοι κι' ἀπαράσκευοι κι' ὁ Χοσρόης ἐρήμωνε τὴν 'Ασία. Μά, ξεχαστήκαμε, μὲ πολὺ ἱστορίες, 'Αλέξιε! "Εχω κάτι σπουδαῖο νὰ σ' ἀναθέσω. Πρέπει νὰ μάθης ἀν εἶνε ἀλήθεια πὼς μᾶς ἀφήνει ἐδῶ ὁ 'Ηράκλειος. Εἶσαι γιὸς τοῦ Μεγάλου Δρουγγάριου, κι' ἡ μητέρα σου, ἡ ἀρχόντισσα Θέκλα, εἶναι ἡ πρώτη ζωστὴ τῆς Βασίλισσας. Μπορεῖς νὰ ρωτήσης τὸν πατέρα σου καὶ νὰ προσπαθήσης ν' ἀλλάξης καὶ τὴν ἀπόφασή τους ἀκόμα.

— Θὰ κάμω ὅ,τι μπορῶ, Κοσμᾶ, ὑποσχέθηκε ὁ μικρὸς ἐξκουβίτορας. Μὰ γιὰ πές μου, σοῦ τὸ εἶπαν ἐπίσημα πὼς δὲν παίρνομε μέρος στὴν ἐκστρατεία;

— 'Ο Νικήτας, ὁ ἐξάδερφός μου, ποὺ ἔκλεισε φέτος τὴ νόμιμη ἡλικία καί, φεύγοντας ἀπ' τὸ σῶμα μας, κατατάχτηκε στὸ στρατὸ τῶν μεγάλων, καυχιότανε σήμερα τὸ πρωΐ, πὼς ἐκεῖνος, δὲν εἶχε πιὰ φόβο νὰ τὸν ἀφήσουν ἐδῶ μέ τὰ ἄλλα μειράκια, ἐνῶ θὰ κινοῦσαν οἱ ἄντρες γιὰ τὴν Περσία. Τὸ ὁλέμμα του εἶχε τέτοια περιφρόνηση, καθὼς μοῦ μιλοῦσε, ποὺ παραλίγο νὰ τὸν χτυπήσω : «Μέτρα τὰ λόγια σου, εἶπα, ποιοὺς ὀνομάζεις μειράκια;» «Κείνους ποὺ μετροῦνε τὰ χρόνια τους μὲ τὸ δέκα μπροστά», ἀποκρίθηκε, προκαλώντας με. «Μωρὲ ἄντρας!» τοῦ εἶπα «εἶσαι εἴκοσι κι' εἶμαι δεκαέξη καὶ πέρισυ ἤμαστε στὸ ἴδιο σῶμα». «Εὐτυχῶς ὅμως ὄχι καὶ φέτος,—εἶπε περήφανος, — ποὺ θὰ μείνετε μὲ τοὺς γέρους καὶ τὶς γυναῖκες. Δὲν τὸ ξέρεις; 'Ο αὐτοκράτορας δὲ σᾶς παίρνει στὴν ἐκστρατεία».

— Μὰ εἶναι ὁλοφάνερο πὼς ζητοῦσε νὰ σὲ πειράξη, εἶπε ὁ 'Αλέξιος μὲ ἀνακούφιση. Πάντως, σὲ μιὰ ὥρα θὰ ξέρης τὶ τρέχει. Κι' ἂν ἀρνηθῆ νὰ μοῦ πῆ ὁ πατέρας, θὰ πάω νὰ βρῶ τὸν 'Ηράκλειο—Κωνσταντῖνο, τὸ φίλο μου νὰ ρωτήση τὸν αὐτοκράτορα.

***

'Ο Μέγας Δρουγγάριος εἶχε γυρίσει ἀπ' τὴν ἐπιθεώρηση τοῦ στρατοῦ κι' ἄλλαξε στολὴ μέσα στὸ ἰδιαίτερο τρίκλινό του, ὅταν ὁ 'Αλέξιος μπῆκε, σὰ θύελλα. 'Ο Θεόδοτος χαμογέλασε ὅταν ἄκουσε τὰ παράπονα τοῦ μοναχογιοῦ του. Τὸν ἄφησε νὰ μιλήση ἐλεύθερα, νὰ ξεσπάση ἡ μικρὴ πληγωμένη ψυχή του, ὕστερα πῆγε κοντά του, τὸν ἄρπαξε ἀπὸ τὶς μασχάλες, τὸν σήκωσε στὸν ἀέρα, σὰν πούπουλο, καὶ τὸν φίλησε τρυφερά. "Επειτα κάθησε στὸ ἀνάκλιντρο, τὸν ἔβαλε νὰ σταθῆ ἀνάμεσα στὰ γόνατά του καὶ τὸν ἀγκάλιασε μὲ τὰ δυνατά μπράτσα του.

— Νὰ χαρῶ ἐγὼ ἕνα λιονταράκι ποὺ μεγαλώνω στὸ σπίτι μου, εἶπε ὁ Δρουγγάριος μὲ καμάρι.

'Ο 'Αλέξιος ποὺ δὲν τὸ περίμενε κεῖνο τὸ ξέσπασμα τῆς στοργῆς, ἔμεινε ἄφωνος, μιὰ στιγμή, κοιτάζοντας τὸν πατέρα του στὰ μάτια. "Υστερα, ξεφεύγοντας ἀπ' τ' ἀγκάλιασμά του, εἶπε μὲ παράπονο:

— "Ωστε εἶναι ἀλήθεια! Μ' ἀφήνεις

— Μπά! Καὶ πῶς τὸ κατόλαβες, νεαρέ μου ;

— Μὲ μεταχειρίζεσαι σὰν παιδί, μὲ σηκώνεις ψηλὰ κι' ὕστερα μὲ παίρνεις στὴν ἀγκαλιά σου σὰ νὰ εἶμαι μωρό. Καὶ δὲ λὲς λέξη γιὰ ὅσα σὲ ρώτησα.

— Εἶσαι τόσο ἀνάλαφρος, 'Αλέξιε, εἶπε ὁ πατέρας γελώντας καὶ καθὼς μοῦ παραπονιόσουν, τὸ πρόσωπό σου εἶχε ὁλότελα μωρουδίστικη ἔκφραση. Πόσο χρονῶν εἶσαι ἀλήθεια; Τὸ ξέρεις;

ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ : 'Η Συνέχεια.

ΚΟΥΒΕΝΤΕΣ ΜΕ ΤΙΣ ΛΕΞΕΙΣ

Πολλὲς φορές, στὶς καθημερινές μας συζητήσεις χρησιμοποιοῦμε λέξεις γιὰ τὶς ὁποῖες δὲν εἴμαστε βέβαιοι ὅτι γνωρίζουμε ἀπόλυτα τὸ πλάτος τῆς ἐννοίας τους. Συμβαίνει, δηλαδή, τὴν ἴδια λέξη νὰ τὴν χησιμοποιοῦμε πολλὲς φορὲς, δίνοντάς της κάθε φορὰ διαφορετική σημασία. Συνεννοουμεθα, βέβαια, μεταξύ μας, μᾶς διαφεύγει ὅμως ἡ κυριολεξία της. "Ετσι λοιπόν, μὲ τὴν ἴδια λέξη ὁ ἕνας ἐνοεῖ ἄλλο πρᾶγμα καὶ ἄλλο καταλαβαίνει ὁ συνομιλητής του. Αὐτὸ εἶναι βέβαια καὶ ἀνάλογο μὲ τὴ μόρφωση τοῦ καθενός, ἐξαρτᾶται ὅμως καὶ ἀπὸ τὴν πεῖρα. 'Η ἐργασία μας αὐτὴ ἔχει σκοπὸ νὰ δρῆ κάθε μία ἀπ' αὐτὲς τὶς λέξεις, νὰ τὶς δώση τὶς διάφορες σημασίες της καὶ νὰ ἐπιμείνη στὴ σωστή.

♡

ΑΒΑΡΙΑ : 'Η λέξη χρησιμοποιεῖται κυρίως σὰν ναυτικὸς ὅρος καὶ σημαίνει τὸ «ρίξιμο φορτίου στὴ θάλασσα» γιὰ τὴ διάσωση τοῦ πλοίου σὲ περίπτωση κινδύνου. Γενικώτερα καὶ μεταφορικὰ «ἀβαρία» σημαίνει: Ζημιὰ μὲ ὁποιονδήποτε τρόπο ἢ ἀκόμα ὑποχώρηση σὲ πιέσεις ἄλλων.

ΑΒΥΣΣΟΣ : 'Η λέξη στὴν κυριολεξία της σημαίνει ἀπύθμενος, ἀλλὰ καὶ βάραθρο, ἀχανές, ἀπέραντο. Μεταφορικά, στὴ μὲν Καινὴ Διαθήκη σημαίνει τὸν τόπο ὅπου παραμένουν τὰ πονηρὰ πνεύματα καθὼς καὶ τὴν Κόλαση, στὴ δὲ Παλαιὰ Διαθήκη τὸ ἀχανὲς ποὺ ὑπῆρχε πρὶν κτιστῆ ὁ κόσμος. Στὴ Ναυτιλία «ἄβυσσος» σημαίνει ἀπόκρυμνος βυθός — στὴν κοινὴ γλῶσσα τῶν ναυτικῶν εἶναι ταυτόσημη μὲ τὴν ἔκφραση «κρεμαστοὶ κῆποι». Στὴ χαρακτικὴ τέλος «ἄβυσσος» λέγεται τὸ κεντρικὸ μέρος τοῦ χαραγμένου ἀντικειμένου, κατ' ἀντίθεση πρὸς τὸ ἀνάγλυφο μέρος του.

ΑΓΑΛΜΑ : "Εργο τέχνης ἀλλὰ καὶ ἕνα ὑδρόβιο ζῶο ποὺ ζῆ στὸν Εἰρηνικὸ 'Ωκεανὸ καὶ ποὺ ὅταν ρθῆ σὲ ἐπαφὴ μὲ τὸ φῶς τοῦ ἥλιου χάνει τὸ χρῶμα του καὶ συνέχεια ρευστοποιεῖται.

ΑΚΟΗ : Μιὰ ἀπὸ τὶς πέντε αἰσθήσεις. Τὴν ἴδια ὀνομασία ἔχει καὶ ἕνα κεφαλάρι (πηγὴ νεροῦ) στὴν "Ανδρο. Πιθανὸν νὰ πῆρε τὸ ὄνομά της ἀπὸ τὴ λατινικὴ λέξη «ἄκουα», ποὺ σημαίνει: νερό.

ΑΚΤΑΙΑ : Μιὰ ἀπὸ τὶς ἀρχαιότερες φυλὲς τῆς 'Αττικῆς, ποὺ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη λεγόταν «'Ακτική». Μὲ τὴν ἴδια ὀνομασία συναντοῦμε στὰ εὔκρατα κλίματα ἕνα φυτὸ ποὺ χρησιμοποιεῖται γιὰ φάρμακο κατὰ τῆς νευραλγίας καὶ τῆς ψώρας. Καὶ μία ἀπὸ τὶς πενῆντα Δαναΐδες λεγόταν 'Ακταία.

ΑΛΕΤΡΙ : Τὸ ἄροτρο σὲ λαϊκὴ ἔκφραση. 'Ο λαὸς μας ὀνομάζει «ἀλέτρι» τὸν ἀστερισμὸ τῆς Μεγάλης "Αρκτου, ἴσως ἐπειδὴ παλαιότερα παρομοίαζαν τὸν ἀστερισμὸ αὐτὸ μὲ ζῶα ποὺ ἀλώνιζαν.

ΑΛΚΥΟΝΙΔΕΣ : Οἱ πρῶτες ἡμέρες τοῦ 'Ιανουαρίου ποὺ κάνει καλὸ καιρό. Στὸν Κορινθιακὸ ὑπάρχει μιὰ συστάδα ἀπὸ νησάκια μὲ τὴν ἴδια ὀνομασία, ποὺ οἱ ναυτικοί μας τὰ ἀποκαλοῦν «Καλὰ Νησιά». Μ' αὐτὸν τὸν τίτλο ὁ ποιητὴς Γεώργιος Δροσίνης ἔγραψε μιὰ σειρὰ ἀπὸ λυρικὰ ποιήματα μὲ τὸ χαρακτηριστικὸ ἐπίγραμμα : «Καὶ στῆς ζωῆς τοὺς πιὸ βαριοὺς χειμῶνες, 'Αλκυονίδες μέρες καρτερῶ».

ΑΝΤΙ : Πρόθεση. Ταὐτόχρονα κι' ἕνα κυλινδρικὸ ξύλο ποὺ χρησιμοποιεῖται στὸν ἀργαλειό, γιὰ νὰ τυλίγεται ἀπάνω του τὸ πανί. Χρησιμοποιεῖται ἀκόμα σὰν λογοπαίγνιο στοὺς ἐνοχλητικοὺς ποὺ ρωτοῦν συχνά: γιατί, γιατί; Καὶ ὁ ἄλλος τοὺς ἀπαντᾶ: «Γιὰ τ' ἀντὶ πῶχει τέσσερες τρύπες», "Εχουμε τέλος καὶ τὸ δημοτικὸ τραγούδι: «Μὴ μὲ δέρνεις μάνα μὲ τ' ἀργαλειοῦ τ' ἀντί».

ΚΩΣΤΑΣ ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΖΕΗΜΣ ΜΠΑΡΙ

ΠΗΤΕΡ Π

ΕΝΑ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΓΙΑ ΜΙΚΡΟΥΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΟΥΣ

3ο

ΤΟ ΤΑΞΙΔΙ δὲν ἤταν πολὺ ὁμαλό. 'Ο Πῆτερ εἶχε ἕνα σωρὸ δυσάρεστες περιπέτειες προτοῦ κατορθώση νὰ φτάση στοὺς ὑπέροχους καὶ ἀγαπητοὺς κήπους. 'Η φωλιὰ ἄρχισε νὰ περιστρέφεται ἐπὶ τόπου, χωρὶς νὰ προχωρῆ καθόλου... Κι' αὐτὸ ἔγινε ὥς τὴ στιγμὴ ποὺ ὁ Πῆτερ σκέφτηκε νὰ χρησιμοποιήση τὸ πανί του. Τότε τὸ καράβι βάλθηκε νὰ τρέχη τόσο γρήγορα, ποὺ λίγο ἔλειψε νὰ τσακιστῆ πάνω σὲ μιὰ ἀπὸ τὶς κολῶνες τῆς γέφυρας. Κι' ὁ Πῆτερ πέρασε κι' ἄλλους κινδύνους, τόσους πολλούς, ποὺ δὲν μπορῶ νὰ σᾶς τοὺς διηγηθῶ.

Εὐτυχῶς ξέφυγε ἀπ' ὅλους αὐτοὺς τοὺς κινδύνους κι' ἤταν ἕτοιμος νὰ βγῆ στὴν ὄχθη τοῦ κήπου, ὅταν ἄκουσε ἕνα μεγάλο θόρυβο ἀπὸ διαπεραστικὲς φωνὲς καὶ ξεχώρισε ἕνα πλῆθος ἀπὸ μικρὲς σιλουέτες ποὺ ἀνάδευαν τὰ χέρια τους. "Ηταν οἱ νεράϊδες ποὺ τὸν πρόσταζαν νὰ γυρίση πίσω γιατὶ ἤταν πολλὴ ὥρα ποὺ ὁ κῆπος εἶχε κλείσει καὶ κανένα ἀνθρώπινο πλάσμα δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ μπῆ μέσα. «Φύγε! 'Απαγορεύεται!». Τοῦ φώναζαν καὶ τοῦ ἔδειχναν τὶς γροθιές τους καὶ κουνοῦσαν πρὸς τὴν κατεύθυνσί του φύλλα ἀπὸ τσουχνίδες, καὶ τὰ πρόσωπά τους ἔδειχναν τόσο πολὺ θυμωμένα, ποὺ ἂν ἤταν ἄλλος, θὰ τοῦ εἶχε στρίψει.

Μὰ ὁ Πῆτερ δὲν ἤταν φοβιτσάρης. «Νὰ φύγω! Ποτέ!» σκέφθηκε. "Αρχισε νὰ ἐξηγῆ μὲ πολλὴ εὐγένεια ὅτι δὲν ἤταν πραγματικὰ ἕνα Παιδὶ τῶν 'Ανθρώπων, μὰ ἕνα Κάτι 'Αγάμεσα στὰ Δύο. Κατόπιν πήδησε στὴν ὄχθη χωρὶς περισσότερες κουβέντες. Τὰ Πνεύματα, στὴν ἀρχή, ἤταν ἕτοιμα νὰ τὸν σκοτώσουν, γιατὶ πκέφτηκαν πὼς δὲν ἤταν καθόλου φρόνιμο νὰ ἔχουν ἕνα τέτοιο πρόσωπο γιὰ γείτονα. Οἱ Νεράϊδες ὅμως τὸν ἀγάπησαν ἀμέσως γιατὶ ἔμοιαζε πολὺ μὲ μωρὸ κι' αὐτὲς εἶχαν μεγάλη διάθεση νὰ τὸν χαϊδέψουν. Τότε, ὅλοι ἀποφάσισαν νὰ τὸν ὁδηγήσουν στὴ Βασίλισσα Νεράϊδα. Μονάχα αὐτὴ ἤταν σὲ θέση νὰ καταλάβη αὐτὴν τὴν ὑπόθεση. 'Η Βασίλισσα ἐπέτρεψε στὸν Πῆτερ νὰ τριγυρίζη στὸν κῆπο, ὅποτε καὶ ὅπως ἤθελε καὶ πρόσταξε τὶς Νεράϊδες νὰ τοῦ φεροῦν εὐγενικὰ νὰ φροντίσουν ὥστε νὰ μὴ τοῦ λείψη τίποτα. 'Η Βασίλισσα Νεράϊδα ὅμως ἤταν μια μεγάλη καὶ παγίσχυρη κυρία καὶ πολὺ περήφανη γιὰ νὰ σκεφθῆ νὰ χαϊδέψη ὅποιον καὶ νάταν.

*

"Ετσι ὁ Πῆτερ ἐγκαταστάθηκε στὸ μέρος ὅπου εἶχε ἐπιθυμήσει νὰ μείνη ὅλη του τὴ ζωή. Τὸ μέρος αὐτὸ ἤταν πολὺ μεγάλο, πολὺ ὄμορφο κι' εἶχε πολλὰ δέντρα. "Ηταν μάλιστα καλύτερο, πολὺ καλύτερο ἀπ' ὅ,τι εἶχε νομίσει ὁ Πῆτερ. Κι' ὅμως δὲν ἤταν αὐτὸ ἀκριβῶς ποὺ περίμενε. 'Εξ ἄλλου τὰ πράματα δὲν εἶναι ποτὲ ἔτσι ὅπως τὰ φανταζόσαστε. 'Ο Πῆτερ, βλέπετε, βρισκόταν τώρα μᾶλλον σὲ φιλικὲς σχέσεις μὲ τὶς Νεράϊδες καὶ μποροῦσε νὰ τριγυρίζη στὸν κῆπο ὅσο τοῦ ἄρεσε, καὶ ὅλη τὴ νύχτα.

Μὰ τὸ πρωΐ, τὴν ὥρα ποὺ ἀνοίγουν οἱ πόρτες καὶ τὰ παιδιά, οἱ παραμάνες τους καὶ τὰ σκυλιά, ξεχύνονται στὸν κῆπο, ποὺ ἤταν ὁ Πῆτερ; Ποῦ; "Α! θέλετε νὰ τὸ μάθετε; 'Ακοῦστε το λοιπόν. Κάθε πρωΐ, πρὶν φέξη ἐντελῶς, τραβοῦσε κατὰ τὸ Νησὶ κι' ἄραζε τὴ φωλιὰ-βάρκα του στὴν ἀκρογιαλιά. Γιατί, ἀφοῦ παρατήρησε μερικὲς μέρες τὰ παιχνίδια τῶν παιδιῶν, κρυμμένος πίσω ἀπὸ τοὺς θάμνους, κατάλαβε ὅτι τὰ παιδιὰ αὐτὰ ποτὲ δὲν θὰ τὸν ἄφηναν νὰ παίξη μαζί τους. Τί νὰ τὸν κάνουν ἕναν Κάτι - ἀγάμεσα στὰ Δύο, ποὺ ἡ ἡλικία του εἶναι μονάχα μιᾶς ἑβδομάδας; Σὲ ποιό παιχνίδι τους θὰ μποροῦσαν νὰ τὸν χρησιμοποιήσουν; Κι' ὁ Πῆτερ δὲν μποροῦσε πιὰ γὰ μεγαλώση κι' οὔτε ν' ἀλλάξη ἀπ' ὅ,τι ἤταν σήμερα.

'Ο Πῆτερ μάζευε συχνὰ τὴ νύχτα τὰ παιχνίδια ποὺ τὰ παιδιὰ εἶχαν χάσει τὴν ἡμέρα (γιατὶ ξέρετε, βέβαια, πὼς τὰ παιχνίδια κυριεύονται καμμιὰ φορὰ ἀπὸ μίσος γιὰ τοὺς ἰδιοκτῆτες τους καὶ ἐξαφανίζονται ἐπίτηδες, χωρὶς γὰ μπορῆ κανεὶς νὰ τὰ ξαναβρῆ) δὲν ἤξερε ὅμως πὼς νὰ τὰ χρησιμοποιήση. Ρώτησε τὰ πουλιά. Αὐτὰ ὅμως τοῦ εἶπαν κουταμάρες. Ρώτησε τὶς Νεράϊδες. Αὐτὲς ὅμως δὲν εἶχαν ἰδέα.

Νόμισε, λόγου χάρη, πὼς ἕνα στεφάνι ποὺ εἶχε βρῆ ἤταν ἕνα εἶδος πλεούμενου γιὰ τὸ πέταξε πολλὲς φορὲς στὴ Σερπατίν. "Ενιωθε εὐχαρίστηση, νὰ τὸ βλέπη νὰ βουλιάζη καὶ νὰ τσαλαβουτάη κατόπιν αὐτος στὸ νερὸ γιὰ νὰ τὸ πιάση. Τὸ στεφάνι δὲν ἤταν καθόλου εὐχαριστημένο μ' αὐτὸ τὸ παιχνίδι, γιατὶ νόμιζε πὼς εἶχε πιὰ λευτερωθῆ κι' ὅτι θὰ μποροῦσε νὰ κυλάη ἀνεμπόδιστα ὅπου ἤθελε. Κατόπιν ὁ Πῆτερ πῆρε ἕνα μπαλλόνι, ποὺ ἔπαιζε μοναχό του, γιὰ μπάλλα τοῦ φουτ — μπόλλ. Καὶ τοῦ ἔδωσε δυνατὲς κλωτσιές. Τὸ μπαλλόνι ἔσκασε καὶ πέθανε. Νόμισε ἐπίσης πὼς ἕνα ξύλινο παιδικὸ φτυάρι ἤταν κουπί, καὶ τὸ χρησιμοποίησε γιὰ κουπί. Τὸ φτυάρι δὲν ἔφερε πολλὲς ἀντιρρήσεις, γιατὶ ἤταν μαθημένο σὲ βαρειὲς δουλειὲς στὸ ξερὸ χῶμα.

ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ: 'Η συνέχεια.

ΤΑ 12 ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ

1

ΤΟ ΚΡΥΦΤΟ

"Ελα νὰ τὰ ρίξουμε ποιὸς θὰ τὰ φυλάξη
τὶς γωνιὲς νὰ πιάσουμε καὶ νὰ ποῦμε... «βγὲς»
κράτα τὴν ἀνάσα σου μέχρι τὰ δεκάξη
καὶ θὰ τοὺς μπερδέψουμε ἀλλάζοντας ποδιές.

Γιὰ σημάδι θάχουμε πὼς χτυπᾶ ἡ καμπάνα
«κρύ...» καὶ «κρύ...» φωνάζοντας «μέτρησε ὥς τὰ τρία».
"Αν μᾶς βροῦν, θὰ τρέξουμε πρῶτοι γιὰ τὴ «μάνα»
γιὰ νὰ ποῦμε πρῶτοι ἐμεῖς «φτοῦ κι' ἐλευθερία».

Σ. ΜΑΡΑΝΤΟΣ

ΤΑΚΗ ΛΑΠΠΑ

ΜΑΖΥ ΜΕ ΤΟΝ ΜΠΟΥΡΛΟΤΙΕΡΗ

ΣΤΟ καπηλειό τοῦ Χαράλαμπου Σίγδα, παλιοῦ θαλασσινοῦ, στὰ Ψαρά, ὁ καπετὰν Κωνσταντῆς —ὁ Κανάρης— παίρνει ἕνα βράδυ τὴν ἀποφαση νὰ κάψη μὲ τὸ μπουρλότο του τὴν «Καπιτάνα», τὴ νανοαρχίδα τοῦ Καρ' Ἀλῆ, μέσα στὸ λιμάνι τῆς Χίου. Οἱ τέσσερες σύντροφοί του ποὺ βρίσκονται κεῖνο τὸ βράδυ μαζί του, δέχονται νὰ τὸν ἀκολουθήσουν. Ὁ γιὸς τοῦ ταβερνιάρη, ὁ Δημητρός, ἕνα γενναῖο δεκατετράχρονο ἀγόρι, συνεπαρμένος ἀπὸ τὴν ἡρωϊκὴ ἀπόφαση τοῦ Κανάρη, παρακαλεῖ τὸν καπετὰν Κωσταντῆ νὰ τὸν πάρη μαζί του στὸ μπουρλότο γιὰ μυῆτσο. Ὁ Κανάρης γυρεύει γι' αὐτὸ τὴ συγκατάθεση τοῦ γέρο Σίγδα, ποὺ πρόθυμα τὴ δίνει, μαζὶ μὲ τὴν εὐχή του, στὸν μικρὸ μπουρλοτιέρη.

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΚΑΙ ΤΕΛΟΣ

6 ΙΟΥΝΙΟΥ, στὰ 1822. Τρεῖς ὧρες ἦταν ποὺ εἶχαν σαλπάρει ἀπ' τὰ Ψαρὰ τὰ καράβια κι' ἀρμένιζαν γιὰ τὴ Χιό. Ἤταν τέσσερα πολεμικὰ καὶ δυὸ μπουρλότα. Γιατὶ ὁ ναύαρχος Μιαούλης εἶχε προστάξει μαζὺ μὲ τὸ μπουρλότο τοῦ Κανάρη νὰ πάη κι' ἄλλο ἕνα. Διάλεξαν τὸ 'Ὑδραΐϊκο, μὲ καπετάνιο τὸν Ἀνδρέα Πιπίνο. Τὰ δυὸ μπουρλότα τὰ συνόδευαν καὶ τέσσερα καράβια τοῦ στόλου, τοῦ Ζάκα, τοῦ Ραφαηλιά, τοῦ Γιαννίτση καὶ τοῦ Κουντούκου. "Ολο τὸ δρόμο θὰ προφυλάγανε τὰ δυὸ μπουρλότα, κι' ὅταν θἀμπαιναν στὸ λιμανι τῆς Χιὸς καὶ θἀβαζαν φωτιὰ τὰ δυὸ μπουρλότα, ἐκεῖνα θὰ στέκαν κάπου ἀπ' ἔξω γιὰ νὰ παραλάβουν καὶ νὰ σώσουν τοὺς μπουρλοτιέρηδες ποὺ θὰ φτάνανε μὲ τὶς βάρκες.

Τὸ τὶ γίνηκε στὰ Ψαρὰ τὸ δειλινὸ ποὺ θὰ σαλπάρανε, δὲ λέγεται. Οἱ μπουρλοτιέρηδες πήγανε πρῶτα νὰ λειτουργηθοῦν καὶ νὰ μεταλάβουν στὴν ἐκκλησιὰ τοῦ Ἅη Νικόλα. Ὕστερα ξεκίνησαν ὅλοι μαζὺ γιὰ τὸ λιμανι. μὲ μπροστὰ τὰ ἐξαπτέργυα, τὴν εἰκόνα τοῦ Ἁγίου καὶ τοὺς παπάδες. Στὸ γιαλὸ κάτω τοὺς πρόσμενε ὅλο τὸ νησί, μὲ κεφαλὴ τὴ Βουλή, γιὰ νὰ ξεπροδοδίση τοὺς καπετανάιους στὴν ἐπικίνδυνη ἀποστολη τους. Τὴν ὥρα ποὺ σαλπάρανε, οἱ συναγμενοι στὴ στεριὰ κάνανε τὸ σταυρό τους γιὰ νὰ πάνε καλοτάξιδοι οἱ μπορλοτιέρηδες καὶ νὰ φέρουν σὲ τέλος τὸ σκοπό τους. Οἱ καμπάνες σημαίνανε χαρμόσυνα καὶ κανου-κάπου ἀκουγόταν καὶ καμιὰ κουμπουριά.

Ὁ Δημητρὸς ἀπ' τὸ μπουρλότο, ἀγνάντευε τὸν πατέρα του, ποὺ ἀκουμπώντας στὴ μαγκούρα του, στεκόταν ὀρθοκορμος καὶ καμαρωτός— μ' ὅλους τους ρευματισμούς του— νὰ τὸν ἀποχαιρετάη. Μὲ τὸ δίκιο του ὁ Χαράλαμπος ὁ Σίγδας νὰ εἶναι περήφανος ποὺ ἔστελνε τὸ μονάκριβό του σὲ μιὰ τόσο δύσκολη ἀποστολή. Κι' ἦταν ὁ πιὸ μικρὸς ἀπ' ὅλους τοὺς μπουρλοτιέρηδες.

Ὁ ἥλιος εἶχε βουλιάξει ἀπὸ ὥρα μέσα στὸ πέλαγος καὶ τὸ σούρουπο ἔκανε τόπο στο σκοτάδι ποὺ ἀργόπεφτε. Τὰ δυὸ μπουρλότα εἶχαν ξεμακρύνει ἀπ' τὰ τέσσερα πολεμικα, γιὰ νὰ μὴ δώσουν ὑποψία στὰ Τουρκικα καράβια ποὺ παραπολοῦσαν—τὶς «θαρσιακόστες» ὅπως τὰ λέγανε. "Ολα τους εἶχαν βάλει πλώρη μὲ πρίμο τὸν καιρὸ γιὰ τὸ ἴδιο μέρος: Γιὰ τὸ λιμάνι τῆς Χιος. Καθένα ὅμως μὲ τὶς διαταγὲς ποὺ εἶχε πάρει. Τοῦ Πιπίνου τὸ μπουρλότο θὰ προυπαθοῦσε νὰ κολλήση καὶ νὰ δώση φωτιὰ, στὸ ντελίνι τοῦ καπιτανάμπεη — ἀντιναυαρχου. Ἂν ὅμως δὲν τὸ βολοῦσε, τότε σ' ὁποιο ἄλλο μεγάλο καράβι. Τοῦ Κανάρη θὰ ντυποῦσε τὴν καπιτάνα—ναυαρχίδα — τοῦ Καρ' Ἀλῆ.

Στὸ μπουρλότο τοῦ Κανάρη ἦταν μέσα δεκαπέντε πρόσωπα. Ἀνάμεσά τους οἱ τέσσερες φίλοι του—ὁ γερο Τσάκαλος στὸ τιμόνι—κι' ὁ Δημητρὸς ὁ Σίγδας. Ὁ Καπετανιος πρὶν ἀπὸ λίγο εἶχε ρίξει μιὰ τελευταία ματιὰ νὰ δῆ ἂν ὅλοι ἦταν στὴ θέση τους. "Ολα ἔτοιμα. Ὁ φόκος, οἱ μίτες τῆς μπαρούτης, οἱ τροῦμπες, οἱ γίνες τῆς φωτιας. Ἦταν αὐτὰ ποὺ θὰ σκορποῦσαν σ' ὁλο τὸ μπουρλότο τὴ φωτιά, γιὰ ν' ἀνάψουν τὰ δεμάτια ἀπὸ φρύγανα καὶ δαδί, ποὺ ἦταν ἀλειμμένα νέφτι καὶ κατράμι, καὶ βρίσκονταν ποστιασμένα στ' ἀμπάρια τοῦ μπουρλότου. Ἡ κουβέρτα του, γιομάτη ἀσκια, μὲ πίσσα καὶ ρετσίνι γιὰ νὰ σκορπίση ἡ φωτιά. Μιὰ φουφοῦ μὲ κάρβουνα, ἕναιγε ἀδιάκοπα, κι' ὁ Δημητρὸς εἶχε ἀναλαβει νὰ κρατάη ὅλο τὸν καιρὸ τὴ φλόγα τῆς ἀναμμένη. Ἀπὸ κεῖ θἀπαιραν τὴ φωτια γιὰ ν' ἀνάψουν τὸ μπουρλότο τους. Ἡ βάρκα— ἡ σκαμπαδία—ποὺ θἀμπαιναν ὕστερα ἀπ' τὴ φωτιὰ μέσα γιὰ νὰ φύγουν ἦταν ἕτοιμη. Μὲ τὴν παρασμικρὴ κίνηση, νὰ βρισκόταν στὸ νερὸ μὲ τὰ κουπιὰ στὴ θεση τους.

— Μονάχα ποὺ μέσα στὴ βάρκα ξεχάσαμε ἕνα βαρελάκι μὲ μπαρούτι, εἶπε ὁ Μαθιὸς στον Κανάρη. Καὶ κεῖνος αὐστηρὰ τοῦ ἀποκριθῆκε:

— Καὶ ποιὸς σοῦ εἶπε πὼς τὸ ξεχάσαμε. Ἐπίτηδες τὸ ἔχω ἀφήσει κεῖ. Ἂν ἔρθουν. Μαθιέ, ἀνάποδα τὰ πράγματα, θορρεῖς καὶ θ' ἀφήσω νὰ μᾶς πιάσουν ζωντανοὺς οἱ Μουρτάτες; Φωτιὰ στὸ βαρέλι μὲ τὴ μπαρούτη κι' ὅλοι στὸν ἀγέρα...

Καταλαβε ὁ Μαθιὸς καὶ μαζὺ μ' αὐτὸν κι' οἱ ἄλλοι ποὺ τὸν ἄκουσαν! Ὁ θάνατος ἦταν τόσο κοντά τους... Κι' ὅμως κανεὶς δὲν τὸν σκεπτόταν. Ξένοιαστοι ἦταν ὅλοι τους, ἀκόμα καὶ κεῖνος ὁ μικρός, ὁ Δημητρος κι' ἀρμένιζαν λὲς καὶ πήγαιναν σὲ κανένο λιμανὶ γιὰ νὰ φορτώσουν πραγμάτεια. Μιὰ καὶ δὲν εἶχαν ἄλλη δουλειά, ἦταν συναγμένοι στὴν πρύμη, στὸ τιμόνι, κι' ἄκουγαν τὸν καπετὰν Κανάρη νὰ τοὺς μολογαη πὼς τὴν ὥρα ποὺ μπήκαν στὴν ἐκκλησιὰ τοῦ Ἅη Νικόλα νὰ μεταλάβουν, ἔνοιωσε νὰ τὸν συνεπαίρνη μιὰ θεϊκιὰ δύναμη. Κι' ὕστερα ἄκουγαν ὁ γερο Τσάκαλος. ποὺ τοὺς ἔλεγε ὅτι θὰ βρίσκαν τοὺς Τουρκους σὲ ξεφάντωμα καὶ χαροκόπι. Γιατὶ κεινη τὴ βραδυὰ γιόρταζαν τὸ ραμαζάνι τους. Ὁ Δημητρός, ποὺ ἀπὸ σεβασμὸ στοὺς μεγάλους μιλιὰ δὲν εἶχε βγάλει ἀπ' τὸ στόμα του, ἀκούστηκε νὰ λέη στὸν Τσάκολο:

— Ἔτσι, μπάρμπα, θὰ πάρουμε καὶ μεῖς το αἷμα μας πίσω... Χρονιάρα μέρα τὴ Λαμπρὴ κεῖνοι δὲ σφάξαν τοὺς Χιώτες; Ἔ, καὶ μεῖς θὰ τοὺς κάψουμε στὸ ραμαζάνι τους...

— Ἀπ' τὸ στόμα σου καὶ στοῦ Θεοῦ τ' αὐτί, Δημητρό μου, μίλησε ὁ Κανάρης. Θα τοὺς κάψουμε. Εἶμαι σίγουρος. Γιὰ ἀκοῦτε ἕνα ὄνειρο ποὺ εἶδε ἡ γυναίκα μου, χθὲς πρὶν νὰ ξημερώση.

Ζυγωσαν ὅλοι τους πιὸ κοντὰ ν' ἀκούσουν τὸν καπετάνιο τους.

— Εἶδε πως μπροστὰ στὸ σπίτι μας ἦταν τάχα τρεῖς λάκκοι γιομᾶτοι σθησμένο ἀσβέστη. Καὶ παρέκει στοὺς λάκκους ἕνα τρανὸ κωδωνοστάσι, πιὸ μεγάλο κι' ἀπ' τοῦ Ἅη Νικόλα τοῦ νησιοῦ μας. Βρέθηκα τότε καὶ γὼ κεῖ. Παίρνω ζορὶ πηδάω τους τρεῖς ἀσβεστόλακκους, ἀνεβαίνω στὸ κωδωνοστάσι ψηλὰ κι' ἀρχίζω νὰ βαράω τὴ καμπάνα. Δυνατὰ τόσο πολύ, ποὺ δὲν ἀκουγόταν μονάχα στὸ νησί μας, μὰ πέρα μακρυὰ στ' ἀνοιχτά, στὸ πέλαγος. Ὕστερα κατέβηκα καὶ χαθηκαν τὸ κωδωνοστάσι κι' οἱ λάκκοι μὲ τὸν ἀσβέστη. Μὰ ὁ ἀχὸς ἀπ' τὴν καμπάνα ἀκουγόταν ἀκόμα...

— Ἔ, λοιπόν, δίκιο ἔχεις, Κωνσταντῆ. Θὰ τον κάψουμε τὸν Καρ Ἀλῆ, εἶπε χαρούμενα ὁ γερο Τσάκαλος.

Κι' ὅλοι οἱ ἄλλοι μ' ἕνα στόμα, εἶπαν μὲ πεποίθηση:

— Θὰ τὸν κάψουμε τὸν Καρ 'Αλῆ!

***

Μεσονύχτι. Τὸ φεγγάρι βρισκόταν στὴ χάση. Τὰ ἑλληνικὰ καράβια εἶχαν φτάσει πιὰ στὴ Χιό. Σύμφωνα μὲ τὶς διαταγὲς τοῦ Μιαούλη, τὰ δυὸ καράβια τοῦ Γιαννίτση καὶ τοῦ Κουτσούκου θὰ φυλάγαν στ' ἀνοιχτά, στὸ μπουγάζι τὸ ἕνα κατὰ τὸ βορ.ὰ καὶ τ' ἄλλο κατὰ τὴ νοτιά. Τ' ἄλλα δυο προχώρησαν, τοῦ Ραφαηλιά, στάθηκε στ ς Σπαδοῦρες καὶ τοῦ Ζάκα στὰ Καλοκύθια. Τὰ δυὸ μπουρλότα τράβηξαν τὸ δρόμο τους μέσα στὸ πηχτὸ σκοτάδι, ἴσα γιὰ μέσα στὸ λιμάνι.

Πηγμένη ἦταν ἡ θάλασσα τῆς Χιὸς ἀπ' τὰ καράβια τῆς τουρκικης ἁρμάδας. "Ο,τι λεγῆς σκαρὶ ἤθελες ἔβρισκες κειμένα. Καὶ τὰ κατόρτια τους εἶχαν κάνει ὁλάκερο δάσος. Ἕνα παράξενο δάσος, φημισμένο. Γιατὶ γιὰ νὰ γιορτάσουν οἱ Τοῦρκοι τὸ μπαϊράμι τους, εἶχαν σηκώσει πολύχρωμα φανάρια στὰ ξάρτια τους κι' ἦταν τὰ καραβιὰ ὁλόφωτα. Ἄκουγες ἀπὸ κάθε καράβι τραγούδια ποὺ τὰ συνόδευαν οὔτια καὶ τουμπελέκια, τὰ τούρκικα ὄργανα τοῦ καιρου τους. Τὸ γλέντι εἶχε ἀνάψει. Πιὸ μεγάλο ὅμως ἦταν στὴν καπιτάνα. Αὐτὴ δὲν εἶχε ἀράξει μαζὺ μὲ τ' ἄλλα μὰ ἦταν ἀποτραβηγμένη καὶ φουνταρισμένη ἀντίκρυ ἀπ' τὸ Μπουρτζι. Ὁ καπουδὰν πασᾶς — ὁ ναυαρχος — εἶχε καλέσει τοὺς καπετανάιους τὼν ἀλλων καραβιῶν, στὸ δικό του, νὰ γιορτάσουν μαζὺ τὸ μπαϊράμι τους. Γιὰ νὰ ξεχωρίζη ἡ καπιτάνα ἀπ' τ' ἄλλα καράβια, στο πριμνὶ τὸ ἄλμπουρο εἶχε κρεμάσει τὸ σαντζακι (σημαῖα μὲ κοντάρι). Στὸ πλωριὸ ὅμως τὸ ἄλμπουρο βρίσκονταν κρεμασμένοι μερικοὶ ἄνθρωποι. Ἦταν Χιῶτες αἰχμάλωτοι, ποὺ τοὺς κρέμασε ὁ Κὰρ 'Αλῆς πὼν αὐτὴ γιὰ τὸ βραδυνό τους γλέντι...

Σὲ τέτοιο μεγάλο χαροκόπι πέτυχαν τοὺς Τοῦρκους τὰ ἑλληνικὰ μπουρλότα. Αὐτὸ τοὺς βοήθησε κάμποσο. Γιατὶ ὅλα τὰ τουρκικα καράβια εἶχαν ἀποτραβηχτῆ μέσα στὸ λιμάνι νὰ γιορτάσουν τὸ μπαϊραμι τους, κι' ἄφησαν τὴ θάλασσα ἀφύλαχτη. Ἔτσι τὰ μπουρλότα γλύστρησαν ἀνάμεσά τους χωρὶς νὰ τὰ πάρη κανεὶς εἴδηση. Τοῦ Πιπίνου τράβηξε κατὰ τὸ μαΐστρο, γιὰ νὰ χτυπηση τὸν «καπιτανάμπεη», ποὺ ἦταν ἐκει αραγμένος. Ὁ Κανάρης ἴσα γιὰ τὴν καπιτάνα. Ζύγωσε πιὰ ἀρκετά. Ὁλάκερο κάστρο ἔμοιαζε τὸ ντελίνι τοῦ Κὰρ 'Αλῆ μπρο στα στὸ μικρὸ μπρίκι τοῦ Κανάρη. Κι' ὅμως ὁ Δουΐδ γι' ἄλλη μιὰ φορὰ θὰ νικοῦσε τὸ Γολιάθ! Ἦταν τόσο κοντὰ τὸ μπουρλότο, ποὺ οἱ φρουροὶ τῆς καπιτάνας κατάλαβαν ὅτι δὲν ἦταν ἀπ' τὰ δικά τους καραβια. Σὲ κάποια στιγμὴ τοὺς φώναξαν:

—Φοῦντο, μπρὲ, φοῦντο!

Ὁ Κανάρης ὅμως εἶχε πάρει καὶ γι' αὐτὸ τα μέτρα του. Θὰ κάνετε τάχα τοὺς Αὐστριακούς. Κι' ἀμέσως ἀκούστηκε κάποια φωνὴ ν' ἀποκρίνεται ἀπ' τὸ μπουρλότο:

—Ντέμτσοι, Ντέμτσοι. (Αὐστριακοί).

Μα τὸ μπουρλότο ὅλο καὶ σίμωνε, ἴσα κατὰ την καπιτάνα. Οἱ Τοῦρκοι ξαναφώναξαν:

—Φοῦντο, μπρὲ, Ντέμτσοι, φοῦντο. Θὰ τρακάρετε μπρὲ στὴν καπιτάνα...

Τουτη τὴ φορὰ ὅμως δὲ δόθηκε καμμιὰ ἀπόκριση ἀπ' τὸ μπουρλότο. Μονάχα κεῖνοι ποὺ ἦταν κοντὰ στὸν Κανάρη τὸν ἄκουσαν νὰ λέη μόνος του:

—Κωσταντῆ, ἦρθε ἡ ὥρα νὰ πεθάνης!

Ἕνα τρακάρισμα ἀκούστηκε καὶ τὸ μπουρλόνο ταρακουνήθηκε. Αὐτὸ ἦταν. Ἡ πλώρη τοῦ μπουρλότου—τὸ μπομπρέσο—εἶχε σφηνωθῆ μέσα σὲ μιὰ μπουκαπόρτα τῆς καπιτάνας. Ὁ γερο Τσάκαλος μιὰ χαρὰ εἶχε ζυγιασει τὸ τιμόνι του καὶ τὄφερε τὸ καράβι του κεῖ ποὺ ἔπρεπε. Οἱ ναῦτες, μὲ κεφαλὴ τὸν καπετάνιο τους, πέταξαν μὲ μιᾶς τοὺς γάτζους μὲ ἁλυσίδες κι' ἄρχισαν νὰ δένουν τὸ μπουρλότο μὲ τὴν καπιτάνα. Οἱ Τοῦρκοι ναῦτες δὲν εἶχαν νιώσει τί γινόταν καὶ βρίζανε ποὺ χρονιάρα μέρα τρακάρανε πάνω στὴν καπιτάνα τους. Οἱ Ἕλληνες ὅμως δὲν ἀποκοίμονταν. Φροντίζανε πὼς νὰ καλοδέσουν τὸ μπουρλότο τους στὸ ντελίνι γιὰ νὰ μὴ μποροῦν εὔκολα οἱ Τοῦρκοι νὰ τὸ ξεμακρύνουν. Μέσα σὲ λίγες στιγμὲς ὅλα ἦταν ἕτοιμα.

—Ρίξτε τὴ βάρκα στὸ νερὸ καὶ κατεβῆτε ὅλοι σας, πρόσταξε ὁ Κανάρης.

Ὑπακούσανε ὅλοι τους, Ἐξὸν ἀπὸ ἕνα. Τὸ Δημητρὸ τὸ Σίγδα. Αὐτὸς πρόσεχε τὰ κάρβουνα τῆς φουφοῦς νὰ μὴ σβύσουν. Δὲν τὸ κούνησε ἀπ' τὴ θέση του.

—Κατέβα, Δημητρό, γιατὶ ἐγώ, σὰ βάλω φωτια. μπορεῖ ν' ἀνατιναχτῶ μὲ τὸ μπουρλότο...

—Ἂς χαθῶ καὶ γὼ μαζύ σου, ἦταν ἡ ἀπάντησή του.

Καιρὸ ὁ Κανάρης δὲν εἶχε γιὰ πολλὲς κουβεντιες. Μὲ μιὰ, κουτάλα, παίρνει μερικὰ κάρβουνα ἀπ' τὴ φουφοῦ. Κάνει τὸ σταυρό του, κι' ἐνὼ λέει: «Ἐπ' ὀνόματι τοῦ Κυρίου», ρίχνει τ' ἀναμμένα κάρβουνα στὶς μίνες τῆς μπαρούτης. Τὸ μπουρλότο μὲ μιᾶς πῆρε φωτιά. Ὁ Κανάρης μὲ τὸ Δημητρὸ τρέχουν καὶ πηδᾶνε μέσα στὴ βάρκα, ὅπου μὲ καρδιοχτυπὶ τοὺς πρόσμεναν οἱ ἄλλοι. Ἡ φωτιὰ σκορπιστηκε σ' ὅλο τὸ μπουρλότο κι' ἄρχισε νὰ ἐσπλώνεται στὴν καπιτάνα. Οἱ Τοῦρκοι καταλαβαν πὼς τὸ καράβι ποὺ τρακάρισε πάνω τους πρὶν δὲν ἦταν Αὐστριακό, μὰ ἑλληνικε μπουρλότο. Σκόρπισαν τὸ γλέντι ἐφνισαμένοι, κι' ἀνάστατοι ξεφώνιζαν: «Γιαγκὶν—φωτιὰ—μπουρλότο, Γκιαουρλαρ — "Ελληνες...». Οἱ πιὸ ψύχραιμοι προσπαθούσανε νὰ ξεμακρύνουν τὸ μπουρλότο ἀπὸ τὴν καπιτανα. Δὲν κατάφεραν τίποτα ὅμως. Οἱ ἁλυσίδες τὸ κρατοῦσαν γερά. Ἄλλοι πάλι ρίχνονταν στὴ θάλασσα νὰ σωθοῦν, γιατὶ βλέπαν πὼς τὸ καράβι τους ἦταν καταδικασμένο νὰ καῆ.

Οἱ Ἕλληνες στὴ βάρκα ἀρχίζουν νὰ λάμνουν γιὰ νὰ ξεμακρύνουν. Οἱ πιὸ πολλοὶ ἀπ' τὸν ἐνθουσιασμό τους ποὺ βλέπουν τοὺς Μουρτάτες νὰ καίγονται, κλαῖνε ἀπὸ χαρά. Σὲ κάποια στιγμὴ ἀκούγεται ὁ Κανάρης νὰ φωναζῆ στοὺς Τούρκους:

— Οἱ Γραικοὶ εἶναι ποὺ σᾶς καῖνε τὴ μπουρλότα σαϊμάζι...

Ἡ βάρκα τους ὅμως κάνει λίγο παρέκει κι' ὕστερα μένει ἀκίνητη. Ἡ καρίνα της ἔχει πιασει στὶς ἁλυσίδες τῆς καπιτάνας καὶ δε μπορεῖ νὰ προχωρήση. Στὸ μεταξὺ οἱ Τοῦρκοι τοὺς βλέπουν καὶ τοὺς ρίχνουν μὲ τὰ τρομπόνια τους. Δύσκολη ἡ στιγμὴ γιὰ μπορλοτιέρηδες. Μὰ δὲν τὰ κάνουν. Ἀψηφώντας τὰ ἐχθρικὰ βέλια, πέφτουν ὅλοι μὲ δύναμη πάνω στὰ κουπιὰ καὶ καταφέρνουν νὰ ξεκολλήσουν τὴ βάρκα τους. Ἀρχίζουν ν' ἀλαργεύουν. Ἐν «Μπουρλότα Σαϊμάζι» ἔχει πιασει φωτιὰ στὰ γερά. Τὰ κανόνια της ἀπ' τὴ ζέστη ἀρπαξαν φωτιὰ μονοχά τους. Τὸ τσούμπο (πλήρωμα) δειλιασμένο πιὰ τὴν παρατσει. Ἀκόμα κι' αὐτὸς ὁ Κὰρ' Ἀγᾶς. Κι' ὅταν ἀκόμα βρίσκεται στὴ βάρκα γιὰ νὰ σωθῆ, τὸ πλωριὸ κατάρτι γκρεμίζεται καὶ πεφτει πάνω στὴ βάρκα. Χτυπιέται ἀπ' αὐτὸ ὁ Κὰρ' Ἀγᾶς καὶ μισοπεθαμένο τὸν βγαζουν στὴ στεριά, ὅπου σὲ λίγο ξεψυχεῖ. Τὸ κατάρτι ποὺ σωριάστηκε πάνω του καὶ τὸν χτύπησε ἦταν ἐκεῖνο ὅπου βρίσκονταν κρεμασμένοι οἱ Χιῶτες... Τέτοια τιμωρία κανεὶς δὲν καρτεροῦσε νὰ λάβη ὁ Καπουδὰν πασᾶς! Πλήρωσε μὲ τὸ παραπάνω!

Οἱ Ἕλληνες μὲ τὴ βάρκα τους ὅλο καὶ ξεμακραίνουν γιὰ ν' ἀντιμιάσουν τὸ καράβι τοῦ Ραφαηλιὰ ποὺ καρτεράει νὰ τοὺς παραλαβη. Ὁ τόπος ὅλος φωτίζεται ἀπ' τὴν καπιτανα.

—Να, τοῦτη εἶναι φωτοχυσία μιὰ φορὰ λέει ὁ Κανάρης στοὺς δικούς του, δείχνοντας τους στὰ μακριὰ τὸ τούρκικο ντελίνι ποὺ καιγόταν. Παρέκει κι' ἄλλη μιὰ βάρκα ἔχει τον ἴδιο δρόμο μὲ τὸ δικό τους. Εἶναι τοῦ Πιπίνου. Κόλλησε κι' αὐτὸς τὸ μπουρλότο του στοῦ Καπιτανάμπεη, μὰ κατάφεραν οἱ Τουρκαλάδες νὰ τὸ ξεμακρύνουν καὶ νὰ μὴ πάθουν ἐκεῖνα τὴν ὥρα ὅ,τι κι' ἡ καπιτανα. Μὰ τὸ μπουρλότο τοῦ Πιπίνου ἄνοιξε τέτοια τρύπα στὸ ντελίνι τοῦ Καπιτανάμπεη ποὺ τὴν ἄλλη μέρα βούλιαξε. Ἔτσι ὁ Πιπίνος ἔφερε σὲ τέλος κι' αὐτὸς τὴν ἀποστολή του με ἀλλοιώτικο τρόπο.

Τὴ στιγμὴ ποὺ ἡ βάρκα τοῦ Κανάρη εἶχε ζυγώσει στὶς Σπαδοῦρες, γιὰ νὰ μπαρκάρη στὸ καράβι τοῦ Ραφαηλιά, ὅλος ὁ τόπος φωτίστηκε ἀπ' ἕνα γιγάντιο λαμπάδιασμα κι' ἡ θάλασσα κουνήθηκε ἀφρισμένη, μ' ὅλο ποὺ ἦταν μπονάτσα. Ἡ μπαρουτοθήκη τῆς καπιτάνας εἶχε πάρει φωτιά, δίνοντας ἔτσι τὸ χριστικὸ βόλι. Γιέμωσε τὸ λιμάνι τῆς Χιὸς ξύλα καὶ κουφάρια τούρκικα. Νικητὲς τώρα οἱ μπουρλοτιέρηδες μέσα στὰ ἑλληνικὰ πολεμικά, ἀρμένιζαν γιὰ τὰ Ψαρά.

ΠΡΙΝ ἀκόμα φτάσει τὸ καράβι τοῦ Ραφαηλιὰ μὲ τοὺς μπουρλοτιέρηδες στὰ Ψαρά, τὰ καράβια τοῦ Γιαννίτση καὶ τοῦ Κουτσούκου φέρανε τ-ὸ μεγάλο μήνημα: 'Ἡ Μπουρλότα Σαϊμάζι δὲν ὑπῆρχε πιά! Ὁ Κανάρης τὴν εἶχε κάνει καμένα ξύλα.

Τὸ τί γίνηκε στὸ νησὶ δὲ λέγεται.... Χαρμόσυνα σκόρπισαν τὸ μήνυμα οἱ καμπάνες. Οἱ θαλασσινοὶ ἀπὸ χαρὰ ἄδειαζαν τὰ τρομπόνια τους στὸν ἀέρα. Τὰ καράβια τοῦ στόλου σήκωσαν γιορταστικὰ τὶς σημαί-

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ: Στὴ σελίδα 46)

Ὁ Κανάρης

Μεταλαβαίνουν κι' ἴσκιοι τρομεροὶ
μέσ' στὴ νυχτιὰ γλυστροῦν μὲ τὰ (μπουρλότα
Μπροστά τους παγερὰ θανάτου χνῶ- (τα,
μὰ ὁλόρθοι αὐτοὶ κι' ἡ ὀργή τους (προχωρεῖ.

Καὶ πᾶν καὶ στὸ νησὶ ποὺ νὰ χαρῆ,
προσμένει Λευτεριά, ψυχή μου ρώτα:
Πόσες ψυχὲς θροοῦν κάτ' ἀπ' τὰ (φῶτα
τῶν καντηλιῶν, γυρτὲς σὰν τὸ κερί.

Καὶ δέονται ὧρες' τούτη τὴ βραδυά,
Παρθένα, βόηθα τ' ἀτρομα παιδιά.
Στὸ χέρι τους τὸ φῶς τῆς θείας (χάρης.
Παρθένα, βόηθα τ' ἀτρομα παιδιά.

Μὸ ξάφνου ἀπ' τὰ πελάγη ὀργῆς (βροντές,
φωτιὲς στὸν οὐρανό, καὶ μιὰ ἀπ' (αὐτές,
γράφει ψηλὰ ἕνα ὄνομα: ΚΑΝΑ- (ΡΗΣ.

ΣΤΕΛΙΟΣ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

—Οἱ Γραικοὶ εἶναι ποὺ σᾶς καῖνε τὰ Μπουρλότα σαϊμάζι, φώναξε στοὺς Τούρκους ὁ Κανάρης.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΕ ΠΑΙΔΙΑ

Τὸ Γέλιο

Ἀγαπητά μου παιδιά,

Ἕνας νεαρὸς φίλος ἦρθε καὶ μὲ βρῆκε ἕνα ἀπογεματάκι στὸ γραφεῖο μου—ὅπως ἔρχονται καὶ μὲ βρίσκουν κάθε μέρα ἕνα σωρὸ νεαροὶ φίλοι μου. Μὲ βρῆκε πνιγμένον στὰ χαρτιά μου — νὰ ἑτοιμάζω τὸ φύλλο ποὺ κρατᾶτε στὰ χέρια σας. Μοῦ συστήθηκε, κάθησε ἀντίκρυ μου, μιλήσαμε γιὰ χίλια δυὸ πράματα.

Τὸν ρώτησα γιὰ τὴ ζωή του, γιὰ τὸ σπίτι του, γιὰ τὶς σπουδές του. Ἅμα τέλειωσα νὰ τὸν ρωτῶ ἐγώ, ἄρχισε μὲ τὴ σειρά του νὰ μὲ ρωτᾶ κι' ἐκεῖνος. Μὲ ρώτησε ἕνα σωρὸ πράματα γιὰ τὸ περιοδικό. Ζητοῦσε νὰ τὰ μάθη ὅλα. Κάποια στιγμὴ, ὕστερα ἀπὸ μερικὰ δευτερόλεπτα σιωπῆς, τὸν εἶδα νὰ πνίγη ξαφνικὰ ἕνα γέλιο. Τὸν ρώτησα γιατὶ γελοῦσε.

—Ἅμα εἶμαι εὐχαριστημένος, ἔτσι γελάω, μοῦ εἶπε.

Κι' ἔδειχνε πὼς ἦταν πολὺ χαρούμενος ἐκεῖνη τὴν ὥρα ὁ νεαρὸς φίλος. Μοῦ ἐξήγησε κιόλας τὸ λόγο τῆς ἰδιαίτερης ἐκείνης χαρᾶς του. Στὸ πρόσωπό μου ἔθλεπε τὸ περιοδικό. Ἀπάνω στὸ τραπέζι βρισκόταν μιὰ στοῖβα ἀπὸ περιοδικά, ποὺ προωρίζονταν γιὰ συνδρομητές.

—Τόσα πολλὰ περιοδικὰ μαζί, πρώτη φορὰ ἔχω δῆ μοῦ δήλωσε με κατάπληξη.

Καὶ σὲ λίγο:

—Ἂν ἤμουν πλούσιος, θἄβγαζα περιοδικά, βιβλία καὶ θὰ τὰ μοίραζα στὰ παιδιά...

Τὰ μάτια του γελοῦσαν ἐκείνη τὴν ὥρα ποὺ τὸ ἔλεγε, καθὼς γελοῦσαν καὶ τὰ χείλη του, ὅπως γελοῦσε ὁλόκληρος. Καὶ νὰ σημειώσετε πὼς μ' ὅλο ποὺ ἀγαποῦσε τόσο τὰ βιβλία, εἶχε ἀναγκαστῆ νὰ σταματήση τὶς σπουδές του γιὰ νὰ ἐργαστῆ. Ὡστόσο, ἐκεῖνη τὴν ὥρα ἔδειχνε πὼς ἦταν τρισευτυχισμένος.

Συνέχεια, μοῦ εἶπε ὅτι ἀγαποῦσε τὰ παιδιὰ -- ὁ ἴδιος εἶναι ἕνα μεγάλο παιδὶ—καὶ πὼς τοῦ ἄρεσε νὰ τοὺς κάνη δῶρα. Μοῦ ζήτησε νὰ μὲ βοηθήση σὲ ὅ,τι θὰ ἤθελα—καὶ δὲν εἶναι ὁ μόνος ποὺ προσφέρεται γι' αὐτό, ἕνα σωρὸ νεαροὶ φίλοι μου, παιδιὰ ποὺ μὲ διαβάζουν (διαβάζουν δηλαδὴ τὸ «Φίλο τοῦ Παιδιοῦ») προσφέρονται κάθε μέρα γιὰ ὁποιαδήποτε βοήθεια — μοῦ εἶπε πὼς θὰ ξαναρθῆ νὰ μὲ δῆ, θὰ μοῦ γράψη, θὰ μοῦ στείλη συνεργασία του (γιατὶ γράφει κιόλας). Καὶ κάθε τόσο τὸν ἔπιανε τὸ μάτι μου νὰ γελᾶη — ἐκεῖνο τὸ χαρακτηριστικὸ γέλιο, ποὺ ἀπὸ τὴν πρώτη φορὰ μοῦ εἶχε ἐξηγήσει τὴ σημασία του.

Γιατὶ σᾶς τὰ γράφω ὅλ' αὐτὰ σήμερα; Γιατί, ἀπὸ τὴ μέρα ποὺ τὸν γνώρισα, θυμᾶμαι κάθε τόσο τὸ ἰδιότυπο γέλιο του. Δὲν μπορῶ νὰ πῶ ὅτι ἠχεῖ στ' αὐτιά μου ὁ ἀχός του, γιατὶ δὲν ἦταν ἕνα γέλιο ἠχερό, πλούσιο, μακάριο, ἀλλὰ ἀντίθετα ἕνα γέλιο πνιγμένο, ἐσωτερικό, σὲ πολὺ-πολὺ χαμηλὲς νότες. Ὅταν τὸ θυμᾶμαι αὐτὸ τὸ γέλιο, γελῶ κι' ἐγώ. Καὶ γελῶ μὲ τὸν ἴδιο τρόπο. Γιατὶ εἶμαι κι' ἐγὼ εὐχαριστημένος. Ποὺ ἔδωσα τὸ γέλιο σ' ἕνα παιδί.

Δικός σας
ΑΛΚΗΣ ΤΡΟΠΑΙΑΤΗΣ

*

Ζεστὰ κα

ΑΝΑΤΟΛΙΤΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

ΤΟΥ ΧΟΤΖΑ

Η ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑ ΤΟΥ ΧΟΤΖΑ

ΔΕΝ μοῦ λές, πόσο ἀπέχουν ἀπὸ δῶ τ' ἀστέρια; ρώτησε κάποιος τὸν Νασραντὶν—Χότζα.

—Δέκα χιλιάδες πῆχες· ἀποκρίθηκε ὁ Χότζας.

—Μὰ καλά, πῶς τὸ ξέρεις;

—Μέτρησα τὴν ἀπόστασι. "Αν δὲ μὲ πιστεύῃς, ἂν νομίζῃς πὼς ἔκανα κανένα λάθος...μέτρα τα καὶ σύ.

ΑΛΛΗ μέρα ὁ ἴδιος τὸν ρώτησε:

—Δὲ μοῦ λές, ὅταν βγῇ τὸ καινούργιο φεγγάρι, τὸ παλιὸ τί τὸ κάνουν;

—Τὸ κόβουν κομματάκια - κομματάκια, ἀποκρίθηκε ὁ Χότζας, καὶ τὸ κάνουν ἀστέρια.

ΑΠΑΡΗΓΟΡΗΤΟΣ

ΜΙΑ μέρα ὁ Νασραντὶν - Χότζας ἔχασε τὸ γάϊδαρό του κι' ἤτανε πολὺ λυπημένος. Διηγόταν σὲ ὅλους τὸ πάθημά του, μὰ ὁ κόσμος δὲ σκοτιζόταν καὶ πολὺ καὶ περνοῦσε ἀδιάφορος.

"Ενας μονάχα τὸν λυπήθηκε καὶ προσπάθησε νὰ τὸν παρηγορήσῃ.

—Μὴ λυπᾶσαι καὶ τόσο, εὐλογημένε, τοῦ εἶπε· ὁ Ἀλλάχ εἶναι μεγάλος, θὰ σοῦ στείλῃ ἄλλο γάϊδαρο καλύτερο.

Μὰ ὁ Χότζας, κουνώντας μὲ ἀμφιβολία τὸ κεφάλι του καὶ σουφρώνοντας τὰ χείλη, ἀπάντησε:

—"Αχ τὸν ξέρω κι' αὐτόν· μένει ἐξίσου ἀδιάφορος ὅπως καὶ τοῦτοι ποὺ περνάνε. Σὰ δὲ σκάσω τὸ λιγώτερο εἰκοσι λίρες, δὲν ἀποκτῶ ἄλλο γάϊδαρο κι' ἔννοια σου!

Ο ΖΗΤΙΑΝΟΣ ΤΟΥ ΜΕΣΗΜΕΡΙΟΥ

ΣΤΗΝ Ἀνατολὴ τὸ μεσημέρι τοῦ καλοκαιριοῦ κάνει πολλὴ ζέστη καὶ ὁ ὕπνος του εἶναι γλυκός.

Οἱ ζητιάνοι πάλι στὴν Ἀνατολὴ θεωροῦνται προνομιοῦχοι καὶ κανεὶς δὲν τοὺς πειράζει κι' ὅταν ἀκόμα τοῦ κόβουν τὸν ὕπνο τοῦ μεσημεριοῦ τὸ καλοκαίρι.

Ὁ Νασραντὶν - Χότζα μόλις εἶχε πλαγιάσει καὶ βυθιζότανε στὸν ὕπνο· ἀκούει τὴν πόρτα του νὰ χτυπᾶ. Πάει στὸ παραθύρι καὶ βλέπει.

"Ενας ζητιάνος ἀπὸ πόρτα σὲ πόρτα ἔφτασε καὶ στὴ δική του.

—Τί θέλεις; τοῦ λέει ὁ Χότζας.

—Ἐλέησέ με τὸ δυστυχῆ.

—"Ελα πάνω.

Ὁ ζητιάνος ἀνέβηκε τὴ σκάλα μὲ χαρά, νομίζοντας πὼς θὰ πόρῃ πλούσιο φιλοδώρημα. Μόλις ὅμως τὸν εἶδε ὁ Χότζας, τοῦ λέει:

—Ὁ Θεὸς νὰ σ' ἐλεήσῃ. "Αντε!

—Μὰ ἕνα τέτοιο πρᾶμα δὲν μοῦ τόλεγες κι' ἀπ' τὸ παράθυρο, νὰ φύγω; Τί σοῦ χρωστοῦσα καὶ μ' ἔφερες ὡς ἀπάνω; δισμαρτύρεται ὁ ζητιάνος.

—Κι' ἐγὼ τί σοῦ χρωστοῦσα νὰ μοῦ χαλάσῃς τὸν ὕπνο; τοῦ ἀπαντᾶ ὁ Νασραντὶν - Χότζας.

ΚΑΡΥΔΙΑ ΚΑΙ ΚΑΡΠΟΥΖΙΑ

ΜΙΑ μέρα ὁ Νασραντὶν - Χότζας πῆγε νὰ δῇ τὸ μποστάνι του. Ἀφοῦ τὸ γύρισε ὅλο καὶ χάρηκε γιὰ τὰ πολλὰ καὶ μεγάλα καρπούζια του, κάθησε νὰ ξεκουραστῇ κάτω ἀπὸ μιὰ φουντωτὴ καρυδιά. Ἐκεῖ συλλογίστηκε πὼς δὲν ἔκανε καλὰ ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ στὴ μεγάλη καρυδιὰ τόσο μικροὺς καρποὺς καὶ τὰ μεγάλα καρπούζια νὰ τ' ἀφήσῃ κάτω στὴ γῆ νὰ κοίτωνται.

Σὲ λίγο ὅμως πέφτει ἕνα καρύδι καὶ τὸν χτυπᾶ καλὰ στὸ κεφάλι.

—Πώ, πώ, Θεούλη μου!, φώναξε· κι' ἂν αὐτὸ ποὺ ἔπεσε πάνω στὸ κεφάλι μου ἤτανε καρπούζι, τί θὰ γινόμουν; Χωρὶς ἄλλο θὰ πέθαινα! Σοφὰ τὰ κανες ὅλα ἐσύ, καὶ μόνο ἐγὼ εἶμαι ἀνόητος.

ΜΕΝΟΣ ΦΙΛΗΝΤΑΣ

ΣΤΟΝ ΚΑΙΡΟ ΤΗΣ ΚΑΤΟΧΗΣ

ΒΡΑΔΥΑΖΕ. "Ενα μεγάλο σύννεφο ἤρθε καὶ στάθηκε βαρὺ πάνω ἀπὸ τὴ σκλαβωμένη Ἀθήνα καὶ ράντιζε ποῦ καὶ ποῦ τοὺς ἔρημους δρόμους μὲ ψιχάλες φθινοπωριάτικης βροχῆς. Ἦταν Ὀχτώβρης τοῦ 1943. Σὲ κάποιο μακρυνὸ φράχτη, μοσχοβολοῦσαν τὰ τριαντάφυλλα τῆς ἐποχῆς, μὰ οἱ ἄνθρωποι εἶχαν κλειστὴ ἀπὸ νωρὶς στὰ σπίτια τους καὶ δὲν τολμοῦσαν νὰ ξεμυτίσουν. Τὶς τελευταῖες ἐκεῖνες μέρες, οἱ Γερμανοὶ εἶχαν ἀγριέψει σὰν τ' ἄνθρωποφάγα θεριά καὶ τὰ μπλόκα πλήθαιναν στὶς φτωχογειτονιές. "Ὑστερα μαθεύτηκε πὼς κυνηγοῦσαν δυὸ "Αγγλους ἀξιωματικοὺς ποὺ εἶχαν κατωρθώσει νὰ δραπετεύσουν ἀπὸ τὴς φυλακὲς Ἀβέρωφ. Οἱ μυστικὲς ὀργανώσεις βάλθηκαν νὰ ἐξακριβώσουν τὴν ἀλήθεια. Κι' ἔμαθαν πὼς οἱ δυὸ Βρεταννοὶ εἶχαν δραπετεύσει πραγματικά, μέσα ἀπὸ τὰ χέρια τῶν Γερμανῶν, τὴ στιγμὴ ποὺ πήγαιναν νὰ τοὺς τουφεκίσουν μαζὶ μὲ πέντε ἄλλους πατριώτες.

Ἀλλὰ ποῦ βρίσκονταν τώρα οἱ "Αγγλοι; Κανεὶς δὲν μποροῦσε νὰ ξέρῃ. Ὡστόσο, ἐκεῖνο τὸ βράδυ τοῦ Ὀχτώβρη κι' ἐνῶ οἱ δρόμοι ἦσαν ἔρημοι, ἕνας ἄνθρωπος πῆγα καὶ χτύπησε τὴν πόρτα ἑνὸς σπιτιοῦ, στὴν ὁδὸ Πλαταιῶν 59, στὸ Μεταξουργεῖο. Στὸ σπίτι αὐτὸ ἔμενε ἡ οἰκογένεια τοῦ κ. Παναγιώτη Κουσουλάκου, ποὺ εἶναι σήμερα ὑπάλληλος στὴν Τ.Α.Ε. Παρ' ὅλο ποὺ ἡ ὥρα ἦταν περασμένη, ὁ κ. Κουσουλάκος δὲν ἀνησύχησε. Πῆγε ἀμέσως ν' ἀνοίξῃ τὴν πόρτα, περιμένοντας νὰ δῇ κανέναν ἀργοπορημένο συγγενῆ του, ὅπως γινόταν τότε συχνά. Ἀλλὰ μόλις τὴν ἄνοιξε, βρέθηκε μπροστὰ σ' ἕνα ἀγοράκι, ἀδύνατο καὶ κουρελιασμένο, μόλις δεκαπέντε χρονῶν.

— Τὶ τρέχει, μικρέ; τὸν ρώτησε μ' ἐνδιαφέρον. Πῶς βρέθηκες τέτοια ὥρα στὸ δρόμο ;

— Μπορῶ νὰ μπῶ μέσα; ἔκανε τὸ παιδί. Θέλω νὰ σᾶς πῶ κάτι πολὺ σοβαρό...

Τὸ παράξενο ὕφος του ξάφνιασε τὸν κ. Κουσουλάκο. "Εμπασε μέσα τὸ μικρὸ καὶ περίμενε ν' ἀκούσῃ τὶ ἦταν τὸ πολὺ «σοβαρὸ» ποὺ εἶχε νὰ τοῦ πῇ. Τὰ ἔξυπνα καὶ λίγο ταραγμένα μάτια τοῦ παιδιοῦ, κοίταξαν ἀνήσυχα γύρω του. Μπροστά του εἶχε τέσσερις ἀνθρώπους, δύο ἄντρες καὶ δύο γυναῖκες. Ἐκτὸς ἀπὸ τὸν ἴδιο, ἦταν κι' ὁ ἀδελφὸς τοῦ κ. Κουσουλάκου, ὁ κ. Λεωνίδας Κουσουλᾶκος—καθηγητὴς σήμερα στὸ 7ο Γυμνάσιο Ἀθηνῶν—ἡ ἀδελφή του καὶ ἡ μάνα του. Στὰ πρόσωπά τους διαγράφονταν ἡ περιέργεια κι' ἡ καλωσύνη γιὰ τὸ ἄγνωστο παιδί, ποὺ δὲν τολμοῦσε ν' ἀνοίξῃ τὸ στόμα του. Ἀλλὰ ὅταν ὁ κ. Παναγιώτης Κουσουλάκος τὸν ξαναρώτησε τὶ ζητοῦσε, ἐκεῖνο ἀποκρίθηκε χωρὶς κανένα δισταγμό:

— Φαίνεστε καλοὶ ἄνθρωποι καὶ ἀληθινοὶ πατριῶτες. Θὰ σᾶς πῶ ἕνα μεγάλο μυστικό. Τ' ὄνομά μου εἶναι Παντελὴς Χανδρούλης καὶ καθομαι στὴν ὁδὸ Ξενίας 12. Δὲν ἔχω κανένα ἄλλο ἀπὸ τὴ μάνα μου, ποὺ εἶναι κατάκοιτη κάπου δυὸ χρόνια τώρα. Ὁ πατέρας μου σκοτώθηκε στὸ ἀλβανικὸ μέτωπο. Γιὰ νὰ τὴ ζήσω, δουλεύω κάτω στὸ λιμάνι τοῦ Πειραιᾶ καὶ κάνω θελήματα. Προχτὲς τὴ νύχτα, δυὸ ἄνθρωποι ἤρθαν καὶ ζήτησαν καταφύγιο στὸ σπίτι μας. "Ησαν δυό.. "Αγγλοι ἀξιωματικοί !

Ὁ κ. Κουσουλᾶκος πετάχτηκε ἀπὸ τὴ θέση του.

— Ποῦ ξέρεις πὼς ἦσαν "Αγγλοι; ρώτησε ἀνήσυχος. Πῶς τὸ κατάλαβες;

— Φοροῦσαν τὶς στολές τους. Μόλις εἶχαν δραπετεύσει ἀπὸ τὶς φυλακὲς Ἀβερωφ καὶ δὲν ἤξεραν ποῦ νὰ πανε. Χτύπησαν ἐντελῶς τυχαία, τὴν πόρτα μας καὶ ἐμεῖς τοὺς ἀνοίξαμε. Ὁ ἕνας μιλοῦσε λίγα ἑλληνικὰ καὶ συνεννοηθήκαμε. Μας εἶπε πὼς τοὺς πήγαιναν νὰ τοὺς ἐκτελέσουν, μὰ κατάφεραν νὰ δραπετεύσουν τὴν τελευταία στιγμή...

— Καὶ τώρα ποῦ βρίσκονται;

— Ὡς χτές, ἔμεναν μαζί μας. Σήμερα τὸ πρωῒ ὅμως, οἱ Γερμανοὶ ἔκαναν μπλόκο στὸ σπιτι μας καὶ προσπάθησαν νὰ τοὺς συλλάβουν. Κάποιος φαίνεται τοὺς προδωσε. Ἀλλὰ οἱ "Αγγλοι κατάφεραν νὰ δραπετεύσουν καὶ πάλι, παίρνοντας καὶ μένα μαζί τους. Δὲν ξέρω τὶ ἀπόγινε ἡ μάνα μου, γιατὶ φοβήθηκα νὰ πάω ἐκεῖ. Ἀπὸ κείνη τὴ στιγμὴ ὅμως, οἱ "Αγγλοι κι' ἐγὼ γυρίζουμε στοὺς δρόμους. Φόρεσαν ἀνάποδα τὰ ροῦχα τους γιὰ νὰ μὴ μοιάζουν στρατιωτικά. Ἐπειδὴ λοιπὸν βρεθήκαμε στὴ γειτονιά σας, ἦρθα καὶ χτύπησα τὴν πόρτα σας γιὰ νὰ περάσουμε τὴ νύχτα μας ἐδῶ...

Ὁ κ. Κουσουλᾶκος ἔμεινε δισταχτικός. Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, ὁ μεγαλύτερος κίνδυνος ποὺ ὑπῆρχε, ἦταν ὁ κίνδυνος τῆς προδοσιάς. "Οχι βέβαια ἡ «προδοσιά» ποὺ ἐπακολουθοῦσε καμιὰ φορὰ ὕστερα ἀπὸ τὰ φρικτὰ βασανιστήρια ποὺ ὑποβάλλονταν ὁ συλλαμβανόμενος γιὰ νὰ μαρτυρήσῃ τοὺς συνεργάτες του, ἀλλὰ ἐκείνη ποὺ γινόταν συστηματικὰ ἀπὸ εἰδικοὺς «προδότες» ποὺ ἀνήκαν στὶς τάξεις τῶν Γερμανοϊταλῶν, γιὰ νὰ εἰσπράξουν μερικὲς λίρες ἢ πολλὲς φορὲς καὶ γιὰ τὸ τίποτε. Ἡ Γκεστάπο γιὰ νὰ βάλῃ στὸ χέρι τοὺς πατριώτες ποὺ πολεμοῦσαν ἐναντίον τῆς Γερμανίας, πῆρε ὡρισμένους «"Ελληνες» στὴν ὑπηρεσία της καὶ τοὺς ἔκανε τυφλὰ ὄργανά της. "Ὑστερα διάλεξε μερικοὺς Γερμανοὺς ποὺ ἔμοιαζαν μὲ "Αγγλους καὶ μιλοῦσαν καλὰ ἀγγλικά, τοὺς ἔντυσε μὲ βρεταννικὲς στολὲς καὶ τοὺς ἔδωσε διάφορες διευθύνσεις Ἑλλήνων πατριωτῶν, γιὰ νὰ πάνε νὰ ζητήσουν καταφύγιο δῆθεν στὰ σπίτια τους. Στὴν πραγματικότητα ὅμως τὸ κάναν αὐτό, γιὰ νὰ τοὺς συλλάβουν «ἐπ' αὐτοφώρῳ». Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ λίγο ἔλειψε νὰ πιαστοῦν ὁ ἀείμνηστος πρωθυπουργὸς τῆς Ἑλλάδος Θεμιστοκλῆς Σοφούλης κι' ὁ πλοίαρχος τοῦ Π. Ναυτικοῦ κ. Ἀλέξανδρος Λεβίδης. Πιάστηκαν ὅμως πολλοὶ ἄλλοι, ὅπως ὁ ταγματάρχης Δημ. Κυριακοῦ κι' ὁ ἔμπορος Ἐμμανουὴλ Καζουράκης, ποὺ τουφεκίστηκαν καὶ οἱ δύο γιατί, ἐνῶ ἦσαν βέβαιοι πὼς ἔκρυβαν "Αγγλους, στὴν πραγματικότητα εἶχαν πέσει σὲ χέρια προδοτῶν τῆς Γκεστάπο.

"Ολ' αὐτὰ βέβαια τὰ ἤξερε ὁ κ. Κουσουλᾶκος καὶ γιὰ μιὰ στιγμή, σκέφτηκε μήπως καὶ τὸ μικρὸ αὐτὸ ἀγόρι ἦταν κανένας πράκτορας τῶν Γερμανῶν. Γιατὶ οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ δὲν δίσταζαν πολλὲς φορὲς νὰ μεταχειριστοῦν καὶ μικρὰ παιδιά ἀκόμη, γιὰ νὰ πετύχουν τὴ δουλειά τους. Ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῆς κατοχῆς, ὁ κ. Κουσουλᾶκος ἀνῆκε σὲ μιὰ μυστικὴ πατριωτικὴ ὀργάνωση, τοὺς «ΒΥΡΩΝΕΣ», ποὺ ἕνας ἀπὸ τοὺς πολλοὺς σκοπούς της, ἦταν νὰ προστατεύῃ "Αγγλους φυγάδες καὶ νὰ τοὺς στέλνῃ κατόπι στὴ Μέση Ἀνατολή. "Ἦταν ὅμως ἀληθινή, ἡ ἱστορία αὐτὴ ποὺ εἶχε ἀκούσει ἀπὸ τὸ μικρό; Ὁ Παντελὴς Χανδρούλης ὅμως, σὰν νὰ διαισθάνθηκε τὸ δισταγμό του, τοῦ εἶπε:

— Καταλαβαίνω πὼς φοβᾶστε. "Εχετε δίκιο, γιατὶ δὲν μὲ ξέρετε κι' ἀναρωτιέστε μήπως εἶμαι κανένας μικρὸς προδότης. Σᾶς παρακαλῶ ὅμως, κοιτάξτε με στὰ μάτια! Κάθε προδότης ἔχει κάτι ὕποπτο στὸ βλέμμα ποὺ δὲ μπορεῖ νὰ τὸ κρύψῃ. Ἐγὼ ἔχω τίποτα τέτοιο ;

— Δὲ φοβᾶμαι ἐσένα, μικρέ μου, ἀπάντησε ὁ κ. Κουσουλάκος, συγκινημένος ἀπὸ τὸν τρόπο ποὺ τοῦ μίλησε τὸ παιδί. Φοβᾶμαι ὅμως μήπως οἱ "Αγγλοι σου εἶναι Γερμανοί, χωρὶς νὰ τὸ ξέρῃς. Καταλαβαίνεις τότε τὶ ἔχουμε νὰ πάθουμε ;

Ὁ Χανδρούλης ἔσκυψε ἐτὸ κεφάλι του κι' ἀμίλητος ἐτοιμάστηκε νὰ φύγῃ. Στὰ μεγάλα του μάτια τρέμισαν λίγα δάκρυα. Ὁ κ. Κουσουλάκος δὲν κρατήθηκε περισσότερο. Κάνοντας νοερὰ τὸ σταυρό του, εἶπε στὸ παιδὶ νὰ τοῦ φέρῃ ἀμέσως τοὺς δυὸ "Αγγλους. Καταχαρούμενο τὸ ἀγόρι, βγῆκε στὸ δρόμο καί, πηγαίνοντας τοῖχο τοῖχο γιὰ νὰ μὴ πέσῃ σὲ καμιὰ γερμανικὴ περίπολο, ἔφτασε στὸ σημεῖο ποὺ τὸν περίμεναν οἱ δύο φίλοι. Ἐκεῖ τοὺς ἐξήγησε μὲ σύντομα λόγια τὰ καθέκαστα καὶ ὕστερα ἀπὸ λίγο τοὺς ὡδήγησε στὸ σπίτι τοῦ Κουσουλάκου ,ποὺ τοὺς περίμενε μὲ δέος στὴν ψυχή. Ἀλλά, μόλις τοὺς εἶδε, πῆγε ἡ καρδιὰ τοῦ στὴ θέση της. Τὸν ἕνα ἀπὸ τοὺς δυό—τὸ λοχαγὸ Μπάρτ Φίνλεϋ—τὸν εἶχε γνωρίσει ἐντελῶς τυχαία, κατὰ τὸ διάστημα ποῦ Ἑλληνοϊταλικοῦ πολέμου, στὸ ἀεροδρόμιο τοῦ Τατοΐου. Ὁ Φίνλεϋ φυσικὰ δὲν θυμόταν τὸν κ. Κουσουλάκο, μὰ αὐτὸ δὲν εἶχε σημασία. Ἐκεῖνο ποὺ ἐνδιέφερε ἦταν πὼς καὶ οἱ δύο ἦσαν ἀληθινοὶ "Αγγλοι...

*

ΣΤΟ σπίτι τῆς ὁδοῦ Πλαταιῶν 59, οἱ δυὸ Βρεταννοὶ ἔμειναν κρυμμένοι περισσότερο ἀπὸ μήνα. Στὸ μεταξὺ ὁ κ. Κουσουλᾶκος ἤρθε σ' ἐπαφὴ μὲ τὴν ὀργάνωσή του καὶ μιὰ κατασκότεινη νύχτα ἕνα καΐκι τῶν «ΒΥΡΩΝΩΝ» μὲ κυβερνήτη τὸν καπετὰν Μηνᾶ Ἀλυφαντή, τοὺς ἔπαιρνε ἀπὸ τὸ Λαύριο, γιὰ νὰ τοὺς ὁδηγήσῃ στὴ Σμύρνη κι' ἀπὸ κεῖ στὴν Αἴγυπτο. Τὰ πράγματα ἤρθαν βολικά. Τὸ ταξίδι αὐτὸ ἔγινε χωρὶς πολλὲς περιπέτειες κι' οἱ δυὸ "Αγγλοι ἔφτασαν στὸν προορισμό τους ἀπολύτως ἐν τάξει. Στὴν Ἀθήνα ὅμως δὲν συνέβαινε τὸ ἴδιο. Ὁ μικρὸς Παντελὴς Χανδρούλης, ἀφοῦ ἔμεινε ἀρκετὲς μέρες στὸ σπίτι τοῦ κ. Κουσουλάκου, ἀποφάσισε νὰ ἐπισκεφθῇ τὸ σπίτι του, γιὰ νὰ δῇ τὶ γίνεται ἡ ἄρρωστη μάνα του. "Οταν ἔφτασε στὴν ὁδὸ Ξενίας, ἦταν βράδυ πιά. Οἱ δρόμοι ἦσαν ἔρημοι καὶ σκοτεινοὶ κι' ὁ Χανδρούλης, γιὰ νὰ μὴ μπῇ στὸ σπίτι του ἀπὸ τὴν κυρία εἴσοδο, πήδησε ἀπὸ τὴ μάντρα στὸν κῆπο τους. Ἡ καρδιά του χτυποῦσε ἄτακτα. Ἀνέβηκε σιγὰ-σιγὰ τὶς σκάλες τοῦ σπιτιοῦ κι' ἔσπρωξε τὴν πόρτα τῆς κουζίνας. "Ἦταν ἀνοιχτή. Ἀλλὰ δὲν πρόλαβε νὰ κάνῃ οὔτε δύο βήματα. "Ενα χέρι ἁπλώθηκε πάνω του καὶ τὸν ἔπιασε ἀπὸ τὸ σβέρκο. Τὴν ἴδια στιγμὴ ἀκούστηκαν γερμανικὲς φωνὲς καὶ τὰ φῶτα ἄναψαν ἀμέσως. Καὶ τότε τὸ ἡρωϊκὸ Ἑλληνόπουλο εἶδε ἔντρομο πὼς βρισκόταν ἀνάμεσα σὲ καμιὰ δεκαριὰ Γερμανοὺς καλὰ ὁπλισμένους.

— Ἐπιτέλους, σὲ πιάσαμε! τοῦ εἶπε ἕνας μὲ πολιτικὰ ποὺ ἔκανε τὸν διερμηνέα. Ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποὺ τόσκασες μαζὶ μὲ τοὺς "Αγγλους, κλειστήκαμε στὸ σπίτι σου καὶ περιμένουμε νὰ ἐπιστρέψῃς. "Οπως βλέπεις δὲν κάναμε λάθος. "Αν μᾶς πῆς ποῦ βρίσκονται οἱ "Αγγλοι, θὰ σοῦ ποῦμε καὶ μεῖς ποὺ ἔχουμε τὴ μάνα σου γιὰ νὰ πᾶς νὰ τὴ βρῆς...

Παρ' ὅλο τὸν πόνο ποὺ ἔνοιωσε γιὰ τὸ χαμὸ τῆς μητέρας του, ὁ Χα δρούλης δὲν ἔβγαλε λέξη. Τὸν πῆραν τότε μαζί τους οἱ Γερμανοί, τὸν ὡδήγησαν στὰ φοβερὰ μπουντρούμια τῆς ὁδοῦ Μέρλιν καὶ κεῖ τὸν ὑπόβαλαν στὰ πιὸ ἀφάνταστα μαρτύρια. Τοῦ ἔβγαλαν ὅλα τὰ νύχια μὲ τὴν τανάλια, τοῦ ἔχυσαν καυτὸ λάδι στὴν κοιλιὰ καὶ τοῦ ἔρριξαν ἁλάτι στὶς πληγές. Μὰ ὅπως καὶ στὴν ἀρχή, ἄντεξε τὰ βασανιστήρια ὡς τὸ τέλος. Εἶδαν κι' ἀπόειδαν οἱ Γερμανοὶ πὼς δὲν ἔβγαζαν τίποτε καὶ διέταξαν νὰ τὸν τουφεκίσουν. Τότε μονάχα ὁ Παντελὴς Χανδρούλης, παρακάλεσε τοὺς δημίους του νὰ τὸν ἀφήσουν νὰ δῇ γιὰ τελευταῖα φορὰ τὴ μανούλα του. Οἱ Γερμανοὶ δὲν ἀρνήθηκαν. τὸν ὡδήγησαν στὸ νοσοκομεῖο τῶνφυλακῶν Ἀβέρωφ καὶ τοῦ τὴν ἔδειξαν. "Ἦταν νεκρή. Εἶχε πεθάνει, ἄρρωστη καθὼς ἦταν κι' ἀπὸ τὶς κακουχίες, τὸ ἴδιο ἐκεῖνο πρωΐ, ποὺ τὸ παιδί της καταδικάστηκε σὲ θάνατο. Ἀλλὰ δὲν πέρασαν πολλὲς ὧρες χωρισμοῦ. Τὸ ἴδιο ἀπόγεμα, ὁ Παντελὴς Χανδρούλης, τὸ Ἑλληνόπουλο ποὺ στάθηκε ἀληθινὸς ἥρωας, πῆγε καὶ τὴν συνάντησε στὸν ἄλλο κόσμο.

Οἱ Γερμανοὶ τὸν τουφέκισαν στὶς 27 Νοεμβρίου 1943. Τὴν ἴδια στιγμὴ ὁ βουρκωμένος οὐρανός, ξέσπασε σ' ἕνα ἀληθινὸ καταρράχτη. Κι' ἔμοιαζε σὰν ἕνα τραγικὸ κλάμμα ὅλη αὐτὴ ἡ βροχὴ γιὰ τὸ χαμένο Ἑλληνόπουλο ποὺ κοίτονταν γιὰ πάντα πάνω στὴ ματωμένη γῆ...

ΓΙΑΝΝΗΣ Β. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

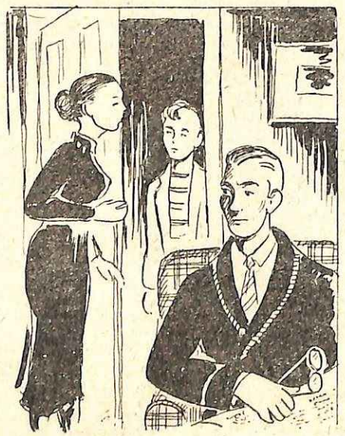

Μπηκε ἕνα παιδὶ ὡς δεκαπέντε χρόνων.

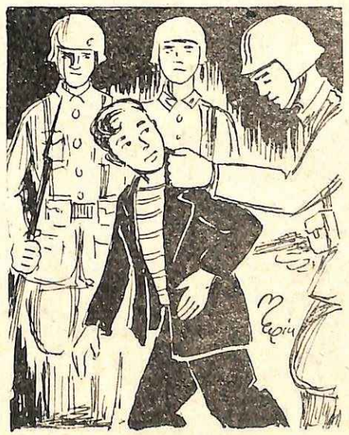

"Ενα χέρι τὸν ἄρπαξε.

Ο ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ ΚΑΙ ΤΑ ΜΠΟΥΡΙΝΙΑ ΤΟΥ

ΒΡΙΣΚΟΜΑΣΤΕ στὰ 1825. Οἱ "Ελληνες πολιορκοῦσαν τὴν Τρίπολη. Ὁ Κολοκοτρώνης, ὁ Μαυρομιχάλης, ὁ Πλησπούτας, ὁ Τσόκρης κι' ἄλλοι, πολλοί, εἶχανε ζώσει τὸ δυνατὸ αὐτὸ κάστρο ποὺ βρισκόταν στὴν καρδιὰ τοῦ Μωριά. Μὰ οἱ Τοῦρκοι, μὲ διπλὲς καὶ τριπλὲς φρουρὲς σὲ κάθε ντάπια, δὲν ἄφιναν ἄνθρωπο νὰ πλησιάσῃ κάτω ἀπὸ τὰ τεῖχη. Εἶχαν ἀκόμη βγάλει ἔξω ἀπὸ τὰ τεῖχη ὅλα τὰ σκυλιά, κι' ἐκεῖνα ἀλυχτοῦσαν νύχτα - μέρα, ζητώντας τὰ τσαντάβια τους, ποὺ ἐπίτηδες εἶχαν κρατήσει μέσα στὴν πόλη. Ἔτσι, τ' ἀγριωμένα σκυλιά, ὠρμοῦσαν κατεπάνω σ' ὅποιον τολμηρὸ πλησίαζε κι' οἱ καβαλλάρηδες, ποὺ καλπάζανε τριγύσω στὴν πόλη, τρέχανε σὲ κάθε γαύγισμα ποὺ ἐπροδίδε τὸν ἐχθρό.

Ὁ Κολοκοτρώνης εἶχε βγάλει αὐστηρὴ διαταγή, πὼς οἱ στρατιῶτες ἔπρεπε νὰ μένουν στὶς θέσεις τους

Τὸν ἴδιο καιρὸ ὁ Ι. Φιλήμων, ὁ Ἱστορικὸς καὶ κατόπιν Διευθυντὴς τῆς Ἐφημερίδας «Αἰὼν» στὴν Ἀθήνα, χωρὶς νὰ λογαριάσῃ τὴ διαταγὴ τοῦ Γέρου, ἀφίνει τὸ Ναύπλιο, περνᾶ τὸ Ἄργος, τὸν Ἀχλαδόκαμπο κι' ἀπὸ κεῖ τραβᾶ γιὰ τὸ Στενό, ποὺ δὲν ἀπέχει παρὰ δυὸ ὧρες ἀπὸ τὴν Τρίπολη. Ὁ Κολοκοτρώνης τὸ ἔμαθε κι' ἔδωσε ἐντολὴ στὸ γυρισμὸ νὰ τὸν φέρουν μπροστά του. Τὸν ἀγαποῦσε τὸ Φιλήμονα ὁ Γέρος. "Ἤξερε πὼς ἦταν φλογερὸς πατριώτης, ἀφοῦ λίγο καιρὸ μετὰ τὴν Ἐπανάσταση ἔφυγε κρυφὰ ἀπ' τὴν Πόλη καὶ μὲ καΐκι ἔφθασε στὸ Μωριά. Ἀκόμα γνώριζε, ὅπως ὅλοι, ὅτι παλιότερα εἶχε χρηματίσει γραμματέας τοῦ Μαυρομιχάλη καὶ τοῦ Δ. Ὑψηλάντη. Μὰ ν' ἀψηφήσῃ ἔτσι τὴ διαταγή του!

"Οπου ἔνα μεσημέρι, τὴν ὥρα ποὺ ὁ Κολοκοτρώνης ἔπαιζε ἐκεῖ στοὺς Μύλους ἀμάδες μὲ τὰ παλληκάρια του, πῆρε τὸ μάτι του τὸ Φιλήμονα νὰ κατεβαίνῃ ἀρματωμένος ἀπ' τὸ μονοπάτι. "Ἦταν ἱδρωμένος ἀπ' τὸν πολὺ δρόμο ὁ φτωχός. "Ἦταν κατασκονισμένος καὶ μὲ τὴν ἀνάστροφη τοῦ χεριοῦ του, σκούπιζε τὸ πλατὺ μέτωπό του. Ὁ Γέρος πέταξε θυμωμένος τὴν ἀμάδα ποὺ κρατοῦσε καὶ ἀπάντησε ψυχρὰ στὸ χαιρετισμό του.

—Ἀπὸ ποῦθε ἔρχεσαι; ρώτησε.

— Ἀπ' τὴ Τρίπολη ἀπάντησε θαρρετὰ ἐκεῖνος.

— Ἀπ' τὴ Τρίπολη;

—Ναί.

—Μὲ ρώτησες ἐμένα ποὺ ξεκίνησες; Τὶ φυλάω ἐγὼ μωρέ, ἐδῶ ; Τσοπάνης εἶμαι ἢ Ἀρχηγός;

Καὶ χωρὶς νὰ πῇ ἄλλη κουβέντα, τὸν ἁρπάζει, τοῦ πετᾶ τὸ καριοφύλλι, τὸ γιαταγάνι, καὶ πιάνοντάς τον δυνατὰ ἀπὸ τοὺς ὤμους, τὸν τραντάζει πέρα - δῶθε, βρίζοντας. Ἀπ' τὴ μέση τοῦ Φιλήμονα πέφτουν καταγῆς οἱ μπιστόλες του κι' ἀκόμα ἡ καλαμαριὰ μὲ τοὺς κονδυλοφόρους. Οἱ φίλοι του τρέχουν νὰ τὸν γλυτώσουν ἀπ' τὰ χέρια τοῦ Ἀρχηγοῦ, μὰ ὁ Γέρος τοῦ Μωριᾶ, ἀγριεύοντας ὁλοένα καὶ περισσότερο, τὸν χτυπᾶ ἀλύπητα κι' ὕστερα φρενιασμένος διατάζει νὰ τὸν φυλακίσουν σὲ κοινό...ἀποχωρητήριο.

Γιὰ καλή του τύχη σὲ λίγη ὥρα πρόβαλε ἀπ' τὸ δρόμο τοῦ Ναυπλίου ὁ Δ. Τσόκρης βουτηγμένος ἀπ' τὴν κορφὴ ὡς τὰ νύχια στὴ λάσπη. Εἶχε πέσει μαζὶ μὲ τ' ἄλογό του στὸ βάλτο κι' ἡ ἐμφάνισή του προκάλεσε τραντταχτὰ γέλια ἀνάμεσα στοὺς στρατιῶτες. "Οταν ἔμαθε τὸ τί εἶχε συμβῆ μὲ τὸ Φιλήμονα, ἔτρεξε στὸν Κολοκοτρώνη.

—Ἀρχηγέ, τοῦ εἶπε, ἢ λευτερώνεις τὸ Φιλήμονα ἢ σ' ἀγκαλιάζω ὅπως εἶμαι.

Τὸ Γέρο τὸν πῆραν τὰ γέλια. "Ετσι ὁ Φιλήμων, ποὺ ἀργότερα χάρισε στὴν Ἑλληνικὴ Ἱστορία δύο δοκίμια, περὶ «Φιλικῆς Ἑταιρίας» καὶ περὶ «Τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως», ἔσωσε τὰ ἄρματά του καὶ τράβηξε, κόκκινος ὡς τ' αὐτιά, γιὰ τὸ Ναύπλιο.

ΒΑΣΟΣ ΤΣΙΜΠΙΔΑΡΟΣ

ΚΡΥΑ ΚΑΙ ΖΕΣΤΑ

Στὸ σχολεῖο:

Ὁ δάσκαλος: Ὅταν ἡ λήγουσα εἶναι μακρά, τί κάνει ἡ παραλήγουσα;

Ὁ μαθητής: Τρέχει νὰ τὴν φτάσῃ.

* * *

—Τὰ νύχια σου τρῶς, Τάκη;

—Ὄχι, θεῖε μου, δὲν τὰ ἔφαγα ἀκόμα.

* * *

— Γιωργάκη, πόσες φορὲς σοῦ εἶπα νὰ μὴν κάνης θόρυβο μὲ τὸ πατίνι σου;

— Πέντε φορὲς ὥς τώρα μπαμπᾶ.

* * *

— Εἶναι μύωψ ὁ πατέρας σου, Νίνα;

— Ὄχι, καλέ, ὁ πατέρας μου εἶναι δικηγόρος!

* * *

Θάνος: Μαμά, τί θὰ πῆ «πτηνὰ ἄδοντα»;

Στάθης: Δὲν καταλαβαίνεις, καημένε; Αὐτὰ ποὺ δὲν ἔχουν δόντια.

* * *

Ὁ Μπουζουκοκέφαλος πολεμᾶ νὰ χαράξῃ κάτι πάνω σὲ μιὰ πέτρα.

— Τί κάνεις ἐκεῖ; τὸν ρωτᾶ κάποιος.

— Λιθογραφία...

* * *

Ὁ δάσκαλος: Κλίνε μου τὸ παράθυρο, Γιαννάκη.

Γιαννάκης: Μά, κύριε, κλειστὸ εἶναι!

* * *

Τοῦ Πετράκη τοῦ μπῆκε μιὰ μύγα στὸ μάτι του.

— Δώστε μου μιὰ στιγμὴ τὸν καθρέφτη νὰ τὴ δῶ, λέει στὸν ἀδελφό του.

Κι' ἐκεῖνος:

— Ἀμ' καημένε, στὸ μάτι σου εἶναι καὶ δὲν τὴ βλέπεις;

* * *

Ὁ μπαμπᾶς, θυμωμένος στὸν Κωστάκη:

— Ἔλα, φύγε ἀπὸ δῶ, παλιόπαιδο!

Καὶ ὁ Κωστάκης:

— Νὰ ρθῶ ἢ νὰ φύγω;

* * *

Ἀπορία τοῦ Μπουζουκοκέφαλου:

— Ἀφοῦ γιαγιά, βγάζεις τὰ γυαλιά σου κάθε βράδυ, πῶς βλέπεις ὄνειρα;

ΑΥΤΟ ΤΟ ΞΕΡΑΤΕ;

Ἀκοῦμε κάθε μέρα τὰ ὀνόματα πόλεων, ποταμῶν, βουνῶν κ.λπ. κι' ὅμως δὲν ξέρουμε τὴ σημασία ποὺ ἔχουν τὰ ὀνόματα στὴ γλώσσα τοῦ τόπου τους. Νὰ μερικὰ ἀπ' αὐτά:

Λουξεμβοῦργο = Μικρὸς πύργος
Βόλγας = Μεγάλος.
Βατοὺμ = Βαθὺ λιμάνι.
Ὀρενόκος = Νερό.
Πορτορῖκο = Πλούσιο λιμάνι.
Βουκουρέστι = Πόλη τῶν φίλων.
Σεβίλλη = Θερμὴ πόλη
Βαβυλὼν = Πόλη Θεοῦ.
Μέκκα = Μητέρα τῶν πόλεων.
Λίβανος = Λευκὸ βουνό.
Σαχάρα = Ἔρημος.
Ἰμαλάϊα = Κατοικία τοῦ χιονιοῦ.
Μπουένος Ἄϋρες = Εὐάερος.

Γ. ΚΟΜΝΗΝΟΣ

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΜΕ ΤΑ ΓΚΡΙΖΑ

Τοῦ ΓΙΑΝΝΗ ΜΑΡΗ

3ο

— Τὸ ξέρω, Μυρτώ. Δὲν ἦταν ἀνάγκη νὰ μοῦ τὸ πῆς γιὰ νὰ τὸ μάθω.

Τὸ κεφάλι τοῦ κοριτσιοῦ ἐξαφανίστηκε γιὰ λίγο πίσω ἀπὸ τὸν τοῖχο. Κι' ὕστερα φάνηκε σὲ μιὰ σιδερένια πορτούλα, ποὺ ἔνωνε τοὺς δυὸ κήπους.

— Μπορῶ νὰ μπῶ;

— Ἔλα.

Τὸ κορίτσι πέρασε μέσα.

— Τί τρομερὸ γιὰ ὅλους σας. Ἡ μητέρα σου;

Ὁ Ἀλέξης ἔσκυψε τὸ κεφάλι χωρὶς νὰ μιλήσῃ.

— Καὶ τὰ παιδιά; Ἡ Λέλα, ὁ Μπούλης;

— Δὲν μπορῶ ἀκόμα νὰ τὸ πιστέψω.

— Οὔτε κι' ἐγώ.

Προχωροῦσαν τώρα ὁ ἕνας δίπλα στὸν ἄλλον στὸ δρομάκι τοῦ κήπου.

— Μὰ πῶς ἔγινε;

— Οἱ ἀστυνομικοὶ λένε αὐτοκτονία.

Τὸ νέο κορίτσι σταμάτησε καὶ τὸν κοίταξε στὰ μάτια.

— Τὸ πιστεύεις;

Ὁ Ἀλέξης ἔμεινε γιὰ λίγο σιωπηλός.

— Ὄχι, εἶπε στὸ τέλος.

— Οὔτε ἐγώ. Ὁ πατέρας σου ἦταν χαρούμενος, εὔθυμος. Ἄλλωστε ἦταν γενναῖος ἄνθρωπος καὶ δὲν θὰ τόκανε ποτὲ αὐτὸ σὲ σᾶς. Ὕστερα, γιατὶ νὰ τὸ κάνῃ;

— Γιατί;

Τὰ δυὸ παιδιὰ συνέχισαν πάλι νὰ περπατοῦν. Ἔξαφνα ἡ Μυρτὼ εἶπε.

— Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος...

— Ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸ γκρίζο κοστούμι;

— Ναί. Αὐτός. Ποιὸς ἦταν, τί ἤθελε, γιατὶ ἦρθε;

— Αὐτὸ θάθελα νὰ ξέρω, εἶπε ὁ Ἀλέξης.

— Αὐτὸ θὰ πρέπει νὰ μάθουμε.

— Αὐτὸ ζητᾶ κι' ἡ ἀστυνομία.

— Τὸν θυμᾶσαι;

— Δὲν εἶδα καλὰ τὸ πρόσωπό του, μὰ δὲν θὰ τον ξεχάσω ποτέ.

— Πρέπει νὰ τὸν βροῦμε Ἀλέξη.

Ὁ Ἀλέξης σήκωσε ἀπελπισμένος τοὺς ὤμους.

— Τώρα ὁ πατέρας χάθηκε. Ἡ Μυρτὼ τοῦ ἔπιασε τὸ χέρι.

— Δὲν ἔχεις δίκηο, Ἀλέξη. Ὁ πατέρας σου χάθηκε, μὰ αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ἦταν ἡ αἰτία τῆς καταστροφῆς του. Αὐτὸς...

Ἀπότομα τὸ κορίτσι σταμάτησε. Ὁ Ἀλέξης τὴν κοίταξε τρομαγμένος στὰ μάτια.

— Θέλεις νὰ πῆς...

— Ναί. Αὐτὸ θέλω νὰ πῶ. Αὐτὸ ποὺ σκέφθηκες κι' ἐσύ.

— Πῶς αὐτός...

— Ναί. Πῶς αὐτὸς τὸν σκότωσε.

Ἔμειναν πάλι σιωπηλοί.

— Μὰ γιατί; ρώτησε στὸ τέλος ὁ Ἀλέξης.

— Αὐτὸ πρέπει νὰ μάθουμε. Ἀλλὰ γιὰ νὰ τὸ μάθουμε αὐτό, πρέπει νὰ μάθουμε ποιὸς ἦταν. Πρέπει νὰ τὸν βροῦμε Ἀλέξη.

— Θὰ τὸν ζητήσῃ ἡ Ἀστυνομία.

— Μακάρι νὰ τὸν βρῆ. Ἀλλὰ ἡ ἀστυνομία δὲν ξέρει τίποτε γι' αὐτόν. Ἐνῶ ἐσὺ κι' ὁ Μπούλης τὸν εἴδατε.

Κάτι θέλησε νὰ πῆ ὁ Ἀλέξης, ἀλλὰ σὰν νὰ μετάνοιωσε. Σήκωσε πάλι τοὺς ὤμους ἀπελπισμένα.

Ἡ Μυρτὼ ἐπέμεινε.

— Πάντοτε ἤσουν γενναῖος Ἀλέξη. Πρέπει νὰ φανῆς καὶ τώρα.

— Μὰ πῶς μπορῶ.

— Θέλεις νὰ σὲ βοηθήσω; Ὕστερα εἶναι κι' ὁ Λάκης, ὁ ἀδελφός μου. Εἶσαι ἐσύ, εἶναι ὁ Μπούλης. Μποροῦμε νὰ ζητήσουμε νὰ μᾶς βοηθήσουν καὶ τ' ἄλλα παιδιά.

Περισσότερο γιὰ νὰ τὴν εὐχαριστήσῃ παρὰ γιατὶ τὸ πίστευε ὁ Ἀλέξης, εἶπε.

— Ἔστω.

— Λοιπὸν στὴ «Σπηλιά». Τὸ μεσημέρι στὶς δύο. Θὰ εἴμαστε ὅλοι. Νὰ 'ρθῆς κι' ἐσὺ μὲ τὸν Μπούλη.

— Σύμφωνοι.

— Ἀντίο.

Τὰ δυὸ παιδιὰ χωρίστηκαν. Ὁ Ἀλέξης τὴν παρακολούθησε μὲ τὸ βλέμμα ὅπως περνοῦσε τὴ μικρὴ πορτίτσα τοῦ κήπου.

Ἦταν πάντα θλιμμένος, βαθειὰ θλιμμένος. Ἀλλὰ κάτι ζέσταινε μέσα του. Κάτι σὰν ἐλπίδα.

Εἶναι πολὺ καλὸ νὰ ξέρης πῶς ἔχεις φίλους ποὺ σ' ἀγαποῦν κι' ἐνδιαφέρονται γιὰ σένα.

Κεφ. 3ο

ΣΤΗ «ΣΠΗΛΙΑ»

Πίσω ἀπὸ τὰ σπίτι τῶν δυὸ παιδιῶν κι' ὅπως τὸ μέρος ἀνηφόριζε πρὸς τὰ Τουρκοβούνια, βρισκόταν τώρα καὶ δέκα χρόνια ἀτέλειωτη μιὰ τεράστια πολυκατοικία.

Ποιὸς ξέρει γιὰ ποιὸ λόγο, ὁ ἄνθρωπος ποὺ εἶχε ἀρχίσει νὰ κτίζη αὐτὸ τὸ τεράστιο κτίριο τὸ παράτησε ἔτσι μισοτελειωμένο. Τὰ ὑπόγειά της, οἱ μεγάλες τσιμεντένιες σκάλες τὰ εὐρύχωρα διαμερίσματα ποὺ δὲν εἶχαν χωριστῆ ἀκόμα σὲ δωμάτια, οἱ μεγάλες μισοτελειωμένες ταράτσες, ἀποτελοῦσαν ἕνα μαγικὸ κόσμο, ὅπου ὁ Ἀλέξης καὶ οἱ φίλοι του εἶχαν στήσει ἀπὸ καιρὸ τὸ στρατηγεῖο τους. Ἐκεῖ, στὸ τελευταῖο πάτωμα, τὸ ρετιρέ ποὺ δὲν εἶχε κτιστῆ τελείως ἀποτελοῦσε τὴ «σπηλιά».

Ἐκεῖ μαζεύονταν ἀπὸ μικροὶ γιὰ νὰ ὀργανώσουν τὰ παιχνίδια τους, ἐκεῖ εἶχαν κουβαλήσει τὰ ξύλινα ὅπλα τους, ἐκεῖ εἶχαν στήσει ἕνα δικό τους κόσμο μαγικό.

Ὅταν ὁ Ἀλέξης μὲ τὸν Μπούλη ἔφτασαν, ἡ «συμμορία» εἶχε κιόλας συγκεντρωθῆ.

ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ: Ἡ συνέχεια

> ΤΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΑ
>
> Ὁ κ. Καρλῆς βρίσκεται σκοτωμένος μέσα στὸ γραφεῖο τοῦ σπιτιοῦ του, μ' ἕνα πιστόλι στὸ χέρι. Λίγο πρὶν εἶχε δεχθῆ τὴν ἐπίσκεψη ἑνὸς ἀγνώστου ποὺ φοροῦσε ἕνα γκρίζο κοστούμι. Ὁ μεγαλύτερος γιός του, ὁ Ἀλέξης, ἀρχίζει νὰ βασανίζεται ἀπὸ μιὰν ἐπίμονη σκέψη: Γιατὶ σκοτώθηκε ὁ πατέρας του; Ἡ ἀστυνομία ἔρχεται ν' ἀνακρίνη τοὺς ἀνθρώπους τοῦ σπιτιοῦ. Ὁ Ἀλέξης περνάει μιὰν ἄσημη νύχτα γεμάτη ἐφιάλτες. Τὸ πρωὶ δέχεται τὴν ἐπίσκεψη τῆς Μυρτῶς, μιᾶς συνομίλικης φίλης του ἀπὸ τὸ διπλανὸ σπίτι.

Η ΚΟΥΚΛΑ ΤΗΣ ΝΙΟΥΖΕ

Ἡ Ἐλεονώρα Ντοῦζε, ἡ περίφημη Ἰταλίδα ἠθοποιός, ἦταν κόρη δύο φτωχῶν καὶ μέτριων ἠθοποιῶν, ποὺ τοὺς ἀκολουθοῦσε πάντοτε σὲ ὅλες τους τὶς περιοδεῖες.

Σὲ μιὰ ἀπ' αὐτὲς τὶς περιοδεῖες, ἐπειδὴ δὲν βρῆκαν δωμάτιο σὲ ξενοδοχεῖο, κάποιοι καλοὶ ἄνθρωποι τοὺς ἐφιλοξένησαν στὸ σπίτι τους καὶ τοὺς παρεχώρησαν ἕνα ὡραιότατο δωμάτιο, ποὺ ἦταν ἐξαιρετικὰ καθόλου μὲ τὸ φτωχικὸ σπιτάκι τους. Κι' ὄχι μόνο Λεονώρα μιὰ θαυμάσια κούκλα—ποὺ ἐκείνη τὴ βάφτισε ἀμέσως Νόρα.

Ὅταν ἦρθε ἡ μέρα νὰ φύγουν ἀπὸ κείνη τὴν πόλη, ἡ μικρὴ Ἐλεονώρα τόσο εἶχε ἀγαπήσει ἐκεῖνο τὸ σπίτι, ὥστε μὲ τὴ βίαι τὴν τράβηξαν ἀπὸ τὸ δωμάτιο ποὺ τοὺς εἶχαν παραχωρήσει—ἴσως ἡ καημένη ἡ μικρούλα νὰ εἶχε περάσει ἐκεῖ μέσα τὶς εὐτυχέστερες μέρες τῆς ζωῆς της...

Τὴν τελευταία στιγμὴ ἔγινε ἄφαντη, μὰ σὰ γύρισε σὲ λίγο, ἦταν γελαστὴ καὶ φαινόταν πολυχαρούμενη.

— Ἡσύχασε, ἀγάπη μου, τῆς εἶπε ἡ μητέρα της, Δόξα σοι ὁ Θεός! Μὰ ποῦ εἶναι ἡ ὡραία κούκλα σου ποὺ σοῦ χάρισαν, ἡ Νόρα σου;

— Ἡ Νόρα; Μὰ τὴν ἄφησα ἐκεῖ πάνω, στὴν κάμαρά μου, τῆς ἀποκρίθηκε ἡ μικρὴ Ἐλεονώρα. Αὐτὴ τουλάχιστον, θὰ ἔχῃ τὴν εὐτυχίαν νὰ μὴ φύγῃ ποτὲ ἀπὸ δῶ μέσα!

*

ΜΑΘΑΙΝΕΤΕ νὰ φωτογραφίζετε

Στὸ πρῶτο τεῦχος εἴπαμε, ἂν θυμόσαστε, πῶς τὰ φυσικὰ χρώματα, ἀντανακλοῦν πρὸς ὅλες τὶς κατευθύνσεις τὸ φῶς ποὺ τοὺς ρίχνει μιὰ πηγὴ φωτισμοῦ. Αὐτὸ λοιπὸν τὸ ἀντανακλώμενο φῶς, ὁ φακὸς τῆς φωτογραφικῆς μηχανῆς, ἔχει τὴν ἰδιότητα νὰ τὸ «συλλέγη» καὶ νὰ τὸ μεταβιβάζη πάνω στὸ φωτογραφικὸ φίλμ ποὺ βάζουμε μέσα στὴ φωτογραφικὴ μηχανή.

ΠΩΣ ΓΙΝΕΤΑΙ ΜΙΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

Ἀκοῦστε τώρα τί συμβαίνει ὅταν στήνουμε τὴ φωτογραφικὴ μηχανή μας μὲ τὸ φακὸ πρὸς ἕνα οἱοδήποτε ἀντικείμενο ποὺ φωτίζεται ἀπὸ μιὰ ὁποιαδήποτε πηγὴ φωτισμοῦ:

Ἄμα πατήσουμε τὸ ἐλατήριο, ὁ φακὸς ἀνοιγοκλείνει γιὰ μιὰ στιγμὴ σὰν ἕνα ἀνθρώπινο μάτι, καὶ «συλλέγει» ταχύτατα τὶς ἀκτίνες ποὺ ἀντανακλᾶ τὸ ἀντικείμενο αὐτό, τὶς συγκεντρώνει πάνω στὸ φωτογραφικὸ φίλμ καὶ σχηματίζει πάνω στὸ φίλμ αὐτό, τὸ εἴδωλο τοῦ ἀντικειμένου, δηλαδὴ μιὰ μικρὴ φωτεινὴ καὶ σὲ φυσικὰ χρώματα εἰκόνα τοῦ ἀντικειμένου αὐτοῦ, ὅπως φαίνεται στὸ παρακάτω σχῆμα.

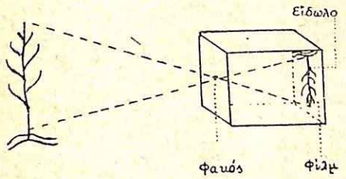

Ἀνάλογα μὲ τὸ φίλμ ποὺ θὰ ἔχουμε βάλει στὴ μηχανή μας, ἡ φωτογραφία τοῦ ἀντικειμένου θὰ βγῆ ἄσπρη, μαύρη ἢ ἔγχρωμη. Γιὰ τὶς ἔγχρωμες φωτογραφίες θὰ μιλήσουμε ἀργότερα. Ὄχι πὼς εἶναι δυσκολώτερες ἀπὸ τὶς ἄσπρες—μαῦρες, ἀλλὰ χρειάζεται, γιὰ νὰ τὶς πετύχετε, νἄχετε πρῶτα ἀποκτήσει λίγη πείρα. Θ' ἀρχίσουμε λοιπὸν μὲ τὴν ἄσπρη—μαύρη φωτογραφία.

ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΦΙΛΜ

Τὸ φίλμ εἶναι μιὰ διαφανὴς ταινία ἀπὸ ζελατίνα, ποὺ ἔχει ἐπάνω στὴ μιά της ἐπιφάνεια ἕνα λεπτότατο στρῶμα ἀπὸ μιὰ φωτοπαθῆ οὐσία, μιὰ οὐσία δηλαδὴ ποὺ ἄμα ἐκτεθῆ στὸ φῶς, παθαίνει χημικὴ ἀλλοίωση. Ἡ χημικὴ αὐτὴ ἀλλοίωση δὲν γίνεται ἀπ' εὐθείας, ἀλλὰ μὲ τὴ βοήθεια ἑνὸς εἰδικοῦ χημικοῦ ὑγροῦ.

Δηλαδή, ἂν πάρουμε ἕνα φίλμ καὶ ἐκθέσουμε τὸ μισὸ στὸ φῶς, δὲν θὰ δοῦμε καμμιὰ μεταβολὴ στὸ μέρος τὸ ὁποῖο ἐκθέσαμε στὸ φῶς. Ἂν ὅμως τὸ φίλμ αὐτὸ τὸ βουτήξουμε κάμποση ὥρα σ' ἕνα εἰδικὸ χημικὸ ὑγρό, θὰ παρατηρήσουμε πὼς τὸ μέρος ποὺ εἶχε ἐκτεθῆ στὸ φῶς μαύρισε, ἐνῶ, τὸ μέρος ποὺ εἶχε μείνει προφυλαγμένο ἀπὸ τὸ φῶς, εἶναι κατακάθαρο καὶ διαφανές.

ΕΜΦΑΝΙΣΙΣ ΚΑΙ ΑΡΝΗΤΙΚΟ

Ἔτσι συμβαίνει καὶ μὲ τὸ φίλμ ποὺ βάζουμε στὴ φωτογραφική μας μηχανή. Ὅταν ἀνοιγοκλείνῃ ὁ φακὸς καὶ σχηματίζεται πάνω στὸ φίλμ τὸ εἴδωλο, ἡ φωτοπαθὴς οὐσία τοῦ φίλμ παθαίνει τὴ χημικὴ ἀλλοίωση. Ὅταν ὕστερα, βουτήξουμε τὸ φίλμ στὸ εἰδικὸ χημικὸ ὑγρό, θὰ δοῦμε πάνω στὸ φίλμ τὴν ἴδια τὴν εἰκόνα τοῦ εἰδώλου ἀλλά...ἀναποδη! Δηλαδή, τὰ ἄσπρα καὶ φεγγερὰ μέρη τοῦ εἰδώλου θὰ φαίνονται στὸ φίλμ μαῦρα ἢ σκοῦρα, ἐνῶ, τὰ μαῦρα καὶ σκοτεινὰ μέρη τοῦ εἰδώλου, θὰ φαίνονται στὸ φίλμ ἄσπρα ἢ ἀνοιχτὰ γκοῖζα.

Ἡ ἐργασία τοῦ βουτήγματος τοῦ φίλμ στὸ εἰδικὸ χημικὸ ὑγρὸ λέγεται **εμφάνιση**, τὸ δὲ φίλμ ὅπως βγαίνει ἀπὸ τὴν ἐμφάνιση μὲ τὴν ἀνάποδη εἰκόνα, λέγεται **αρνητικό**.

Ο ΘΕΙΟΣ ΘΑΝΑΣΗΣ

Ὁ κ. Ψαράκης ἔχει καλεσμένους

Ὁ κ. ΨΑΡΑΚΗΣ ἔχει καλεσμένους. Δὲν ἔχει σημασία ποῦ κατοικεῖ στὸ βυθὸ τῆς Θάλασσας. Καὶ ὁ βυθὸς ἔχει τὶς κοινωνικὲς ὑποχρεώσεις του. Ἔτσι ὁ κ. Ψαράκης δέχεται στὸ... σαλόνι του τὸ φίλο του καὶ μπορεῖτε νὰ δῆτε στὴ γελοιογραφία μας πόσο... πλουσιοπάροχα τὸν περιποιεῖται.

ΣΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ τῶν Μορίων καὶ τῶν Ἀτόμων

Τοῦ ΤΖΕΡΟΜ ΜΕΓΕΡ

3ον

ΤΙ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ ΜΕ ΤΑ ΣΤΕΡΕΑ ΣΩΜΑΤΑ ΟΤΑΝ ΑΤΩΝΟΥΝ

Ὅταν λυώνουν τὰ στερεὰ σώματα, τὰ τρισεκατομμύρια τῶν μορίων ποὺ τὰ συνθέτουν καὶ ποὺ πιέζονται τόσο ἀναμεταξύ τους, προσπαθοῦν ν' ἀπομακρυνθοῦν τὰ μὲν ἀπὸ τὰ δέ, ἀπαράλλαχτα ὅπως θὰ κάνουν ὅλα τὰ πρόσωπα τοῦ πλήθους ποὺ βρέθηκε σταματημένο στὸ σταθμὸ τοῦ τραίνου, ποὺ μιλοῦσαμε — ἂν θυμᾶστε — στὸ προηγούμενο φύλλο. Τὰ μόρια τρέχουν πρὸς ὅλες τὶς κατευθύνσεις ὅσο πιὸ γρήγορα μποροῦν, στὴν πραγματικότητα ὅμως δὲν μποροῦμε νὰ ποῦμε ὅτι τρέχουν: πιὸ σωστὸ θὰ ἦταν ἂν λέγαμε ὅτι κυλοῦν τὸ ἕνα πάνω στὸ ἄλλο, σκοντάφτουν τὸ ἕνα πάνω στὸ ἄλλο, πηδοῦν τὸ ἕνα πάνω ἀπὸ τὸ ἄλλο, μὲ μιὰ λέξη κανουν τὰ πάντα γιὰ νὰ ξεφύγουν ἀπὸ τὴν τρομερὴ θερμότητα ποὺ τὰ κυκλώνει. Ὅταν αὐτὸ συμβῆ, τὸ στερεὸ σῶμα λυώνει καὶ ἀρχίζει νὰ κυλάη. Κι' ὅσο τὰ μόρια ἀπομακρύνονται τὰ μὲν ἀπὸ τὰ δέ, τόσο καὶ λιγοστεύει ἡ ἀμοιβαία ἕλξη τους. Ἀπὸ δῶ καὶ πέρα, κι' ἂν ἀκόμα ἡ θερμότητα λιγοστεύη, αὐτὰ—τὰ μόρια—θὰ βρίσκωνται ἀρκετὰ μακρυὰ τὸ ἕνα ἀπὸ τὸ ἄλλο, γιὰ νὰ μποροῦν νὰ γυκλοφοροῦν ἐλεύθερα.

Ὅλα τὰ μόρια τῶν στερεῶν σωμάτων, ποὺ ὕστερα ἀπὸ τὴν τήξη τους διαθέτουν μεγαλύτερη ἐπιφάνεια γιὰ νὰ κινοῦνται, ἐπωφελοῦνται πολὺ ἀπ' αὐτὴ τὴν...ἀπλοχωριὰ καὶ ἀπλώνουν παντοῦ κι' ἀφίνονται νὰ χωθοῦν σὲ ποτήρια καὶ μποτίλιες, ποὺ ἂν τύχαινε νὰ διψᾶμε κι' εἴχαμε διάθεση νὰ πιοῦμε ἕνα τέτοιο περίεργο...ποτό, θὰ μποροῦσαμε ἀκόμα καὶ νὰ ρουφήξουμε αὐτὰ τὰ μόρια μ' ἕνα καλαμάκι, σὰν νὰ ἤταν...παγωμένο γάλα. Ἂς μὴν ξεχνᾶμε ἄλλωστε ὅτι τὰ ὑγρὰ κυλοῦν ἀκριβῶς γιατὶ τὰ τρισεκατομμύρια τῶν μορίων ποὺ τὰ συνθέτουν κινοῦνται καὶ κατρακυλοῦν ἀκατάπαυστα καὶ μόνο γι' αὐτὸ τὸ λόγο μποροῦμε νὰ τὰ πίνουμε καὶ νὰ κατρακυλᾶη ἔτσι στὸ στομάχι μας ἡ λεμονάδα ἢ τὸ γάλα.

Λοιπόν, ὅπως ἡ ζέστη ἀφίνει στὰ μόρια τῶν στερεῶν σωμάτων μεγαλύτερη ἐλευθερία κινήσεων, ἔτσι τὸ κρῦο προκαλεῖ ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετο. Ὅταν ἕνα ὑγρὸ παγώση, τὰ μόρια ποὺ ὅσο ἦταν ἀκόμα ὑγρὸ πήγαιναν ἐδῶ κι' ἐκεῖ σὰν τὰ πρόβατα, τώρα ποὺ πάγωσε νυρίζουν ὅλα πίσω στὴ στάνη τους. Σφίγγονται τὸ ἕνα πάνω στὸ ἄλλο, σὰν νὰ κρυώνουν καὶ γυρεύουν νὰ ζεσταθοῦν—ἀκριβῶς ὅπως κάνουν τὰ πρόβατα στὸ μαντρί τους σὲ μιὰ παγερὴ χειμωνιάτικη βραδυά—κι' ὅσο περισσότερο σιμώνουν τὸ ἕνα τὸ ἄλλο, τόσο πιὸ πολὺ ἑλκονται, ὥσπου νὰ γίνουν ἕνα. Μὲ ἄλλα λόγια: παγώνουν.

Τώρα, λοιπόν, ἀγαπητοί μου φίλοι, καταλαβαίνετε τί γίνεται ὅταν ὁ πάγος λυώνη κι' ὅταν τὸ νερὸ παγώνη.

Η ΣΥΝΕΧΕΙΑ: Στὸ ἑπόμενο

> ### Ἐμένα εἶπε νὰ φωνάζω..
>
> ΕΝΑΣ Ἀνατολίτης μπακάλης ἔστειλε μιὰ μέρα τὸν παραγυιό του στὶς γειτονιὲς νὰ πουλήση τουρσὶ λάχανο.
>
> Τὸ τουρσὶ τὸ φόρτωσε στὸ γαΐδαρό του καὶ τὸ γαΐδαρο τὸν παράδωσε στὸν παραγυιό του, ποὺ τοῦ παραγγειλε κιόλας νὰ φωνάζη στὸ δρόμο διαλαλώντας τὸ τουρσί.
>
> Ἀξαφνα στὸ δρόμο, ἄρχισε νὰ γκαρίζη ὁ γαΐδαρος. Ἐπειδὴ ὅμως τὸ ζῶο μὲ τὰ γκαρίσματά του σκέπαζε τὴ φωνὴ τοῦ ὑπηρέτη, αὐτὸς θύμωσε καὶ τοῦ λέει:
>
> —Σώπα ἐσύ, μὴ φωνάζης! Τὸ ἀφεντικό μας ἐμένα εἶπε νὰ φωνάζω. Ἐσένα σοῦ εἶπε νὰ σηκώνης μόνο τὸ τουρσί. Περπάτα λοιπὸν ἥσυχα κι' ἄφινε μένα νὰ κάνω τὸ χρέος μου.

ΛΟΥΝΑ ΠΑΡΚ

Μιὰ ὑπέροχη σελίδα γιὰ σᾶς πιὸ μικρουλοὺς

Τὰ τραγουδάκια μας

ΤΟ ΑΙΝΙΓΜΑ...

Τὶκ τάκ, τὶκ τάκ... Θὰ σᾶς πῶ,
τὶκ τὰκ τίκ, ἕνα σκοπὸ
τάκ, γιὰ νὰ χαρῆτε!
Τίκ, πολὺ σᾶς ἀγαπῶ,
τάκ, καὶ τώρα ποιά εἶμ' ἐγὼ
θέλω νὰ μὲ βρῆτε...

✻

Τὶκ τὰκ τίκ τάκ, τὰ παιδιά,
ἀπὸ κάτω ἀπ' τὴν ποδιά,
στὸ στηθάκι μ' ἔχουν.
Τὶκ τὰκ τὶκ τάκ καὶ γτυπῶ
μ' ἕναν ἦχο χαρωπὸ
στὸ σχολειὸ σὰν τρέχουν!

✻

Τίκ τὰκ τίκ τὰκ...Ποιά εἶμ' ἐγώ;
ποὺ κοντά σας ὁδηγῶ
τὴ χαρὰ ἀπ' τὸ χέρι;
Τὶκ τὰκ τίκ... Λοιπόν, παιδιά,
τ' ὄνομά μου εἶναι Κ..διά!
Τὶκ τάκ, ποιός μὲ ξέρει;

ΓΙΑΝΝΑ ΒΕΡΑ

●

Η ΓΙΟΡΤΗ ΤΗΣ ΜΑΝΟΥΛΑΣ

Μανούλα, ὅλα τὰ λούλουδα
στὸ ἀγνό μας περιβόλι
σήμερα κάνουν σκόλη
ποὺ σκόλη ἔχεις καὶ σύ.

✻

Κι' ἐγὼ πῆρα τὰ πιὸ ὄμορφα,
τὰ σύναξα ἕνα-ἕνα
καὶ τἄφερα γιὰ σένα,
μανούλα μου χρυσή.

✻

Κι' ἂν θές, μανούλα, ἀγνότερο
λουλούδι στὴ γιορτή σου,
νά, πάρε τὸ παιδί σου
καὶ φίλα το γλυκά.

ΣΤΕΛ. ΣΠΕΡΑΝΤΖΑΣ

●

Ο ΠΑΠΠΟΥΣ

Ὁ παπποῦς μὲ τὴ μαγγούρα
καὶ μὲ τ' ἄσπρα τὰ μαλλιά,
μπαίνει πάντοτε στὸ σπίτι
φορτωμένος μὲ γλυκά:
Τί δὲ δίνει! Τί δὲ δίνει!
τοῦ παπποῦ ἡ καλωσύνη!

✻

Καραμέλες, σοκολάτες
τυλιγμένες στὸ χαρτὶ
στὰ ἐγγονάκια τὶς μοιράζει,
παίρνοντας ἕνα φιλί!
Τί δὲ δίνει! Τί δὲ δίνει!
τοῦ παπποῦ ἡ καλωσύνη!

Μὰ ὅταν ἀταξίες κάνουν
κι' ὁ παπποῦλης τους θυμώνη!
Τότε, ἀντὶ γιὰ καραμέλες,
τὴ μαγκούρα του σηκώνει!
Σύλο μόνο ποὺ δὲ δίνει
τοῦ παπποῦ ἡ καλωσύνη!

Δ. ΔΕΛΗΠΕΤΡΟΣ

●

ΣΤΗΝ ΕΞΟΧΗ

—Βλέπεις, Λιλίκα, τὰ κοτοπουλάκια τί νωρὶς ποὺ πᾶνε νὰ κοιμηθοῦν;

—Ναί ἀλλὰ πηγαίνει κι' ἡ μαμά τους μαζί.

ΤΟ ΠΑΡΑΜΥΘΑΚΙ ΜΑΣ

Ο ΘΗΣΑΥΡΟΣ ΤΗΣ ΚΑΡΔΙΑΣ

Μιὰ φορὰ κι' ἕναν καιρὸ ζοῦσε ἕνας πλούσιος ἄρχοντας ποὺ ἀγαποῦσε πολὺ τὰ πλούτη του. Καρδιὰ δὲν τοῦ ἔκανε νὰ βγῆ ἀπὸ τὸ παλάτι του καὶ νὰ δῆ τί γίνεται στὴ γῆ, μόνο καθόταν ὁλημερὶς μόνος του καὶ τὰ μετροῦσε.

Μιὰ μέρα, καθὼς συγύριζε τὰ φλουριά του μὲ προσοχή, ἦρθε ἕνα πουλάκι καὶ στάθηκε στὸ παράθυρό του.

— Τί κοιτᾶς, πουλάκι; τὸ ρώτησε. Καμαρώνεις κι' ἐσὺ τοὺς θησαυρούς μου;

— Μπᾶ! 'Εσένα κοιτάζω, τοῦ εἶπε τὸ πουλάκι, γιατί μ' ἀρέσεις! Μὰ ποῦ νἄξερες πὼς ἀπ' ὅλους σου τοὺς θησαυρούς, τὸν καλύτερο τὸν ἔχεις μέσα στὴν καρδιά σου!

Σὰν τ' ἄκουσε αὐτὸ ὁ ἄρχοντας, πῆρε ἀμέσως ἕνα μαχαῖρι νὰ σκιστῆ, γιὰ νὰ δῆ τί ἔχει μέσα στὴν καρδιά του.

— Μή! τοῦ φώναξε τὸ πουλάκι. Μπορεῖ νὰ τὸν βγάλης χωρὶς νὰ πονέσης καθόλου!

— Τότε, δεῖξε μου ἐσύ...

— Δὲν μπορῶ σήμερα, τοῦ ἀποκρίθηκε ἐκεῖνο, γιατὶ μὲ περιμένουν στὸ καλυβάκι τους κάτι παιδάκια φτωχά, γιὰ νὰ τὰ διασκεδάσω...

— Νά, πᾶρε αὐτὸ τὸ φλουρί, εἶπε ὁ ἄρχοντας, κι' ἀγόρασέ τους παιχνιδάκια. Κι' αὔριο νἀρθῆς πρωΐ-πρωΐ νὰ μοῦ βρῆς τὸ θησαυρό μου!

— Δὲν μπορῶ οὔτε αὔριο, εἶπε τὸ πουλάκι. Γιατὶ θὰ πάω σὲ μιὰ ἔρημη γριούλα, ποὺ εἶναι ἄρρωστη, νὰ τὴ συντροφέψω...

—Νά, πᾶρε αὐτὸ τὸ φλουρί, εἶπε πάλι ὁ ἄρχοντας κι' ἀγόρασέ της τὰ γιατρικά της. Κι' ἔλα μεθαύριο πρωΐ-πρωΐ νὰ μοῦ βρῆς τὸ θησαυρό μου!

— Ἄχ, οὔτε μεθαύριο θὰ μπορέσω, ἔκανε τὸ πουλάκι λυπημένο, γιατὶ ἔχω νὰ παρηγορήσω ἕνα φτωχὸ ψαρᾶ, ποὺ τοῦ ἔσπασε ἡ βαρκούλα του καὶ κλαίει...

— Νά, πάρε αὐτὸ τὸ φλουρί, ξαναεῖπε τότε ὁ ἄρχοντας. 'Αγόρασέ του μιὰ καινούρια βαρκούλα. Κι' ὕστερα, τρέξε γρήγορα ἐδῶ νὰ μοῦ βρῆς τὸ θησαυρό μου!

— Καλά, εἶπε χαρούμενο τὸ πουλάκι. Θὰ ρθῶ, νὰ μὲ περιμένης...

Κι' ἀλήθεια, σὲ τρεῖς μέρες, τὸ πουλάκι ἦρθε πάλι καὶ στάθηκε στὴν ἴδια θέση.

— Καλῶς το, τοῦ εἶπε ὁ ἄρχοντας. Θὰ μοῦ βρῆς τώρα τὸ θησαυρό μου;

— Ἄχ, ἄρχοντά μου, πάλι εἶμαι διαστικό, ἔκανε ἐκεῖνο λυπημένο. Πηγαίνω νὰ παρηγορήσω κάτι φτωχοὺς χωριάτες ποὺ θέλουν νὰ σπείρουν καὶ δὲν ἔχουν σπόρο...

— Νά, πᾶρε αὐτὸ τὸ φλουρί, τοῦ εἶπε ὁ ἄρχοντας μὲ λύπη. Τρέχα νὰ τοὺς ἀγοράσης γρήγορα καλὸ σπόρο. Κι' ὕστερα, ἔλα ἐδῶ νὰ μοῦ βρῆς τὸ θησαυρό μου!

Ἔτσι τὸ πουλάκι, ἔφτανε πιὰ κάθε μέρα στὸ παράθυρο τοῦ ἄρχοντα, διαστικό, κι' ἐκεῖνος ὅλο καὶ τοῦ ἔδινε φλουριά, ὥσπου στὸ τέλος τοῦ σωθῆκαν ὅλα τὰ φλουριά του καὶ τοῦ ἀπόμειναν μονάχα τρία.

Τότε τὸ πουλάκι πέταξε στὸν ὦμο του καὶ τοῦ εἶπε:

— Θἄλεγα, μ' αὐτὰ τὰ φλουριὰ ν' ἀγοράσουμε τὸ μαγικὸ ψαλίδι γιὰ νὰ βγάλω τὸ θησαυρό σου. 'Αλλά, ἔλα πάλι ποὺ εἶδα στὸ δρόμο τρεῖς ζητιάνους, τόσο φτωχούς, ποὺ μοῦ μάτωσε ἡ καρδιά μου... 'Εσὺ τί λὲς νὰ κάνουμε, ἄρχοντά μου;

— Πάρε τὰ φλουριὰ καὶ τρέχα νὰ προφτάσης τοὺς φτωχούς! τοῦ εἶπε ἀμέσως ὁ ἄρχοντας. Ἴσια - ἴσια, τρία μᾶς μένουν!

Μὰ δὲν πρόφτασε νὰ τὸ πῆ κι' ἀμέσως ἡ κάμαρα ἄρχισε νὰ γεμίζη μὲ φλουριά, τόσα πολλά, ποὺ ξεχείλισαν ἴσαμε ἔξω!

— Νάτος ὁ θησαυρὸς τῆς Καλῆς Καρδιᾶς! τοῦ εἶπε τότε τὸ πουλάκι. Πάρτον, καλέ μου ἄρχοντα, εἶναι δικός σου!

Κι' ὀπὸ τότε, ἄρχοντας καὶ πουλί, ζήσανε μαζί, κι' ἀπ' τὸ θησαυρὸ τῆς καρδιᾶς, ποὺ δὲ στέρευε, ἔκαναν τὸ καλὸ στοὺς ἀνθρώπους.

Η ΘΕΙΑ ΓΙΑΝΝΑ

Κουβέντες τῆς κυρὰ Γνώμης

ΤΑ ΔΩΡΑ

Λοιπὸν ποὺ λέτε, παιδάκια μου, ὡραῖα τὰ περάσαμε αὐτὲς τὶς μέρες. Τί τὰ θέλετε, οἱ γιορτὲς εἶναι σπουδαῖο πρᾶμα! Γέλοια, παιχνίδια, ἐπισκέψεις, γλυκίσματα, χαρές!... Καὶ τί δὲν εἴδαν τὰ μάτια μας ἀπὸ τὰ Χριστούγεννα ἴσαμε τὰ Φῶτα!

Σάμπως καὶ τὰ δῶρα; Μικρὸ πρᾶμα τὴν ἔχετε σεῖς τὴ χαρά τους; Σκέψου τί εἶναι νὰ μὴν ξέρῃ ὁ ἄλλος, τί ἔχεις, τυλιγμένο μέσα στὸ χαρτί, κι' ὅπως πιάνει τὸ δῶρο σου νὰ τ' ἀνοίξῃ μὲ τὰ χεράκια του, νὰ καταλαβαίνης τὴν καρδιά του νὰ χτυπᾶη χαρούμενη μαζὶ μὲ τὴ δική σου!

Κι' οὔτε καὶ περιάζει ἂν ἤτανε μικρὸ τὸ δῶρο. Νά, ἡ Ρηνούλα, χάρισε τὴν Πρωτοχρονιὰ στὴ μανούλα της ἕνα τοσοδά μικρούτσικο χτενάκι. Κι' ὅμως τί χαρὰ ἦταν αὐτὴ ποὺ πῆρανε κι' οἱ δυό τους...

'Αλλὰ πάλι πρέπει νὰ εἶναι γιορτὲς γιὰ νὰ δίνη κανένας δῶρα; Μήπως τὰ παιδάκια, σὰ θέλουν, δὲν ἔχουν ὅλο τὸ χρόνο μπροστά τους;

—Τὸ μολύβι μου σ' ἀρέσει, ἀδερφούλα μου; Πᾶρτο, στὸ δίνω!

—'Η ξύστρα μου σοῦ ἀρέσει, ἀδελφούλη μου; Στὴ χαρίζω!

Κι' ἔτσι, ἴσαμε ποὺ νὰ 'ρθοῦν οἱ ἄλλες γιορτές, ἐσεῖς θὰ παίρνετε καὶ θὰ δίνετε τὶς χαρὲς τῆς καθημερινῆς γιορτῆς σας. Γιὰ συλλογιστῆτε το λίγο παιδάκια μου; Δὲν εἶναι καλὴ ἰδέα;

Σᾶς φιλῶ γλυκὰ-γλυκὰ

ἡ φίλη σας

Η ΚΥΡΑ ΓΝΩΜΗ

ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΦΑΓΟΙ...

—Αὐτὸς εἶναι ἕνας περίφημος πίνακάς μου: «Οἱ ἐξερευνηταὶ ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρωποφάγους».

—Καὶ ποῦ εἶναι οἱ ἐξερευνηταί;

—Τοὺς ἔχουν φάει οἱ ἀνθρωποφάγοι!

Ἡ ἀσχημούλα

Ἕνα διδακτικὸ παραμύθι

Η ΜΑΡΟΥΛΑ ἦταν ἕνα κοριτσάκι πολὺ ἄσχημο. Ἡ μητέρα της, ποὺ τὴν ἀγαποῦσε ὡστόσο πολύ, τὴν εἶχε βγάλει: 'Ασχημούλα.

Τὰ μάτια της ἦταν κίτρινα, τὰ μαλλιά της ἦταν λεπτὰ καὶ ἴσια, τὰ μάγουλά της τὸ βράδυ εἶχαν ἕνα πρασινωπὸ χρῶμα.

Ἡ μητέρα της, γιὰ νὰ τὴν παρηγορήση τῆς ἔλεγε:

—Μὴ στενοχωριέσαι, ὅταν μεγαλώσης ὅλα θὰ διορθωθοῦν.

Στὸ χωριὸ ὅμως δὲν ὑπῆρχε πιὸ γλυκὸ καὶ πιὸ χαριτωμένο κοριτσάκι ἀπὸ τὴν 'Ασχημούλα. Κι' οἱ φίλοι της εἶχαν συνηθίσει, μὲ τὴν ἀσχήμια της καὶ δὲν τοὺς ἔκανε πιὰ ἐντύπωση.

Ἕνα γενναριάτικο ἀπόγευμα —καλὴ ὥρα. ὅπως τώρα—ἡ μητέρα τῆς 'Ασχημούλας κοψομεσιάστηκε καθώς κατέβαζε ἀπὸ τὴ φωτιὰ τὸ καζάνι μὲ τὰ ροῦχα.

—Θὰ πάω ἐγὼ νὰ τὰ ξεβγάλω στὸ ποτάμι, εἶπε ἡ 'Ασχημούλα. Θὰ δῆς τί ἄσπρες θὰ τὶς κάνω τὶς πουκαμίσες!

'Εκείνη τὴν ἡμέρα φύσαγε δυνατὸς ἄνεμος καὶ τὸ ποτάμι ἦταν παγωμένο.

—Πρέπει νἄχης πολὺ κουράγιο γιὰ νὰ βουτήξης τὰ χέρια σου κεῖ μέσα! εἶπε ὁ ἄνεμος περνώντας.

'Η 'Ασχημούλα γύρισε καὶ δὲν εἶδε κανένα.

—Μπᾶ! 'Ετσι μοῦ φάνηκε!

Καὶ ρίχτηκε πάλι στὴ δουλειά. Μὰ ὁ ἄνεμος φύσηξε μέσα στ' αὐτὶ της καὶ τῆς μουρμούρισε:

—Θὰ σὲ ἀνταμείψω.

'Η Μαρούλα τράβηξε τὸ σκουρί της πάνω στ' αὐτιά της καὶ δὲν ἀπάντησε, βέβαιη πὼς παράκουγε.

—Τὰ ροῦχα ποὺ ξεπλένονται στὸ ποτάμι γίνονται πολὺ ἄσπρα, εἶπε δυνατὰ γιὰ νὰ πάρη κουράγιο, γιατὶ πονοῦσαν τὰ δάχτυλά της ἀπὸ τὸ κρύο.

Χαμογέλασε στὴν εἰκόνα της ποὺ χόρευε πάνω στὸ νερὸ κι' ἔτρεχε τόσο γρήγορα, ποὺ δὲν καταλάβαινε κανεὶς ὅτι ἦταν ἄσχημη.

Κατὰ τὶς ὀχτώ, ὁ ἥλιος πηγαίνοντας νὰ βασιλέψη, εἶδε τὴν 'Ασχημούλα ποὺ ἔτριβε ἀκόμα τὰ ροῦχα. Τὰ χεράκια της εἶχαν γίνει μπλάβα ἀπὸ τὸ κρύο νερὸ κι' ὁ ἥλιος τὴν ἄκουσε κάποια στιγμὴ ποὺ ἀναστέναξε:

—"Ας μὴν ἦταν τουλάχιστο, τὰ μάτια μου κίτρινα!

—Καημένο κοριτσάκι, σκέφτηκε ὁ ἥλιος, θὰ κοιτάξουμε νὰ τὸ διορθώσουμε αὐτό...

Αὐτὴ τὴ φορὰ τὸ κοριτσάκι δὲν ἄκουσε τίποτα: ὅταν σκέπτεται κανεὶς δὲν κάνει τὸν παραμικρότερο θόρυβο.

"Οταν ἔστυψε τὰ ροῦχα ἡ 'Ασχημούλα πῆγε νὰ τ' ἁπλώση στὸ λιβάδι.

—"Αν ἔμειναν ἀκόμα λεκέδες, ἡ πρωϊνὴ δροσιὰ θὰ τοὺς διώξη, εἶπε καθώς σκούπιζε τὰ χέρια της στὴν ποδιά της.

Πόσα ἄραγε κοριτσάκια ξέρουν ὅτι ἡ πρωϊνὴ δροσιὰ βγάζει τοὺς λεκέδες;

Γυρίζοντας σπίτι της ἡ 'Ασχημούλα πέρασε κάτω ἀπὸ μιὰ γέρικη μηλιά:

—"Α! εἶπε, γιατὶ τὰ μάγουλά μου τὸ βράδυ εἶναι πράσινα;

'Η μηλιὰ τὴν εἶδε ποὺ ἀπομακρύνονταν μὲ τ' ἀνάλαφρο βῆμα της καὶ μουρμούρισε:

—Θὰ τὸ διορθώσουμε αὐτό, κοριτσάκι μου, θὰ τὸ διορθώσουμε!

Πέρασε ὁ χειμώνας κι' ἦρθε ἡ ἄνοιξη. 'Η 'Ασχημούλα δὲν εἶχε ἀλλάξει. 'Ηταν πάντα τὸ ἴδιο ἄσχημη, εἶχε γίνει ὅμως πιὸ χαριτωμένη.

'Ένα ἀπομεσήμερο, ἡ Μαρούλα ἀποκοιμήθηκε κάτω ἀπ' τὴν ἀνθισμένη μηλιά. Τὸ ἀεράκι, ποὺ χόρευε ἀνάμεσα στὰ πέταλα, τὴν ἀναγνώρισε:

—Μπᾶ, εἶπε, εἶναι τὸ κοριτσάκι ποὺ ἔπλενε τὶς προάλλες στὸ ποτάμι. 'Ηρθε ἡ στιγμὴ νὰ τὴν ἀνταμείψω.

'Αφίνοντας τὸ γέρικο δέντρο, κάθησε σιγὰ πάνω στὸ μέτωπό της καὶ παίζοντας, ἄρχισε νὰ φυσᾶη πάνω στὰ λεπτά της μαλλιά. 'Αμέσως χίλιες ὡραῖες μπου κλίτσες σκέπασαν τὸ κεφαλάκι της.

'Ο ἥλιος, καθὼς περνοῦσε ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ κλαδιά, ἀναγνώρισε κι' αὐτὸς τὴν 'Ασχημούλα

«"Α! σκέφτηκε, ὅταν τὸ ἀεράκι πῆγε ξανὰ νὰ χαϊδέψη τὰ ἄνθη τῆς μηλιᾶς, μήτε ἐγὼ δὲν ξεχνάω τὴν ὑπόσχεσή μου».

'Αθόρυβα, ἄφησε νὰ πέσουν πάνω στὰ βλέφαρα τοῦ κοριτσιοῦ μερικὲς σταγόνες χρυσάφι.

Δὲν εἶχε ἀποσώσει αὐτὴ τὴ δουλειά, ποὺ ἡ γέρικη μηλιὰ τίναξε δυὸ τριανταφυλλένια πέταλα πάνω στὰ μάγουλα τῆς 'Ασχημούλας, λέγοντας:

—"Ας γίνη τὸ προσωπάκι σου ὅμοιο μὲ τὰ λουλούδια μου: τριανταφυλλένιο, βελουδένιο καὶ μυρωμένο.

"Οταν τὸ κοριτσάκι ξύπνησε, ἔτρεξε σπίτι της. Βλέποντάς την ἡ μητέρα της ἔβγαλε μιὰ τέτοια κραυγὴ γεμάτη ἔκπληξη καὶ χαρά, ποὺ τὴν ἄκουσε ὁλόκληρο τὸ χωριὸ κι' ἔτρεξε νὰ δῆ τὸ θαῦμα.

Μπροστὰ σ' ἕνα μεγάλο καθρέφτη, ἡ 'Ασχημούλα γελοῦσε κι' ἔκλαιγε μαζὶ κι' ὅλο ἔλεγε:

— Εἴσαστε ἀπολύτως βέβαιοι πὼς εἶμαι ἐγώ; Δὲ στέκεται κανέναις πίσω μου;

'Ετσι ἡ Μαρούλα ἔγινε τὸ πιὸ ὄμορφο κοριτσι τοῦ κόσμου. Εἶχε μαλλιὰ ὅλο μπούκλες, μάτια λαμπερὰ ποὺ θέρμαιναν ὅποιον κοιτοῦσαν καὶ μάγουλα τριανταφυλλένια καὶ δροσερά, ἀκόμα καὶ τὸ βράδυ!

Μ. ΒΕΡΙΤΕ

(Μετάφραση: ΑΛ. ΚΑΡΡΕΡ)

ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΤΑ ΠΑΡΑΞΕΝΑ

Βηματοδετρητής...

ΣΥΧΝΑ ἀκοῦμε νὰ λέν, πὼς ὁ ἄνθρωπος, γιὰ νὰ εἶναι γερός, πρέπει νὰ περπατᾶ πολὺ καὶ αὐτὸ εἶναι ἀσφαλῶς σωστό. Ἕνας ὅμως ἐπιστήμων θέλησε νὰ ὑπολογίση πόσα βήματα πρέπει νὰ κάνη ὁ ἄνθρωπος κάθε μέρα καὶ μὲ κάποιο μηχάνημα δικιᾶς του ἐπινοήσεως ἔκανε διαφορα πειράματα κι' ἔφτασε στὸ ἑξῆς ἀποτέλεσμα: 'Ο ἄνθρωπος ποὺ θέλει νὰ ἔχη καλὴ ὑγεία, πρέπει νὰ κάνη κάθε μέρα 3.500 βήματα.

Τὸ νὰ περπατᾶτε πολὺ εἶναι βέβαια καλό. "Οχι ὅμως νὰ μετρᾶτε καὶ τὰ βήματά σας...

Στὴν "Απω 'Ανατολὴ

ΣΕ ΠΟΛΛΑ μέρη τῆς "Απω 'Ανατολῆς, τὰ χρώματα χρησιμεύουν γιὰ νὰ συμβολίζουν τὰ 4 στοιχεῖα τοῦ ὁρίζοντα. Οἱ πόρτες τῶν σπιτιῶν τους λοιπόν, εἶναι λευκές, ἂν βλέπουν πρὸς τὸ Βορρᾶ, κίτρινες πρὸς τὴν 'Ανατολή, κόκκινες στὸ Νότο καὶ μαῦρες στὴ Δύση.

Ρεκὸρ χελώνας

ΕΝΑΣ κάτοικος τοῦ Πὸρτ 'Ελλίζαμπετ, στὴ Νότιο 'Αφρική, εἶχε μιὰ χελώνα κι' ἀπάνω στὸ καύκαλό της εἶχε χαράξει τὸ ὄνομά του. Πρὶν ἀπὸ τρία χρόνια ἔφυγε ἀπὸ τὸ Πὸρτ 'Ελλίζαμπετ καὶ πῆγε νὰ ἐγκατασταθῆ στὸ Γιοχάννεσμπουργκ. Φεύγοντας, πῆρε μαζί του καὶ τὴ χελώνα του. "Τστερα, ὅμως, ἀπὸ λίγον καιρό, ἡ χελώνα ἐξαφανίστηκε. Περάσαν τρία ὁλόκληρα χρόνια καὶ ξαφνικά, τὸν περασμένο μήνα, τὴν ξανάδαν νὰ κάνη ἥσυχα κι' ἀμέριμνα τὸν περίπατό της στὰ παλιά της λημέρια, στὸ Πὸρτ 'Ελίζαμπετ. Δηλαδή, αὐτὴ ἡ κυρία χελώνα νοσταλγησε τὴν παλιά της πατρίδα καί, σὰν νὰ ἦταν...γάτα, πῆρε τὸ δρόμο τοῦ γυρισμοῦ. Καὶ χρειάστηκε νά... τρέξη, μὲ τὴ γνωστὴ της γρηγοράδα, 1.100 ὁλόκληρα χιλιόμετρα, γιὰ νὰ πετύχη τὸν ποθητὸ ἐπαναπατρισμό της...

Θαῦμα ὑπομονῆς

ΣΤΗ Σουηδία, ἕνας ἄνθρωπος χωρὶς γέρια πῆρε τὴν ἄδεια ...ὁδηγοῦ μοτοσυκλέττας. "Οταν ὑπέβαλε τὴν αἴτησή του, οἱ ἁρμόδιοι τὴν ἀπορρίψαν, ἀλλὰ ὁ φίλος μας ἦταν πεισματάρης καὶ κατέφυγε στὴν ἴδια τὴν Κυβέρνηση, ἡ ὁποία τελικὰ τοῦ ἐπέτρεψε νὰ ὑποβληθῆ στὴ σχετικὴ ἐξέταση. 'Ο Πὼλ Λάντκβιστ —αὐτὸ εἶναι τὸ ὄνομα τοῦ φίλου μας — ποὺ εἶχε χάσει τὰ χέρια του ὅταν ἦταν παιδὶ ὀχτὼ χρόνων, σὲ κάποιο δυστύχημα, πέρασε μὲ πλήρη ἐπιτυχία τὶς ἐξετάσεις του. 'Η μοτοσυκλέττα του εἶναι, φυσικά, φτιαγμένη εἰδικὰ γιὰ τὴν περίπτωσή του. Τὴν ὁδηγεῖ μὲ τοὺς ὤμους, πατάει γκάζ μὲ τὰ δόντια, ἀλλάζει ταχύτητες καὶ φρενάρει μὲ τὰ πόδια, ἐνῶ χτυπάει τὸ κλάξον μὲ τὸ γόνατο...

Γάτα υἱοθετεῖ ποντίκι

ΑΥΤΟ ἔγινε στὴν Καλλιφόρνια. Μιὰ χαριτωμένη γατούλα, ἡ Μπούσσυ, ἔφερε μὲ τὴ συμπεριφορά της τὴν Εἰρήνη στὴν προαιώνια διαμάχη ποὺ χωρίζει σὲ δύο ἀντίθετα στρατόπεδα τὴ φυλή της μὲ τὴ φυλὴ τῶν ποντικιῶν. 'Η Μπούσσυ, λοιπόν, υἱοθέτησε ἕνα ὀρφανὸ ποντικάκι. Καί, ὅπως ἦταν φυσικό, ἀνάλαβε καὶ τό...θήλασμά του. Οἱ φωτογράφοι ἔσπευσαν νὰ ἀπαθανατίσουν διάφορες καταπληκτικὲς σκηνές, ὅπου μπορεῖ νὰ δῆ κανεὶς τὸ ποντικάκι νὰ θηλάζη ἢ νὰ παρατάη τοὺς μαστοὺς τῆς θετῆς μητέρας του γιὰ νὰ παίξη μὲ τὰ ἄλλα τέσσερα...δυμογάλακτα ἀδερφάκια του.

'Αθλητισμός

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

ΠΟΛΛΕΣ συζητήσεις γίνονται τὸν τελευταίο καιρὸ γύρω ἀπὸ τὸ ζήτημα τοῦ ἐπαγγελματικοῦ ἀθλητισμοῦ. 'Ο ἀθλητισμὸς εἶναι μιὰ ἰδεολογία καὶ οἱ ἰδεολογίες δὲν μποροῦν νὰ γίνωνται ἀντικείμενο χρηματισμου. 'Ωστόσο τὰ τελευταῖα χρόνια ὁ ἐπαγγελματικὸς ἀθλητισμὸς ἄρχισε νὰ κατακτᾶ ἔδαφος στὸν ἔξω κόσμο, στὴν Εὐρώπη καὶ τὴν 'Αμερική, καὶ ὄχι τόσο στὸν ἀθλητισμὸ τοῦ στίβου, ὅσο στὸν ἀθλητισμὸ τοῦ γηπέδου (ποδόσφαιρο κλπ.). Καὶ τὸ... μικρόβιο αὐτὸ ἀσχίζει νὰ εἰσχωρῆ καὶ στὸν ἑλληνικὸ ἀθλητισμό.

Ὁ ἐπαγγελματικὸς ἀθλητισμὸς ἔχει τοὺς ὑποστηρικτάς του, ὅπως ἔχει καὶ τοὺς πολεμίους του. Ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος εἶναι ἀναμφισβήτητο ὅτι παρουσιοῦ τὸ γνήσιο ἀθλητικο πνεῦμα, τὸ πνεῦμα τοῦ «ἀθλητοῦ», ποὺ ἀγωνίζεται γιὰ τὸν κότινο τῆς δάφνης, ἀπο τὸ ἄλλο πάλι δίδει ὤθηση στὰ ἀθλητικὰ σωματεῖα καὶ τοὺς ἐπιτρέπει νὰ ἐνισχύσουν ἄλλα τμήματά τους.καθσπὰ ἐρασιτε χνικά. Δὲν πρέπει νὰ ξεγνᾶμε ἄλλωστε ὅτι σε πολλὲς ὑψηλὲς ἐκδηλώσεις τοῦ Πνεύματος καὶ τῆς Τέχνης ἔχει ἐφαρμοσθῆ ὁ ἐπαγγελματισμός, ὅπως στὴ μουσική, στὴ λογοτεχνία, στὴ ζωγραφική, στὴ γλυπτική, στὸ χορὸ κλπ. Κι' ὅμως κανεὶς δὲν σκέφθηκε νὰ κατηγορήσῃ τὸ Μητρόπουλο ἢ τὸ Μασχγνά, τὸν Μῶμ ἢ τὸν Στάϊνμπεκ, τὴ Μῆτσα Σήρεσ ἢ τὴν Σύντ Τσάρις ὅτι μὲ τὸν ἐπαγγελματισμό σκοτώνουν τὴν Τέχνη τους.

Γιὰ νὰ δημιουργηθῆ ἐπαγγελματικὸς ἀθλητισμὸς στὸν τόπο μας πρέπει νὰ ὑπάρχουν τουλάχιστον 20—25 σχεδὸν ἰσοδύναμες ὁμαδες—μιλᾶμε δέβαια γιὰ τὸν ἀθλητισμὸ τοῦ γηπέδου, τὸ ποδόσφαιρο—καὶ ὄχι μόνο στὴν 'Αθήνα, ἀλλὰ καὶ σὲ διάφορες ἄλλες πολεις, ὅπως γίνεται στὴν 'Αγγλία, στὴ Γαλλία, στὴν 'Αμερική, στὴ Σουηδία, στὴ Νορβηγία καὶ ἀλλοῦ. Γι' αὐτὸν τὸ λόγο δὲν μπορεῖ νὰ δημιουργηθῆ ποδὸς τὸ ποιὸν ἐπαγγελματικὸς ἀθλητισμὸς στὸν τόπο μας κι ὄχι γιατὶ θὰ ἦταν ἐπιβλαβὲς στὴ νεολαία μας. Γιατί, ἂν ὁ ἐπαγγελματικὸς ἀθλητισμὸς εἶναι μιὰ φορὰ ἐπιβλαβής, ὁ ὑφιστάμενος—γιατὶ νὰ κρυβόμαστε;—«κρυπτοεπαγγελματισμὸς» εἶναι γίλιες φορὲς χειρότερος καὶ καταστρεπτικός. Δ. Ν. Σ.

✻

Μαζεύετε Γραμματόσημα

ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Στὶς 15 'Ιανουαρίου ἐκυκλοφόρησε ἡ νέα 'Ελληνικὴ σειρὰ γραμματοσήμων τῆς «'Αρχαίας Τέχνης». 'Η νέα αὐτὴ σειρὰ ἀποτελεῖται ἀπὸ 12 γραμματόσημα μὲ παραστάσεις παρμενες ἀπὸ τὰ ἔργα τῆς τέχνης τῶν ἀρχαίων προγόνων μας. 'Επὶ πλέον μεγάλες μορφὲς τῆς ἀρχαίας 'Ελλάδας, ὅπως ὁ Περικλῆς ὁ 'Αθηναῖος πολιτικὸς ποὺ ἐδημιούργησε τον «Χουσὸ Αἰῶνα», ὁ "Ομηρος ποὺ ἐκέφδισε τὴν ἀθανασία μὲ τὴν 'Ιλιάδα καὶ τὴν 'Οδύσσεια, καὶ ὁ Μέγας 'Αλέξανδρος ποὺ ὡδήγησε τοὺς "Ελληνας πολεμιστὰς ἕως τὶς 'Ινδίες, θὰ παρουσιάζωνται σὲ τρία γραμματόσημα τῆς νέας σειρᾶς. Στὰ ὑπόλοιπα γραμματόσημα θὰ συναντήσουν οἱ φιλοτελεῖσται θαυμάσια ἀγάλματα, ὡραιότατες ἀγγειογραφίες καὶ ἄλλα δημιουργήματα τῶν ἀρχαίων καλλιτεχνῶν. 'Η συνολικὴ ἀξία τῆς νέας σειρᾶς εἶναι 34.800 δραχμὲς καὶ προβλέπεται ὅτι θὰ παρουσιάση ζωπὸ ἐνδιαφέρον γιατὶ εἶναι πάρα πολλοὶ σὲ ὅλο τὸν κόσμο οἱ συλλέκτες ποὺ ἀγαποῦν τὰ γραμματόσημα ποὺ θυμίζουν τὴν ἀρχαία 'Ελλάδα, τοὺς ἀνθρώπους της καὶ τὰ ἔργα τους. Θὰ πρέπει ἀκόμα νὰ σημειωθῆ ὅτι τὰ περισσότερα ἑλληνικὰ γραμματόσημα ἔχουν θέματα τῆς 'Αρχαίας 'Ελλάδος, ὥστε, φυλλομετρῶντας κανεὶς ἕνα ἄλμπουμ 'Ελληνικῶν γραμματοσήμων, βλέπει νὰ ξεδιπλώνεται ἐμπρὸς στὰ μάτια του μὲ ἕνα τόσο πρωτότυπο τρόπο ὅλη ἡ 'Αρχαία 'Ελλάδα, ποὺ μαθαίνουμε γ' αὐτὴν σὰν μάθημα τῆς 'Ιστορίας.

Στὰ μέσα Μαρτίου προκειται νὰ κυκλοφορήση μιὰ ἀκόμη 'Ελληνικὴ σειρά. Θὰ ἀποτεληται ἀπὸ τρία γραμματόσημα «ἀεροπορικα», δηλαδὴ θὰ χρησιμοποιοῦνται στὰ γραμματα ποὺ μετοφεροντα μὲ τὸ ἀεροπλάνο. 'Η νέα αὐτὴ σειρὰ θὰ ἔχη ἐπίσης εἰκόνες ἀπὸ τὴν ἀρχαία 'Ελλάδα. Τὴν 'Αθηνά, τὸν θεὸ 'Απόλλωνα καὶ ἕνα δρομέα μὲ πυρσο. Τὸ γραμματόσημα αὐτὰ θὰ εἶναι ἀναμνηστικὰ τῆς συμπληρώσεως πέντε ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως τοῦ 'Ατλαντικοῦ Συμφώνου, στὸ ὁποῖο μετέχει καὶ ἡ 'Ελλάς.

Ο ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΤΗΣ

ΜΑΖΥ ΜΕ ΤΟΝ ΜΠΟΥΡΛΟΤΙΕΡΗ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ: 'Απὸ τὴ σελίδα 39.

ες τους. Κι' ὁλάκερο τὸ νησὶ κατέδηκε στὸ γιαλο νὰ καλοδεχτῆ τοὺς νικητὲς, ποὺ δὲν ἄργησαν νὰ φανοῦν.

Ξεμπαρκάραγε καμμιὰ φορὰ οἱ μπουρλοτιέρηδες. Σὰν πάτησαν τὴ στεριὰ, δὲν ἄκουγες γυρα τους παρὰ φωνὲς χαρᾶς καὶ κλάματα ἐνθουσιασμοῦ. 'Η Βουλὴ τοὺς προσφώνησε με τιμητικοὺς λόγους. 'Ο Μιαούλης τοὺς φίλησε ἕναν πρὸς ἕναν. 'Στὸ κεφάλι τοῦ Κανάρη βάλανε στεφάνι ἀπὸ δάφνη.

Μέσα στὸ πλῆθος, στέκει κι' ὁ Χαράλαμπος Σίγδας, καὶ τὰ μάτια του τρέχουν ἀδιάκοπα δάκρυα χαρᾶς καὶ περηφάνειας. 'Ο γιός του ξανάρθε ζωντανός. 'Ο Δημητρὸς ἀντικρύζοντάς τον, ἀψηφᾶει τὴν ἀτιμωρὶ ὑποδοχὴ ποὺ τοὺς κάνανε, ὁρμᾶει, ἁρπαζει τὸ χέρι τοῦ πατέρα του καὶ τὸ φιλεῖ. Καὶ κεῖνος ἀγκαλιάζοντάς τον, τὸν κατοφιλεῖ, ἐνῶ τὰ μάτια του ἀδάσταχτα πιὰ τρέχουν.

'Ο Κανάρης ἀπὸ μέρος ὅλων εὐχαριστεῖ τη Βουλὴ καὶ τὸν κόσμο γιὰ τὴν ὑποδοχή τους. Μὰ χρωστᾶνε κάποιο χρέος ὅλοι τους. Βγάζουν τὰ παπουτσια τους καὶ ξυπόλητοι οἱ μπουρλοτιερηδες μὲ κεφαλὴ τὸν Κανάρη καὶ τὸν Πιπίνο, πᾶνε στὸ "Αη Νικόλα νὰ εὐχαριστήσουν τὸν 'Αγιο ποὺ τοὺς βοήθησε. Μπαίνουν μέσα στὴν ἐκκλησιὰ καὶ γονατιστοὶ κάνουν τὸ σταυρό τους. 'Ο Κανάρης βγάζει τὸ στεφάνι ἀπ' τὸ κεφάλι του καὶ τὸ κοσμάει στὴν εἰκόνα τοῦ "Αη Νικόλα. Κι' ὕστερα, ἀρχίζει ἡ εὐχαριστήρια λειτουργία.

✻

Τὸ νησὶ ἔνει ἀνάψει ἀπ' τὸ γλέντι. Σὲ σπίτια, σὲ καπηλειά, στὰ καράβια μέσα, ἔχουν στήσει μεγάλο γαοσκόπι. Ζουρνάδες, λαούτα. λύρες ἀντηνοῦν παντοῦ.

'Η ταβέρνα τοῦ Σίγδα εἶναι πάλι γιομάτη. 'Ο Κανάρης μὲ τοὺς φίλους του γλεντᾶει κι' αὐτὸς στὸ μέρος ποὺ εἶχε πάρει τὴ μεγάλη του ἀπόφαση. Κι' ὅλους μέτα στο καπηλειὸ τοὺς φέρνει βόλτα καὶ τοὺς περιποιεῖται ὁ Δημητρός. Γιατί, σὰ φύγανε ἀπ' τον "Αη Νικόλα καὶ σκόπισαν, ὁ Δημητρὸς ἔτρεξε καὶ πόλι στὸ καπηλειό. νὰ πάση ἀπάνω του τὴ δουλειὰ καὶ νὰ δοκθήση τὸν πατέσα του. Σεινὸς καὶ ντοσπαλὸς δὲ τὸ πῆρε πάνω του γιὰ κεῖνο ποὺ εἶχε κάνει μαζὺ μὲ τοὺς ἄλλους. Μήτε μιὰ λέξη καυνισιόιοκη δὲν ἔβγαλε ἀπ' τὸ στόμα του. Ἀπὸ τραπέζι σὲ τραπέζι κουβαλοῦσε πρόθυμα τὶς κρασακανάτες κι' ὅ,τι τοῦ ζητοῦσαν οἱ πελάτες. Κι' ἂν κανεὶς θαλασσινὸς τοῦ ἔφαινε κανένα λόγο νὰ τὸν παινέψουν γιὰ κεῖνο ποὺ ἔκανε μ' ὅλο ὅτι ἦταν μικρός. αὐτὸς κοκκίνιζε. κατέβαζε τὰ μάτια καὶ χωις ν' ἀποκριθῆ τοὺς πελάτες τοῦ καπηλειοῦ. Λὲς καὶ τίποτα δὲν εἶνε μεσολαβήσει.

Στὰ μπουλλότο ἔκανε τὸ νοέος του σ'ὴν πατρίδα. τώρα στὸ καπηλειὸ τοῦ πατέρα του εἶχε ὑποχρέωση νὰ περιποιηθῆ τοὺς πελάτες.

Κι' ἀπ' τὸ καπηλειὸ τοῦ Σίνδα. ἐκεῖ ὅπου εἶναν ξεσκωμοῦ κάποιο βράδυ οἱ μπουλλοτιέρηδες ἀκούστηκε κι' ἕνα τραγοῦδι. 'Ενα τραγοῦδι ποὺ κάποιος λυράκης Ψαριανὸς σκάσωσε καὶ τσαναμιδόταν σ' ὅλο τὸ νησί. Κι' ἔλεγε τὸ τραγοῦδι:

«Μπουλλότο ὁπὸ τὴν "Ψδρα
μπουλλότο ἀπ' τὰ Ψαρά
ἐπῆναν καὶ συνκώψαν
τὰ γένεια τοῦ πασσό».

Κι' ἕνας ἀπὸ κεῖνους ποὺ «συνκώψαν τὰ γένεια τοῦ πασσό» ἦταν κι' ὁ γιὸς τοῦ κάπελα τοῦ Σίνδα. 'Ο Δημητρόος. Μ' ὅλο ποὺ δὲν εἶνε κολοκλεῖσει ἀκόμα τὰ δεκατέσσερα. Στόθηκε ὅμως τυπερός, γιατὶ πῆρε μερίδιο ἀπὸ μιὰ μεγάλη δόξα τῆς 'Επανάστασης.

ΤΑΚΗΣ ΛΑΠΠΑΣ

✻

'Η Συνεργασία τῶν φίλων μας

ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΧΡΟΝΟΣ

ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ χρόνος στὸ σχολεῖο. Κι' ὕστερα ἀντίρο πιὰ θρανία. "Οχι ξύπνημα ἀπ' τὰ χωράματα, ὄχι νὰ παίρνης στὸ πόδ. τὸ πρωϊνό σου, ὄχι νὰ τρέχης σὰν τρελλὴ στὸ δρόμο μὲ μιὰ τσάντα παρομάσχαλα.

"Αχ, ἄργησα καὶ σήμερα. 'Αργεῖ κι' αὐτὸ τὸ τραμ. Κρῖμα ποὺ εἶναι καὶ τρόλεϋ... Σὰν δὲν ντρέπεται τὸ μπόϊ του... 'Η μάλλον σὰν δὲν ντρέπομαι ἐγώ. Μόλις θὰ φτάσω λαχανιασμένη κι' ἀργοπορημένη στὴν τάξη, θὰ μὲ ὑποδεχθῆ, τὸ ξέρω, ὁ καθηγητὴς τῶν 'Ελληνικῶν μ' ἐκεῖνο τὸ στερεότυπο:

—"Αργησες πάλιν, 'Ανεμώνα.

—Μὰ, ξέρετε, κύριε καθηγητά, τὸ τράμ...

—Νὰ ξυπνᾶς δέκα λεπτὰ ἐνωρίτερα.

Μὰ τότε, καλύτερα νὰ... καταργήσω τὸν ὕπνο, γιὰ νὰ φτάνω στὴν ὥρα μου στὸ σχολεῖο.

'Αὐτὸ τοῦ χρόνου, ὅμως τὰ λέμε. Ξάπλα, τεμπελιά, χουζοῦρι.

Δὲν θὰ σὲ ξαναδῶ σχολεῖο. Δὲν θὰ ξαναντικρύσω τὴν τάξη μου. Δὲν θὰ ξανακάτσα ἀπάνω σου, θρανιάκι μου. Δὲν θὰ σὲ ξαναδῶ. ἀγαπημένε μου τῶν 'Ελληνικῶν—κ' ἄς μὲ κατσάδιαζες συχνὰ - πυκνά. Οὔτε καὶ σεῖς, φίλες μου καὶ συμμαθήτριές μου. Τὰ βιβλία μου, ἄδικα θὰ μὲ περιμένουν νὰ τ' ἀνοίξω.

Μὰ τότε, τότε... 'Εγὼ ποὺ τὰ ἔχω τόσο ἀγαπήσει ὅλα. Ὅλα... Γιὰ φαντασθῆτε, δὲν θὰ σᾶς ξαναδῶ ἄλλο πιά! Μὰ ὄχι, ὄχι, κάτι πρέπει νὰ γίνη, δὲν μπορῶ νὰ τὰ χάσω ὅλα τόσο γρήγορα. 'Αχ, ἂν μ' ἀφήνατε στὴν ἴδια τάξη ἐφέτος... Γιὰ νὰ ξαναρθῶ καὶ τοῦ χρόνου...

ΑΝΕΜΩΝΑ

✻

Τὸ παραμύθι τῆς Γιαγιᾶς

'Απόψε πέθανε ἡ γιαγιὰ
μὲ τ' ἀσημένια τὰ μαλλιὰ
καὶ τὸ γλυκὸ τὸ στόμα.
"Εφυγε τόσο θεριόπτερη,
δὲν πρόφταση νὰ τῆς σθηστῆ,
τὸ γέλιο ἀπὸ τὸ στέμα.

✻

Κι' εἶχεν ἀρχίσει νὰ μᾶς πῆ
κι' ἀπόψε ἡ νόνα ἡ χρυσῆ
τ' ὡραιότατο παραμύθι...
"Εφυγε τόσο διαστικό,
ὅπου δὲν ἔμοιαζε νεκρή,
μὰ σὰν ν' ἀποκοιμήθη...

✻

Τὸ παραμύθι τὸ στερνό,
Τὸ «μιὰ φορὰ κι' ἕναν καιρό»,
στὰ χείλη ἔχει παγώσει...
Στὸν ἄλλο κόσμο ποὺ τραβᾶ
ἡ ἀσημομάλλα ἡ γιαγιὰ
θὲ νὰ τ' ἀποτελειώση...

ΝΟΣΤΑΛΓΟΣ

✻

ΠΡΟΝΟΜΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

"Οσοι ἐγγράφονται συνδρομηταὶ στὸ «ΦΙΛΟ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ» ἔχουν τὰ ἑξῆς προνόμια:

1) Μποροῦν νὰ στέλνουν ΔΩΡΕΑΝ συνεργασία τους στὸ περιοδικό, ἐνῶ οἱ ἀναγνῶσται πρέπει νὰ συνοδεύουν κάθε συνεργασία τους μὲ 3.000 σὲ χαρτονόμισμα ἢ σὲ ἀσφρά γιστα ΚΑΘΑΡΑ γραμματόσημα.

2) Μποροῦν νὰ παίρνουν ΔΩΡΕΑΝ μέρος στοὺς διαγωνισμοὺς ποὺ προκηρύσσει τὸ περιοδικό.

3) "Εχουν ἔκπτωση 20% ἀπάνω στὶς βιβλιοπωλειακὲς τιμὲς τῶν παιδικῶν βιβλίων ποὺ ἐκδίδουν οἱ διάφοροι ἐκδοτικοὶ οἶκοι.

4) "Εχουν ἔκπτωση 25% στὰ παιδικὰ βιβλία τοῦ κ. "Αλκη Τροπαιάτη.

Ἐπίσης, ὅσοι ἐγγραφοῦν συνδρομηταὶ μέχρι τὴν 31 'Ιανουαρίου παίρνουν ΔΩΡΕΑΝ σὲ μιὰ ἐξόμηνη τὸ βιβλίο «ΚΡΥΦΟ ΣΧΟΛΕΙΟ», οἱ δὲ ἐτήσιοι τὸ βιβλίο «ΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΑ ΠΑΛΙΑ» ἢ «ΤΟ ΚΑΣΤΡΟ ΤΗΣ ΚΥΡΑΣ».

Ο ΦΙΛΟΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

ΠΑΙΔΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

4 ΒΙΒΛΙΑ ΤΟΥ ΑΛΚΗ ΤΡΟΠΑΙΑΤΗ

1. ΣΤΟ ΠΕΛΑΓΟΣ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΝΑΓΙΑ Δρχ. 30.000
2. ΤΟ ΚΡΥΦΟ ΣΧΟΛΕΙΟ Δρχ. 15.000
3. ΤΟ ΚΑΣΤΡΟ ΤΗΣ ΚΥΡΑΣ Δρχ. 18.000
4. ΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΑ ΠΑΛΙΑ Δρχ. 25.000

Ἐγκεκριμένα ἀπὸ τὸ Ὑπ. Παιδείας.

Ὡραιότατα βιβλιοδετημένα — ἐκτὸς ἀπὸ τὸ «ΚΡΥΦΟ ΣΧΟΛΕΙΟ» — μὲ πολύχρωμα ἐξώφυλλα ὄφσετ καὶ πλουσιωτάτη εἰκονογράφηση.

Πωλοῦνται σὲ ὅλα τὰ βιβλιοπωλεῖα.

Στοὺς συνδρομητάς μας στέλνονται, χωρὶς καμμιὰ ταχυδρομικὴ ἐπιβάρυνση, μὲ ἔκπτωση 25%.

Ο ΦΙΛΟΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΑΙΔΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΛΚΗΣ Κ. ΤΡΟΠΑΙΑΤΗΣ

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΧ. 3.000

Γραφεῖα: Εὐτυχίδου 7. 'Αθῆναι — Τηλέφ.: 71.511

ΣΥΝΡΟΜΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ

'Ετησία	Δρχ. 70.000
'Εξάμηνος	» 35.000
Σχολεῖα, Δῆμοι, Κοινότητες .	» 100.000
'Οργανισμοί, Τράπεζες, 'Εταιρεῖες	200.000

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

'Αγγλίας, Κύπρου	Λ.Α. 1
'Αμερικῆς	Δολ. 4
Αἰγύπτου	Γρ. Δ. 100

'Επιστολὲς καὶ ἐμβάσματα: «ΦΙΛΟΝ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ» Εὐτυχίδου 7 — 'Αθῆναι (5)

'Υπεύθυνος Συντάξεως: ΑΛΚΗΣ Κ. ΤΡΟΠΑΙΑΤΗΣ

Προϊστάμενος Τυπογραφείου: ΑΝΑΣΤ. ΧΑΤΖΗΒΑΣΙΛΕΙΟΥ 'Αμαζόνων 25 — Καλλιθέα.

ΣΕΙΣ ΚΙ' ΕΓΩ

Οἱ φίλοι μας ποὺ ἔλαβαν τὰ πρῶτα φύλλα τοῦ περιοδικοῦ παρακαλοῦνται νὰ μᾶς εἰδοποιήσουν ἂν θέλουν νὰ συνεγισθῆ ἡ ἀποστολὴ τοῦ «ΦΙΛΟΥ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ». στέλνοντας συγχρόνως τὴ συνδρομή τους μὲ ταχυδρομικὴ ἢ τραπεζιτικὴ ἐπιταγή, στὰ γραφεῖα τοῦ περιοδικοῦ (Εὐτυχίδου 7—Παγκράτι). "Οσοι μένουν στὴν 'Αθήνα, μποροῦν νὰ μᾶς τηλεφωνήσουν στὰ γραφεῖα μας (τηλ. 71-511) γιὰ νὰ στείλουμε τὸν εἰσπράκτορα στὰ σπίτια τους γιὰ τὴν εἰσπραξῆ τῶν συνδρομῶν τους.

'Ο κ. Τροπαιάτης εἰδοποιεῖ τοὺς φίλους του ποὺ θέλουν νὰ τὸν συναντήσουν, ὅτι βρίσκεται στὰ γραφεῖα τοῦ περιοδικοῦ κάθε μέρα ἀπὸ τὶς 3—5 μ.μ.

✻

Μ' ΟΛΟ ποὺ σᾶς εἶχα ὑποσχεθῆ στὸ προηγούμενο φύλλο μου νὰ εἶμαι πιὸ φλύαρος στὸ σημερινό, ἀναγκάζομαι σήμερα νὰ εἶμαι πιὸ λακωνικὸς καὶ ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους... Σπαρτιάτες. Μὰ δὲν φταίω ἐγώ. 'Η ὕλη μὲ ἔχει πνίξει κυριολεκτικά. Τὸ θλέπετε καὶ μόνοι σας. Καινούργια θέματα στὸ σημερινὸ τεῦχος, καινούργιες στῆλες. Κι' ἔτσι ἀναγκαστικὰ ἡ δική μου στήλη...κονταίνει. 'Εκεῖ ποὺ τὴν ὀνειρευόμουνα γίγαντα, κοντεύει νὰ καταντήση...νάνος.

✻

ΩΣΤΟΣΟ ὅμως, θὰ τὰ ποῦμε αὐτὰ τὰ λίγα λογάκια ποὺ ἔχουμε νὰ ποῦμε. 'Εξακολουθοῦν νὰ φτάνουν στὸ γραφεῖο μου γράμματα ἀπὸ φίλους μου, τόσο ἀπὸ τὴν 'Αθήνα, ὅσο κι' ἀπὸ τὶς ἐπαρχίες. Αὐτὰ τὰ γράμματα εἶναι ἡ καλύτερη ἱκανοποίηση γιὰ τοὺς κόπους μου. Χαράξαμε ἕνα δρόμο καὶ ἡ φιλοδοξία μας εἶναι νὰ τὸν συνεχίσουμε χωρὶς τὴν παραμικρὴ παρέκκλιση. Εἶναι δύσκολος δέβαια ὁ δρόμος μας — ὅπως εἶναι δύσκολος κάθε δρόμος σωστὸς καὶ τίμιος. Φτάνει ποὺ νιώθω τὰ παιδιά στὸ πλάϊμου, νὰ μὲ ἐνισχύουν καὶ νὰ μὲ ξεκουράζουν μὲ τὰ ὡραῖα τους γράμματα καὶ γενικὰ τὴν ἠθική τους συμπαράσταση.

✻

ΟΛΟΙ μὲ ὑποδέχτηκαν μὲ ἀληθινὴ ἀγάπη. Σὰν κάτι ποὺ ἔλειπε ἀπὸ τὸν τόπο μας. Μὲ ἀγκάλιασαν ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ καὶ μὲ ἀγάπησαν σὰν δικό τους. Παιδιά, γονεῖς, σχολεῖα. Αὐτὸ δὲν εἶναι ποὺ ζητοῦσα ἀπὸ τὸ πρῶτο κιόλας φύλλο μου; Μὲ συγκινεῖ ὡστόσο καὶ ἡ ὑποδοχὴ τοῦ Τύπου — τῶν ἐφημερίδων. 'Εκτὸς ἀπὸ τὶς συνηθισμένες τυπικὲς ἀγγελίες ποὺ γίνονται γιὰ κάθε ἔντυπο. ὡρισμένες ἔγκριτες ἀθηναϊκὲς ἐφημερίδες ἀφιέρωσαν κολακευτικὰ σχόλια καὶ κρίσεις γιὰ μένα. 'Εχω ὑπ' ὄψη μου γιὰ τὴν ὥρα τὰ σχόλια ποὺ ἔγραψαν οἱ ἀθηναϊκὲς ἐφημερίδες: «ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ», «ΒΗΜΑ», «ΕΘΝΟΣ» καὶ «ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ» καὶ ποὺ τ' ἀναδημοσιεύω σὲ εἰδικὴ στήλη τῆς ἴδιας αὐτῆς σελίδας. Τὶς εὐχαριστῶ θερμότατα γιὰ τὴν τόσο εὐγενικὴ καὶ θερμὴ συμπαράστασί τους στὰ πρῶτα-πρῶτα βήματα ἑνὸς μικροῦ συναδέλφου τους, ὅπως ἐγώ. 'Εκεῖνο ποὺ μὲ συγκινεῖ ἰδιαίτερα, εἶναι ὅτι ὅλες μὲ παρομοιάζουν μὲ τὴν ἀξέχαστη «ΔΙΑΠΛΑΣΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ» καὶ τονίζουν ὅτι μὲ τὴν ἔκδοσή μου ἔρχομαι νὰ γεμίσω τὸ κενὸ ποὺ ἄφησε 'Εκείνη. Καὶ πάλι τὶς εὐχαριστῶ.

✻

ΣΤΗΝ ἀρχὴ-ἀρχὴ γράφω καὶ ἀπευθύνομαι στοὺς φίλους μου, σ' αὐτοὺς ποὺ ἔστειλα τὰ πρῶτα φύλλα μου, μὲ τὴ σύσταση ἑνὸς κοινοῦ φύλλου. Οἱ πιὸ πολλοὶ ἔσπευσαν νὰ μοῦ στείλουν τὴ συνδρομή τους. Παρακαλῶ καὶ πάλι ἐκείνους ποὺ δὲν μ' εἰδοποίησαν ἀκόμα, νὰ μοῦ γράψουν ἢ νὰ μοῦ τηλεφωνήσουν ἂν θέλουν νὰ συνεχίσω τὴν ἀποστολή, στέλνοντάς μου συγχρόνως καὶ τὴ συνδρομή τους. Δὲν μποροῦν νὰ φανταστοῦν τὸ πόσο μ' ἐνισχύουν καὶ μὲ βοηθοῦν μ' αὐτὸν τὸν τρόπο.

Ο ΦΙΛΟΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

●

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

✪ Σ' εὐχαριστῶ, ΣΤ. ΤΡ., γιὰ τὸ ἐνδιαφέρον σου καὶ γιὰ τὴν εὐγενικιὰ προσφορά σου. "Αν δὲν σοῦ κάνη κόπο πέρνα καμιὰ μέρα ἀπ' τὰ γραφεῖα. ✪ Τὸ εἶπες καὶ τὸ ἔκανες, ΜΑΝΘ. ΓΚ.—ὅτι θὰ μὲ... βομβαρδίζης μὲ συνεργασία σου. Πῆρα καὶ τὰ δυό σου διηγήματα, καλύτερα ὅμως θὰ ἔκανες ἂν περίμενες νὰ κριθῆ πρῶτα τὸ ἕνα κι' ὕστερα νὰ στείλης τὸ ἄλλο. Γιὰ σκέψου ἂν ὅλοι οἱ φίλοι μου ποὺ μοῦ στέλνουν συνεργασίες ἔκαναν τὸ ἴδιο ... Θἄθελα νὰ σὲ δῶ καμιὰ μέρα. "Αν μπορῆς πέρασε ἀπὸ τὸ γραφεῖο. "Οσο γιὰ τὴν ἐπιθυμία σου νὰ γίνη τὸ περιοδικὸ ἑβδομαδιαῖο, αὐτὸ εἶναι κοινὴ ἐπιθυμία. "Ας στερεωθῆ πρῶτα δεκαπενθήμερο — κι' ὅλες οἱ ἐνδείξεις εἶναι πάρα πολὺ εὐνοϊκὲς — καὶ μετὰ θλέπουμε. 'Ο κ. Τροπαιάτης σ' εὐχαριστεῖ γιὰ τὰ καλά σου λόγια. ✪ Μοῦ γράφεις. ΕΥΓ. ΠΑΣΧ., ὅτι ποσπαγανδίζεις τὸ «Φίλο τοῦ Παιδιοῦ» στὸ σχολεῖο σου. Σ' εὐχαριστῶ καὶ περιμένω νέα σου. 'Επίσης τὴ συνεργασία ποὺ μοῦ γράφεις. ✪ Μὲ συγκίνηση διάβασα τὸ γράμμα σου, ΑΡΙΣΤ. ΚΑΝΔΗΛ. καὶ χάρηκα πολὺ ποὺ ἀνανεώσαμε τὴ φιλία μας. 'Ακριβῶς γιατὶ ἔχω φίλους σὰν καὶ σένα, εἶμαι βέβαιος πὼς θὰ ἐπιτύχω στὴν προσπάθειά μου. Τὰ ποιήματά σου τὰ διάβασα. Εἶναι σὰν θέματα καλά. Τὸ γράψιμό τους ὅμως καὶ ἡ γλώσσα ὑστεροῦν. Περιμένω κάτι πιὸ ἁπλὸ καὶ πιὸ ἄρτιο. ✪ Συμφωνῶ μαζί σου, Θ. ΠΑΤΡ., σὲ ὅσα γράφεις γιὰ τὰ διάφορα ἔντυπα ποὺ ἐξαπατοῦν τὰ παιδιὰ καὶ ἀντὶ νὰ τὰ μορφώνουν, τὰ διαφθείρουν. 'Αλλά, θλέπεις, δὲν εἶμαι...Κράτος γιὰ νὰ ἀπαγορεύσω τὴν κυκλοφορία τους. Μὲ τὸ «Φίλο τοῦ Παιδιοῦ» κολακεύουμαι καὶ πιστεύω ὅτι δίδω στὰ 'Ελληνόπουλά μου κατάλληλη πνευματικὴ τροφή. Τὸ ἴδιο τὸ Κράτος μὲ τὸ νὰ μὲ συνιστᾶ στὰ σχολεῖα καὶ στοὺς μαθητὰς ἀνεγνωρίζει τὴν προσπάθειά μου. ✪ Στὴν ὡραία σου πόλη, ΒΑΣ ΦΡ., ἔχω καὶ ἄλλους φίλους. Δὲν θὰ μπορύσατε νὰ συ-τονίσετε τὶς ἐνέργειές σας διὰ τὴ διάδοση τοῦ «Φίλου τοῦ Παιδιοῦ»; ✪ Γιατί τόση ἀπαισιοδοξία στὸ πεζό σου, ΔΗΜ. ΘΡ.; 'Η ζωὴ δὲν εἶναι γεμάτη σκοτάδι καὶ ἀσχήμιες. "Εχει καὶ φῶς καὶ ὁμορφιές. Φτάνει νὰ τὶς ἀναζητήσης κι' ἐντός σου καὶ γύρω σου. ✪ Σ' εὐχαριστῶ, ΚΑΤ. ΣΒΟΛ., γιὰ τὸ εὐγενικό σου γράμμα καὶ τὰ καλά σου λόγια. Χαίρομαι ποὺ σ' ἐνθουσίασε τὸ περιοδικό. Γνώρισα καὶ τὸν πατέρα σου, ποὺ τόσο πολὺ μὲ προπαγανδίζει. Καὶ δέβαια μπορεῖς νὰ μοῦ στέλνης συνεργασία. Τὸ κρυπτογραφικό σου καλὸ καὶ ἐγκρίνεται.

Στὰ ὑπόλοιπα γράμματα θὰ ἀπαντήσω στὸ ἐρχόμενο μὲ αὐστηρὴ σειρὰ προτεραιότητος.

●

ΟΡΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΚΑΘΕ φίλος μας μπορεῖ νὰ στέλνη συνεργασία του στὸ «Φίλο τοῦ Παιδιοῦ», μὲ τοὺς ἑξῆς ὅρους:

1) Νὰ εἶναι δικιά του καὶ πρωτότυπη.

2) Νὰ εἶναι γραμμένη μὲ μελάνη κι' ἀπὸ τὴ μιὰ μεριὰ τοῦ χαρτιοῦ.

3) Νὰ μὴ ξεπερνάη τὶς 400 λέξεις, ὅταν πρόκειται γιὰ πεζὸ καὶ νὰ μὴν εἶναι μεγαλύτερη ἀπὸ 20—24 στίχους, ὅταν πρόκειται γιὰ ποίημα.

4) Νὰ μὴ στέλνη παρὰ μόνο μ ί α συνεργασ

ΡΑΪΝΤΕΡ ΧΑΓΚΑΡΝΤ

Οἱ ΘΕΟΙ τῶν ΠΑΓΩΝ

Διασκευή: ΕΙΡ. ΦΩΤΕΙΝΟΥ—Εἰκόνες: Μ. ΡΑΜΦΟΥ

ΤΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΑ

Βρισκόμαστε στὴν προϊστορικὴ πρωτόγονη ἐποχή. Ὁ Γουΐ, ἕνας γενναῖος κυνηγός, ζῆ στὴ χώρα τῶν Πάγων, ὅπου λατρεύουν γιὰ θεὸ τὸ «Θεὸ τῶν Πάγων». Ὁ Γουΐτ, ποὺ ὅλη ἡ φυλὴ τὸν ἀγαπάει, μισεῖ τὸν τυραννικὸ ἀρχηγὸ Χέγκα, ποὺ ἔχει σκοτώσει τὸ κοριτσάκι του, τὴ Φόα. Ἡ γυναίκα του, ἡ Ἀάκα, τὸν προτρέπει νὰ ζητήση σημάδι ἀπὸ τοὺς Θεοὺς τῶν Πάγων, γιὰ νὰ παλέψη μὲ τὸ Χέγκα. Τὸ σημάδι δίδεται μὲ μιὰ πέτρα ποὺ κυλάει ἀπ' τὸ παγόβουνο καὶ κάνει λυώμι τὸ κεφάλι ἑνὸς λύκου, ποὺ εἶχε σκοτώσει λίγο πρὶν ὁ Γουΐ. Ὁ μονόφθαλμος καὶ ἀσχημομούρης σκλάβος του Πάγκ — ποὺ ὁ Γουΐ τὸν εἶχε σώσει καὶ ποὺ ὅλη ἡ φυλὴ τὸν νομίζει γιὰ λυκάνθρωπο — γδέρνει τὸ λύκο καὶ φορτωμένος τὸ τομάρι του γυρνάει μαζὶ μὲ τὸν ἀφέντη του στὸ χωριό.

•

Ἡ φυλὴ ξεσηκώθηκε ἀπὸ τὸ θόρυβο τῶν σκυλιῶν καὶ πολλοὶ πρόβαλαν ἀπ' τὶς καλύβες, νὰ δοῦν τί συμβαίνει. Ἦταν ἄνθρωποι μὲ ἀγριωπὲς μορφές, μὲ σκοῦρα μαλλιά, σὰν τὸ Γουΐ κι' ἔμοιαζαν καταπληκτικὰ μεταξύ τους. Τὰ χαρακτηριστικά τους ἦταν τραχειά, γιατὶ εἶχαν ζήσει ὅλες τὶς σκληρότητες καὶ τὶς κακουχίες τῆς ζωῆς. Εἶχαν ὅμως ὡραῖα μάτια, σὰν τοῦ Γουΐ, μὰ πάντα σχεδὸν γεμᾶτα ἀνησυχία καὶ τρόμο.

Λίγο λίγο ξεθάρρευαν καὶ μαζεύονταν γύρω ἀπὸ τὸ γενναῖο τους κυνηγό, ποὺ τόσο τὸν ἀγαποῦσαν, γιατὶ ἤξεραν πὼς ὅσο ἐκεῖνος ζοῦσε, ἡ φυλὴ δὲν ἐπρόκειτο νὰ πεινάση.

Μαζεύονταν γύρω του καὶ κοίταζαν μὲ μιὰ ἔκφρασι θαυμασμοῦ, τὴ λυκοπροβιά, ποὺ κρατοῦσε ὁ Πάγκ.

Μέσα ἀπὸ τὸ πρωτόγονο ἐκεῖνο πλῆθος, ὁ Γυΐ τράβηξε γιὰ τὴν καλύβα του, ποὺ ἦταν ἀπ' τὶς καλύτερες τοῦ χωριοῦ. Φτιαγμένη ἀπὸ τοὺς κορμοὺς ἐλάτων καὶ σκεπασμένη μὲ ξερὲς φτέρες, φύκια καὶ δέρματα ζώων, κρατοῦσε στὴν οἰκογένεια ἀρκετὴ ζεστασιά.

Ὅταν ἔφτασαν μπροστὰ στὴν καλύβα, τὸ λυκοτόμαρο ποὺ κρεμόταν στὴν πόρτα, τραβήχτηκε, κι' ὁ Φό, ὁ γιὸς τοῦ Γουΐ, ὥρμησε ἔξω. Ἦταν ἕνα ἀγόρι ὡς δέκα χρονῶν, ντελικάτο, μὲ πρόσωπο φωτεινό. Ρίχτηκε στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ Γουΐ λέγοντας:

— Ποῦ ἤσουν, πατέρα; Δὲ σὲ εἶδα τὸ πρωΐ ποὺ ξύπνησα.

— Ἤμουν κοντὰ στὸ σπίτι τῶν θεῶν, γιέ μου!, ἀπάντησε ὁ κυνηγὸς δείχνοντας κατὰ τὸ παγόβουνο.

Τὸ σβέλτο μάτι τοῦ Φό, εἶδε τὴ λυκοπροβιὰ ποὺ κρεμόταν ἀπὸ τοὺς ὤμους τοῦ Πάγκ ὡς τὴ γῆ καὶ στάλαζε ἀκόμα αἷμα.

— Ποῦ τὸ βρήκατε αὐτό; φώναξε. Τί ὡραῖο τομάρι! Αὐτὸς εἶναι λύκος! Σωστὸς λυκοπατέρας! Ἐσὺ τὸν σκότωσες, Πάγκ;

— Ὄχι, Φό, ἐγὼ τὸν ἔγδαρα μόνο. Μάθε νὰ προσέχης. Κοίταξε τὸ κοντάρι τοῦ πατέρα σου, δὲν εἶναι κόκκινο;

Ὁ Πάγκ καὶ τὰ σκυλιὰ ἀποτραβήχτηκαν σ' ἕνα διπλανὸ καλύβι ποὺ ὁ νάνος εἶχε φτιάξει γιὰ τὸν ἑαυτό του. Κι' ὁ Φὸ ἅρπαξε ἀπὸ τὸ χέρι τὸν πατέρα του καὶ τὸν πέρασε ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ λυκοτόμαρα τῆς πόρτας:

— Τὸ φαγητό σου σὲ περιμένει, πατέρα. Ἔλα νὰ μᾶς πῆς πῶς τὸν σκότωσες τὸ λύκο.

Στὴ μέση τῆς καλύβας, πάνω σ' ἕνα πήλινο τζάκι, ἔκαιγαν τὰ ξύλα τῆς φωτιᾶς κι' ὁ καπνὸς ποὺ ἀναδευόταν, ἔφευγε μέσα ἀπὸ μιὰ τρύπα τῆς στέγης.

Πάνω σὲ μυτερὰ ξύλινα σουβλάκια, ἡ Ἀάκα, ἡ γυναίκα τοῦ Γουΐ, ἔψηνε κρέατα φώκιας. Ἦταν μιὰ καλοκαμωμένη γυναίκα, ὡς τριάντα χρονῶν μὲ πλούσια μαῦρα μαλλιά, χωρισμένα σὲ τέσσερις μποῦκλες. Τὸ πρόσωπό της ἦταν ὡραῖο.
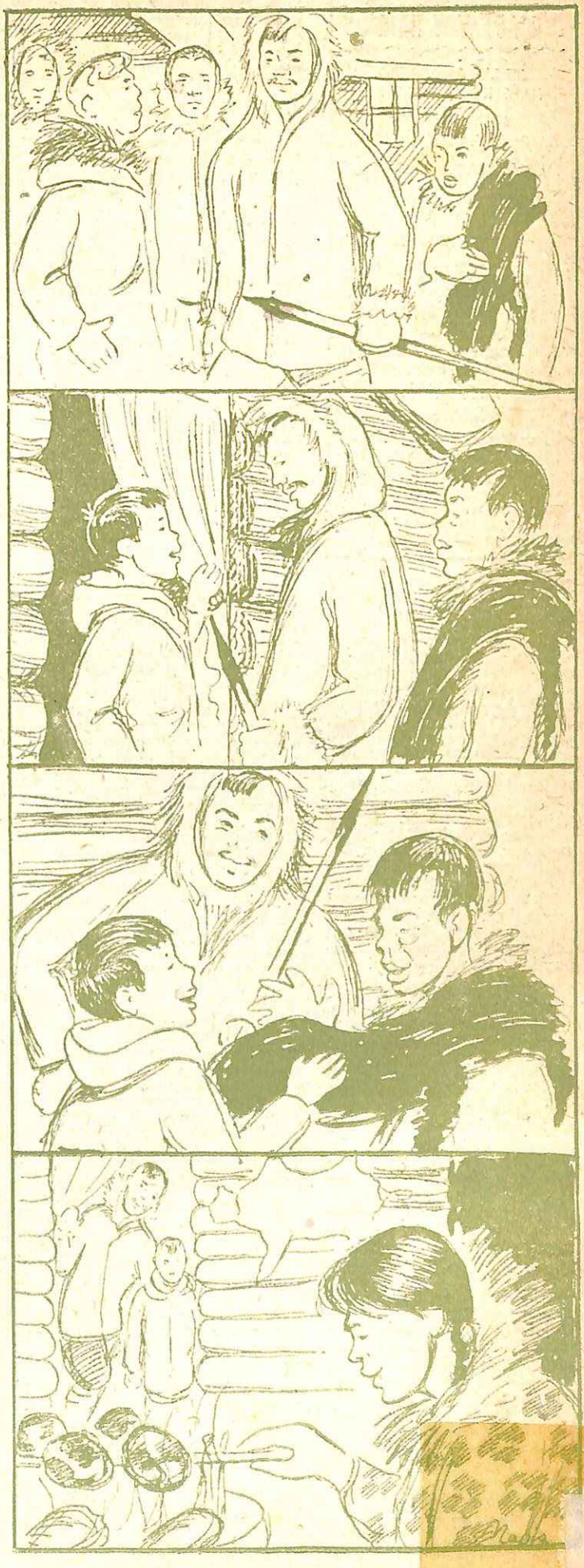
ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ: Ἡ συνέχεια.